

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za in-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/1.
Telefon št. 3072 in 3084; ponoči tudi
št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2492Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštne črke zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 17. septembra.
Staro pravilo ruske politike, da po
neuspehu v vzhodni Aziji obrne svojo
pozornost s tem večjo intenzivnostjo
evropskim problemom kakor da se to
pot ne bo uresničilo. Da je namreč so-
vjetska politika na Kitajskem doživela
neuspeh, tega se ne da zanikati kljub
dejstvu, da je moral poglaviti protiko-
munistični vodja med Kantonci, gene-
ral Čangkajšek odstopiti in prepustiti
svoje mesto spretnosti oseb.

Odkar je nastopil prelom diplomat-
skih odnosov med Veliko Britanijo in
Rusijo, se zdi evropska diplomacija
razmeroma malo delavna in že dolgo
se ni v evropskem časopisu tako malo
pisalo o sovjetski Uniji kakor zadnje
mesece, ako izvajamo pozornost, ki
so jo obračali nase notranji spori med
boljševiki in konflikt s Poljsko, ki pa
ni nastal po ruski inicijativi. Kakor da
se je obstoječa situacija utrčila in da
ni na nobeni strani volje, skušati je
sprememiti.

Te dni je ob neki priliki najpogostejši
državnik sedanje Rusije Stalin izjavil,
da prav lahko obstojata drug poleg dru-
gega sovjetski in kapitalistični gospo-
darski sistem in da so mogoče med nima
intenzivne zveze, samo da Rusija
za nobeno ceno ne more odnehati od
načela socializiranja vnanje politike.
Opozicija, pod vodstvom Trockega, je
nasprotnega mnenja, kar pa za držav-
no politiko zanj ne velja več pome-
na. Ali v praksi se ipak vidi, da komu-
nistična vnanja politika še vedno niha
med obema načeloma; posebno živo se
je to pokazalo o priliki napetosti med
Francijo in Rusijo ki jo je povzročil
poslanik v Parizu Rakovski, ki se, ka-
kor znano, prištevaja opoziciji in je
prišel spričo tega v nasprotje z izja-
vami vnanjega komisarja Čičerina.

Pri tej priliki se je posebno jasno
pokazalo, kako težko je voditi vnanjo
politiko, ako želi prevratna centrala
III. internacionalne pospeševati revolu-
cijsko prav tam, kjer mora oficijelna
institucija vzdrževati mirne odnose.
Trajno se tako notranje nesoglasje ne
more vzdržati in prav dobro se vidi
sedaj, kako se Moskva trudi, da ne
pride do preloma. Tudi ako vzamemo,
da sovjetska Rusija nima škode od pre-
loma diplomatskih in trgovinskih odno-
šajev z Anglijo, bi vendar ne bilo pri-
poročljivo, da mu sledi še prekinjenje
normalnega razmerja s Francijo. Zato
je verjetno, da bo Čičerin poskušal ma-
rikaj, da ne pride do tega, pri čemer
bo imel oporo v dejstvu, da tudi Fran-
cija ne želi takega izida in da se vede
zelo obzirno, da pa trdno vztraja na za-
hlevi, naj Moskva ne podpira prevrat-
nih elementov v njeni zemlji ter se v
tem pogledu ne zadovolji samo s for-
malnimi zagotovili.

V odnošjih do srednje in južno-
vzhodne Evrope ni v zadnji dobi opa-
ziti posebne aktivnosti. Odnosaji s
Poljsko so kljub velikim oviram zopet
normalni in sovjetska Rusija je resig-
nirala na svojo prvotno zahtevo, da
Poljska izžene ruske emigrante. Tudi
na meji sami so se razmere, ki so bile
včasih precej nenormalne, izboljšale.

Pač pa je opaziti, da se Moskva trudi
doseči spremembo v odnošjih do
baltičkih držav. Sovjetska Rusija jim je,
kakor znano, ponudila prijateljski pakt
o medsebojni neagresivnosti, toda do-
sedanja pogajanja so se razbila na za-
hlevi po razsodišču tretje države, kar
zahtevajo baltičske republike in kar prav
tako dosledno odklanja Moskva, češ da
bi to pomenilo vmešavanje zap. Evrope.

Pred nedavnim pa je sklenila Latvija
trgovinsko pogodbo z Rusijo, ki je
vzbudila ogromno pozornost v vseh
baltičskih državah ter postala predmet
ne samo živahne, marveč celo burne
polemike. Baltičske države so se doslej
trudile, da nastopajo napram Rusiji ko-
likor mogoče enotno, v nadi, da si s
tem uvrstijo svojo pozicijo; Moskva se
je seveda želela pogoditi z vsako
posebej. Doslej se ji je to posrečilo sa-
mo v Litvi, toda takaj je nacionalis-
tični prevrat, ki so ga izvršili ljudje
Waldemarsa, sovjetski uspeh zopet
utesnil. Sedaj očita Latviji, da je s
trgovinsko pogodbo prelomila baltičski
blok in se približala sovjetski Rusiji,
kar ne more ostati brez posledic za
odnose do ostalih baltičskih držav.
Posebno kritično postane razmerje z
Estonko, ki je bila sklenila carinsko
unijo z Latvijo in ki bi sedaj prišla v
kočljiv položaj, da ali še sama sklene
slično trgovinsko pogodbo z Rusijo ali
pa revidira svoje razmerje do Latvije.
Vrh tega se velik del latvijske javnosti
upira pogodbi, češ da dovoljuje preve-
like ugodnosti Rusiji.

Nadaljna usoda pogodbe, ki pa do-
slej še ni ratificirana, tedaj še ni sigur-
na. Ako bi se ipak uveljavila, bi pome-
nila brez dvoma znaten uspeh sovjets-
ke Rusije v Baltiku.

Dr. Luther vstopil v ljudsko
stranko

Essen, 17. septembra. d. Bivši državni
kancelar dr. Luther je vstopil v nemško
ljudsko stranko, s katero je imel že dose-
lej precejšnje zveze.

Marinković proti vstopu SLS v vlado

Demokrati izjavljajo, da bi bil vstop SLS v vlado dovoljni raz-
log za takojšnje vladno krizo. — Z blejskim paktom ni nič. —
Kratka in neprijetna avdijenca dr. Korošca pri g. Vukičeviću.
Predsednik vlade gre danes na lov...

Beograd, 17. septembra. p. Danes je pri-
hital v Beograd g. dr. Korošec, da zahteva
izvršitev obveznosti izvirajočih iz blejskega
pakta. Že danes dopoldne je imel konfe-
rencenco z min. predsednikom g. Vukičevi-
cem. Izgleda pa, da ta konferenca ni ro-
dila za klerikalce ugodnih rezultatov, ker
so se pojavile take težave, da je moral g.
Vukičević g. dr. Korošcu izjaviti, da v vla-
di ni soglasja in da je radi tega zaenkrat
nemogoče, da bi klerikalci prišli v vlado,
ker demokrati del vlade niti ne soglaša
s tem posebnim aranžmanom g. Vukičevi-
ča, niti se smatra po blejskem paktu ka-
korkoli obvezanega. Demokrati ministri
naglašajo, da bi demokrati poslanski klub
vstopa klerikalcev v vlado pod nobenim po-
gojem ne odobril in da bi bil to dovoljni
razlog za takojšnje vladno krizo. V dobro
obveščenih krogih se govori, da je zunanji
minister dr. Marinković kot predstavnik
Demokratske zajednice v vladi min. pre-
sedniku Vukičeviću danes zjutraj oficijelno
sporočil to stališče demokratskega kluba.
Odlaganje vstopa klerikalcev v vlado je ze-
lo jasen znak, da je položaj vlade zelo
nesiguren. G. Vukičević ne ve, kaj bo pri-
nesel jutrišnji dan. V političnih krogih je
vzbudil večerajšnji odgovor g. dr. Marinko-
vića na vprašanje novinarjev, katero stali-
šče odobrava on in njegova skupina ali sta-
lišče g. Davidovića, da je vlada voljna in
da je potrebna ustvaritev nove situacije,
ali pa stališče g. Vukičevića, da je sedanja
vlada delovna, pravo senzacijo. »E, kdo
bi to vedel? je končno dejal g. Marinković.
Ta izjavljajoč odgovor se tolmači v poli-
tičnih krogih kot dokaz, da računa dr. Ma-
rinković z razpoloženjem v demokratskem
klubu, v katerem popolnoma prevladuje av-

toriteta g. Davidovića. Razgovori glede
osnovanja močne demokratske fronte se ži-
vahno nadaljujejo, četudi se o tem v jav-
nosti se opaža dobi. Simptomatično je, da
prihajajo iz cele države dnevno številni
poživi na ujedinijenje demokracije in da
posebno tisk v prestolici z velikimi sim-
patijami sprejema te izjave o demokrat-
skem bloku. G. Vukičević nima danes več
zaslombe v nobenem beografskem listu.
Splošno vlada prepričanje, da ta režim ne
bo ostal na krmilu več dni in da morajo
že prvi dnevi prihodnjega tedna primesti de-
finitivno razčiščenje.

Beograd, 17. septembra. p. D. Korošec je
takoj po svojem prihodu odšel na sestanek
z g. Vukičevićem. Ta sestanek, na katerem
naj bi se definitivno rešilo vprašanje vstopa
klerikalcev v vlado, je bil zelo kratek
in je trajal jedva 20 minut. Dr. Korošec je
zapeščen min. predsedstvo skrajno nerazpo-
ložen in je odklonil novinarjem vsako izja-
vo. To in pa dejstvo, da je g. Vukičević ta-
koj po tem sestanku odšel na dvor v av-
dijenco, se tolmači v političnih krogih kot
znak, da med g. Vukičevićem in dr. Ko-
rošcem ni prišlo glede izvedbe blejskega
pakta do nikakega sporazuma. Po avdijenci,
ki je trajala skoraj eno uro, je bil sicer zgo-
vorni g. Vukičević izredno molčeč in je
novinarjem na vsa vprašanja odklonil od-
govor in izjavil, naj si nikar ne delajo skr-
bi, ker jutri ne bo nikakih važnejših do-
govorov. On sploh ne pride v svoj kabinet,
marveč gre na lov...

Dočim se je še dopoldne iz vladnih vrst
zagotavljalo, da bodo klerikalci že jutri
stopili v vlado, ter da bo postal dr. Koro-
šec prosvetni g. Smodej pa poljedelski mi-
nister, so dopoldne te vesti utihlele.

Akcijski radikalov proti g. Vukičeviću

Tudi radikalni centum hoče strmoglaviti g. Vukičevića. —
Predsednik vlade ima po izjavi pašicevcev za svoj le 10 — 14
zanesljivih poslancev. — Prihod
Nastasa Petrovića v Beograd

Beograd, 17. septembra. p. Radikalni
član vlade je v razgovoru z vašim dopisni-
kom izjavil, da vlada uvideva, da jo čaka
v radikalnem klubu velike težave. Nagla-
sil pa je, da pašicevci ne bodo delali tako
velikih težav, marveč da proti glavna ne-
varnost s strani radikalnega centra zla-
sti pa od Bože Maksimovića, ki hoče za
vsako ceno onemogočiti g. Vukičevića. Go-
spod Vukičević je Boži Maksimoviću že
ponovno ponudil vstop v vlado, toda Ma-
ksimović je vse te ponudbe odklonil, da si
ohrani proste roke za svojo akcijo proti
osebji g. Vukičevića. V radikalnih krogih
se splošno računa s takojšnjim padcem go-
spoda Vukičevića.

Beograd, 17. septembra. p. Danes zvečer
je dospel semkaj vodja pašicevcev Nastas
Petrović. Pašicevci so mu priredili na kolo-
dvoru svečan sprejem. Novinarjem je od-
klonil vsako izjavo, češ, da je prišel v Beo-

grad samo, da se informira o položaju. V
vladnih krogih vzbuja prihod Petrovića pre-
cejšnje vznemirjenje, ker pričakujejo, da
bodo pašicevci sedaj pričeli s svojo že dav-
no napovedano akcijo razčiščenja v radi-
kalnem poslanskem klubu. Četudi zatrjuje
jo vukičevci, da ima g. Vukičević v po-
slanskem klubu absolutno večino, se kaže,
da te večine niso tako sigurni. Pašicevci
celo naglašajo, da je Vukičević položaj
v radikalni stranki tako omajan, da se bo
moral brezopojno umakniti z vodilnega
mesta. Njegov odstop zahtevajo tudi cen-
trumaši, ki ne odobravajo njegove politike,
tako da g. Vukičević nima prav za prav
seboj več kakor 10 do 14 sigurnih poslancev.
Grozjam, ki jih širijo vladni krogi,
da Nastas Petrović in 7 njegovih najbližjih
prijateljev sploh ne bo sprejetih v radikal-
ni poslanski klub, v politični javnosti ne
pripišejo nobenega pomena.

Kleroradikalno demontiranje
slovenskih srednjih šol

Na podlagi kleroradikalnega finančnega zakona reducirajo
gimnazije v Ljubljani, Kočevju, Mariboru in Ptuj. — Značilna
izjava prosvetnega ministra dr. Perića

Beograd, 17. septembra. p. Danes popold-
ne je sprejel prosvetni minister dr. Ninko
Perić v svojem kabinetu novinarje in jim
podal naslednjo izjavo o redukciji, srednjih
šol v naši državi:

V smislu čl. 138. finančnega zakona je
določeno: 1) Da se vse nepopolne gimna-
zije z več kot štirim razredi polagoma pre-
tvorijo v štiri razredne. 2) Da se nižje gimna-
zije, ki obstajajo šele tri šolska leta, če
imajo manj kot 120 učencev, sploh ukinejo.
Ukinitve se bo izvršila stopnoma od raz-
reda do razreda. 3) Število popolnih držav-
nih gimnazij v celji državi ne more biti več-
je kot 80. V katerih mestih bodo ostale,
odloči ministrski svet začetkom šolskega
leta. Ostale popolne gimnazije, ki jih je
36, se reducirajo na štiri razredne, kar se
izvrši že v početku letošnjega leta. V smi-
slu teh zakonskih predpisov se vse nepo-
polne gimnazije pretvorijo v štiri razredne
in sicer tako, da se letos opusti peti raz-
red, tako da s prihodnjim šolskim letom ne
bo več učencev za šest razred itd.

Kar se tiče popolnih državnih gimnazij,
je sklepal ministrski svet na svojih snopi-
jih in sklenil, da ostanejo v letošnjem šol-
skem letu med drugimi neokrajnane v Slo-
veniji samo sledeče gimnazije: Ljubljana
(dve gimnaziji in ena realka) Kranj, Mari-
bor (samo realka) Novo mesto in Celje.

Na štiri razrede se reducirajo poleg dru-
gih sledeče gimnazije v Sloveniji: Kočevje,
Maribor, Ptuj, Ljubljana 3.

V svoji nadaljnji izjavi je dr. Perić povda-
ril, da je vlada posvetila temu vprašanju
vso potrebno pozornost in se zaveda, da bo
naletel ta korak na mnogostransko kritiko.
Vlada pa ni mogla iti preko tega, ker je mo-
rala to izvršiti v smislu finančnega zakona.
Kdor bo ugovarjal, bo moral predlagati ka-

ko drugo gimnazijo, ki se naj ukine ali re-
ducira, ker število popolnih gimnazij v no-
benem slučaju ne sme presegati zakonako
določenega maksimuma. Na oni prihodnji se
bo ministrski svet razpravljati tudi o redukciji
fakultet na posrednih univerzah.

Velika redukcija srednjih šol v Sloveniji,
klasti pa redukcija starejših gimnazij v
Mariboru, ki je na glasni kot ena najbolj-
ših, kakor tudi redukcija tretje gimna-
zije v Ljubljani ter redukcije gimnazij v
Kočevju, Ptuj in drugod, bodo brez dvoma
izvale v vseh nacionalnih krogih bolesten
vtis. Posledice klero - radikalnega režima
in njegovega proračuna ter finančnega za-
kona so strašne.

Napoved nove redukcije
drž. proračuna

Beograd, 17. septembra. p. Finančni mi-
nister dr. Bogdan Marković, je izjavil novi-
narjem, da bo prihodnji državni proračun
ponovno znižan za eno milijardo, ter so vsi
ministri dobili navodila, da brezopojno re-
ducirajo vse izdatke za 10 odst. Prvi zakonski
predlog, o katerem bo razpravljala Na-
rodna skupščina bo zakon o izenačenju
neposrednih davkov. Finančni minister je
uverjen, da bo vlada lahko delala z Narod-
no skupščino, ni pa povedal katera vlada
bo to.

Potres v Beogradu

Beograd, 17. septembra. p. Danes popo-
ldne ob 14.50 je bil zabeležen v Beogradu
močan potresni sunki, ki je povzročil pre-
cejšnje paniko. Vendar pa potres tokrat ni
napravil nikake škode. Seismografski zavod
objavlja, da leži center potresa 80 km od
Beograda v okolici Rudnika, kjer se še ved-
no ponavljajo manjši potresni sunki. Tudi
tam potres ni napravil take velike škode
kakor zadnjič.

Plodovi 2000 letne kulture

Uradno priznanje fašističnega barbarstva

Glavno fašistično glasilo potrjuje sistematično zatiranje jugoslo-
venske narodne manjšine. — Vsa slovanska društva morajo
izginiti, slovanski tisk se mora zatreti, slovanski učitelji in du-
hovniki pa morajo zapustiti rodno grudo!

Milan, 17. septembra. t. Glavno fa-
šistično glasilo «Popolo d'Italia» objavlja
danes daljšo pismo iz Trsta, v katerem
razpravlja njegov dopisnik glavni
urednik tržaškega «Popola» — ki se
skriva pod šifro «a. n.» (Alessandro
Nicoterra) — tudi o nastopanju fašizma
napram slovanskemu življenju v Italiji.
Dopisnik razlaga najprej po svoje, da
slovanski problem v Italiji sploh ne ob-
stoja (?) in da si nekateri le po nepo-
trebnem belijo glave z njim. Nato pre-
haja na konkretna vprašanja, ki se tiče-
jo jugoslovenske narodne manjšine v
Italiji in katere je tržaški fašizem «re-
šil» ter pravi:

«Društva? Po 10 na dan jih izginja,
zakaj v Italiji ne morejo obstojati druga
društva nego italijanska in slednji...
ni mogoče dovoliti Slovincem in Hrvat-
tom, da bi nas vodili za nos s svojimi
laži-kulturnimi in laži-sportnimi društvi.
Časopisi? Z nekakim svojim zakonitim
klubovanjem hočejo preveč izrabiti vlo-
go prefriganj; a fašizem ni tisti, ki bi
si dal vezati roke z zakonitostjo. Slab-
še za Slovence, če slovijo kot premeteni
ljudje, tudi kadar niso. Zato dajemo le
še malo mesecev življenja slovanskim
listom v Italiji. Župniki? Učitelji? Našel
se je od pomoč, da se je stranka zga-

nila. Učitelji so odpušteni ali premešče-
ni, župniki jugoslovenske narodnosti pa
se posiljavajo.

Trst, 17. septembra. l. Graška «Tages-
post» je včeraj prinesla vest, da je bil
list «Novice» ustavljen in da je «Edi-
nost» dobila fašističnega komisarja, ki
nadzoruje pisanje lista. Obe vesti sta
neosnovani.

Položaj slovenskega tiska v Italiji je
sedaj takšen: «Edinost», «Novice» in
«Mali list» (zadnja dva sta tednika in
izhajata v Trstu) so dobili letos že dru-
go posvarilo. Zato prefekt lahko vsak
čas zahteva od državnega pravdnika,
da prekliče odgovorno uredništvo rav-
nateljem navedenih listov, ki bi v takem
primeru ne mogli več izhajati, če bi
oblasti ne priznale drugih odgovornih
urednikov. Več kot verjetno pa je, da
bi oblasti v takem primeru tega ne ho-
tele storiti, ker sedanje zaplembe in po-
svarila vse preveč jasno kažejo da ho-
čejo merodajne oblasti ugoditi zahte-
vam eksponentov tržaškega fašizma,
da se slovenski tisk «eliminira» potom
postopnih zaplem in posvaril. Drugi
slovenski list «Goriška Straža» in hr-
vatska tednika «Istarska Rječ» in «Pučki
prijatelj» so bili letos dosedaj le en-
krat posvarjeni.

Med Francijo in Rusijo ne pride
do preloma

Zmaga Briandovega stališča. — Pesimistične izjave Litvinova

Paris, 17. septembra. (be.) Na današnjem
ministrskem svetu je popolnoma zmagoval
stališče zunanjega ministra Brianda v vpra-
šanju konflikta z Rusijo. Francija ne bo
prelomila z Rusijo in poslanik Rakovski
najbrže ostane na svojem mestu.

Berlin, 17. septembra. (be.) Nemški mi-
nistrski svet se na današnji seji ni bavil
z ruskimi predlogi glede pakta o vmešava-
nju, ker je sovjetska vlada že preje pre-
vezla tako obveznost. Izdani komuniké o tej
seji javlja, da sedanji trenutak ni ugoden
za prekinjenje diplomatskih odnosov.
Predlog glede pakta, da se obe državi ne
bosta napadli, se bo proučil. Pogajanja bo
nadaljeval Briand.

Moskva, 17. septembra. d. Litvinov je dal
inovezskim novinarjem daljšo izjavo o
francosko - ruskih odnosih. Med drugim
je izjavil: Po svojem povratku iz inovez-
stva sem bil sam mnenja, da je naše nazir-
anje glede vojne nevarnosti pretirano. Najno-
vejša sovjetska kampanja enega dela fran-
coskega tiska pa kaže, da je vojna neva-
rnost mnogo bližja, kakor pa se je domne-
valo. Po izjavah Herberta in Brianda, smo
smatrali zadevo Rakovskega za likvidirano.

Pogajanja za obnovitev odnosov med
Anglijo in RusijoGospodarskemu sporazumu naj bi sledila obnovitev diplomat-
skih odnosov

London, 17. septembra. s. Diplomatski
dopisnik «Westminster Gazette» poroča,
da so se z angleške in ruske strani že pred
tedni pričela prva pogajanja, da bi se na
podlagi Chamberlainove izjave v spodnji
zbornici, — ki je rekla, da je sporazum z
Rusijo vsak čas mogoč — našel temelj za
novo ureditve odnosov med Rusijo in

Anglijo. Najprej bo treba skleniti pogodbo
o zahtevah za povračilo škod angleških
državljanov, dalje naj bi razne City-banke,
ki se zanimajo za rusko trgovino, dale sov-
jetski vladi na razpolago kredite in kot zgo-
dila faza naj bi sledila pogajanja, ki bi ure-
dila obnovitev diplomatskih odnosov med
obema državama.

Resnost rumunsko-madžarskega agrarnega spora

Pravni odbor Društva narodov odobril rumunsko stališče. —
Madžari odklanjajo ženevski sklep

Zeneva, 17. septembra. s. Pri obravnavi
južnja madžarsko - rumunskega spora glede
opratov je poročal v imenu odbora trojice,
kateremu pripadajo zastopniki Anglije, Ja-
pone in Čileja, angleški zunanji minister
Chamberlain.

Po zgodovinski obrazilitvi spora je pred-
ložil poročevalac Svetu tri smernice, ki naj
bi jih po naziranju Sveta sprejeli Madžar-
ska in Rumunija.

Po prečitanih poročila je govoril grof
Apponyi, ki je izjavil, da gre v zadevi za
pravno vprašanje, katerega rešitev ne spa-
da v pristojnost Sveta Društva narodov kot
politične oblasti, temveč v pristojnost sod-
ne instance, t. j. mešanega rumunsko - ma-
džarskega razsodišča ali pa stalnega me-
narodnega razsodišča v Haagu. Apponyi je
dalje izjavil, da imajo Chamberlainova iz-
javljana samo akademsko vrednost. Končno
je izjavil, da odklanja v imenu svoje vlade
priporočila, ki jih je dal odbor trojice.
Vseled tega prosi člane odbora, naj ponovno

proučijo celokupno vprašanje ter prihranijo
Društvo narodov težko udarec, ki bi ga za-
del, ako bi izdal odločitev, ki bi nasproti-
vala temeljni mednarodni pravi.

Na popoldanski seji je rumunski zastopnik
zunanji minister Titulescu obrazložil sta-
lišče svoje vlade.
Budimpešta, 17. septembra. s. Predlog, ki
je padel glede ureditve madžarsko - rumu-
nskega spora v odboru trojice v Zenevi, od-
klanjajo večerni listi soglasno in ga označu-
jejo kot šolski primer gnilega kompromisa.
Društvo narodov, piše «Pester Lloyd», je
našlo formulo, po kateri morata obe strani
žrtvovati. Žrtve pa niso odmerjene enako,
ker so priznanja Madžarski le formalnega
znaka.

Bukarešta, 17. septembra. s. Rumunska
vlada je naročila zunanjemu ministru Ti-
tulescu v Zenevi, naj sprejme predlog odbora
trojice Društva narodov v vprašanih agrar-
nih procesov.

Izjalovljen irski polet v Ameriko

Povratek «Princezinje Ksenije». — Schlee in Brock opustila svoj
polet okrog sveta

London, 17. septembra. (lo.) Kapetan Ma-
cintosh in poveljnik Fritz Maurice sta po
šesturnem poletu opustila poskus, da pre-
letita Ocean in sta se vrnila na Irsko, kjer
sta pristala v Bealestrandu v grofiji Kerry.
Letalo je neposkodbano, istotako letalca.
Povod ponesrečenemu poletu je bilo izredno
slabo vreme in veliki viharji, ki so včeraj
divjali na Oceanu.

Tokio, 17. septembra. (lo.) Ameriška te-
talca Schlee in Brock sta opustila svoj po-
let preko pacifiškega oceana in sta se ukra-
cala na pernik «Koreamaru» za povratek v
domovino. Letalca sta preletela v 18 dnevih
okrog 20.000 kilometrov in dovršila polovico
ok nameravanega poleta okrog sveta.

Ustanovitev velike demokratske stranke

Senzacionalna vest beogradske «Pravde» o akciji, ki gre za tem, da se ustanovi velika «narodna demokratska stranka». — Nova stranka naj bi obstojala iz Davidovićeve dem. stranke, Pribičevićeve SDS in iz dr. Spahovih muslimanov

Včerajšnja «Pravda» priobčuje pod naslovom «akcija za ustanovitev narodne demokratske stranke» naslednji situacijski članek, ki poteka po vsej priliki iz prvih informacij:

«Zabeležili smo že, da obstoja pokret, ki gre za tem, da se ustanovi demokratijski blok. V političnih krogih pa je bilo poleg tega opaženo, da obstoja še druga akcija za ustanovitev bloka med demokrati, samostalnimi demokrati in muslimani, kakor tudi stranke gospoda Radića. Voditelji te akcije smatrajo, da bi mogel ta blok strmojaviti Vukičevića in prevzeti vladno v svoje roke.

«V vrstah samostojnih demokratov se izjavlja, da je z Radićem mogoče sodelovanje, ker je pri volitvah prejel zaupnico vseh Hrvatov s programom monarhistične državne oblike, Vidovdanske vladavine ter narodnega in državnega edinstva.

«Medtem pa je v političnih krogih še večjo pozornost vzbudila ideja o udejstevljenju demokratov, samostojnih demokratov in muslimanov. Iz izjav politikov, ki delujejo na združitve teh treh strank, izhaja, da je ta ideja izzvala veliko pozornost v političnih vrstah teh

treh strank. Znan politik nam je včeraj o tem pokretu izjavil naslednje:

«Ni dvoma, da bi bilo v sedanjem trenutku zelo priročno, ako pride do združitve obeh demokratskih strank z muslimani. Če preje je bilo opažati, da obstoja velika naklonjenost in pripravljenost za to združitve. Zaenkrat še niso zbrani vsi poslanci, toda v 10 dneh bodo že v Beogradu in potem se bo lahko videlo, da obstoja dejansko med poslanci velika pripravljenost za združitve obeh demokratskih strank.

Kar se tiče muslimanske organizacije, mislim, da je tudi ona za združitve z demokratsko stranko, ker se je v volilni agitaciji videlo, da muslimani odobravajo politiko demokratske zajednice in da podpirajo njihovo skupno politiko...

Voditelji te akcije izjavljajo, naj bi se nova stranka imenovala Narodna demokratska stranka. Po sedanjem številčnem stanju teh strank bi nova stranka štela 102 poslancev. V kombinaciji z Radićevo stranko in s pašićevci, ki bi se oddvojili od g. Vukičevića, bi nova stranka mogla, tako računajo ti politiki, prevzeti situacijo v svoje roke».

Kje je jugoslovanski episkopat, da bi se zavzel za slovenske duhovnike v Italiji

(Dopis iz primorskih krogov.)

Gospod urednik! Pred par dnevi ste na kratko zavrnilo pisanje ljubljanskega «Slovenca», ki obračunava z Mussolinijevim režimom v Julijski Krajini. Navodilo ste popolnoma pravilno, da tiči v teh očistih in v tem zgražanju nad preganjanjem našega življa v Italiji precej neodobriteljnosti. Zlasti kar se tiče slovenskih duhovnikov, ki so v Italiji izpostavljeni najhujšemu fašističnemu pritisku.

Imate popolnoma prav, ako trdite, da taki papirnatih protesti prav nič ne pomejajo in da bi se moral fašističnemu pritisku proti našim duhovščini v Italiji upreti predvsem Vatikan.

Mi Primorci smo v Jugoslaviji priča, s kako vehemenco se jugoslovanski episkopat zavzema za zahteve Sv. Stolice, kadar gre n. pr. za sklenitev konkordata z Jugoslavijo. Naši škofje so se doslej dosledno postavljali na stran Vatikana, na stran Sv. Stolice.

Pa tudi skoraj vsi jugoslovanski škofje politično eksponirajo. Zlasti velja to za ljubljanskega škofja, ki je duša in vrhovni vođa SLS. Vprašanje nastane, zakaj se ti škofje ne zganijo, zakaj ne protestirajo pri Sv. Stoli, da ona ničesar ne ukrene proti nečloveškemu postopanju fašističnih oblasti z našim narodom in celo s slovenskim duhovništvom. Take apatije, take ravnodušnosti ne moremo oprostiti jugoslovanskemu episkopatu. Mar se mu nič ne smili naš ubogi narod, ki teči pod italijanskim jarmom?

V «Slovencu» smo zadnja leta pogosto čitali, kako svetovna sila je Sv. Stolica in krščanstvo, v kolikor se zbira v katoličanstvu. O papežih se je reklo, da se ne uklanjajo posvetni oblasti in da je njihova pravičnost brezmejna. Ne dvomimo v eno in drugo. Toda odkod pa to, da je Vatikan zavzel zadnja leta dobrohotno stališče napram fašizmu, da ga sploh ne obsoja. Nasprotno dogodilo se je celo, da so visoki predstavniki Sv. Stolice uprav blagovajali

fašizem in Mussolinija ter opetovano izjavljali, da bdi nad tem človekom božja zaščita.

Dejstvo pa je po drugi strani, da je Vatikan napram grozodejstvom v Julijski Krajini popolnoma ravnodušen in da ne zgane z mezinem. Pred leti je Vatikan odstavil slovenskega trškega škofa, ga pregnal v Maribor. Slovenski samostani so bili izpraznjeni in na mesta slovenskih redovnikov in redovnic so prišli italijanski, šoviniščno in filofašistično orijentirani frančiškani in druge vrste redovnikov.

Če se zna Vatikan tako odločno upirati našim vladam v pogledu pripadnosti zavoda sv. Hiljeronima v Rimu, zakaj pa ne pokaže rogovi tudi Mussoliniju, ko tepta najsvetejša prava slovenskih svetnikov v naših prastarih slovenskih zemljah Julijske Krajin?

Skromnega mnenja smo, da je tega krivo tudi mlačno stališče jugoslovanskih škofov. Ni dvoma, da bi mogli jugoslovanski škofje s samostojnim nastopom za interese svojih rojakov povečati svoj ugled in svojo pozicijo tako v državi sami, kakor v inozemstvu. Če to znajo nemški škofje in škofje ostalih držav, zakaj ne bi to storili tudi naši škofje, med katerimi je gotovo tudi lepo število odličnih patrljotov.

Spominjamo se, kako so tekom svetovne vojne francoski škofje javno izrazili svojo nezadovoljnost s Sv. Stolicjo, ker ni obsodila vpada nemških čet v Belgijo in severno Francijo.

To naj stane naši jugoslovanski škofje glede naših bratov pod fašistično Italijo. Če papež nima moči, da bi znal spraviti Mussolinija na noge, potem vem, da smo slovenski katoličani zani samo brezpravna raja, ki ima dolžnost ubogati, nima pa nobene pravice do krščanske zaščite, kakršno bi morala nuditi Sv. Stolica kot vesoljna svetovna sila.

tudi zavno v cerkvah. S svojimi »špenglami«, ki jih »Slovenec« spušča v svoji jezi nad izgubo ljubljanskega mandata med svet, postaja že skrajno smešen, ker samo na novo razgalja klerikalno nemoralnost in lažnivost.

Zahvala mojim volilcem

Število naprednih volilcev v kranjskem okraju je napredovalo tako od skupščinskih volitev l. 1925 kakor od oblastinskih volitev v januarju l. 1927. Dosedanji uspeh nam mora biti v vzpodbudo k še bolj vztrajnemu delu za združitve vseh naprednih moči, ki dosegi našega končnega cilja v prosepah naše lepe Goranske. Vsem, ki so pomagali v zadnjem volilnem boju k našemu napredku glasov, se iskreno zahvaljujem s pozivom: **Z vztrajnim delom h končni zmagi!** Dasi nisem bil to pot izvoljen, hočem vseeno ostati tolažja žela goranskih naprednih volilcev napram našim demokratskim poslancem, pri čemer se zanašam na njihovo prijateljsko podporo.

Ivan Lončar, posestnik in župan v Trziču, kandidat za kranjski okraj.

Trzič, 17. septembra 1927.

Rezultati irskih volitev

London, 17. septembra. a. Danes so bili znani slednji rezultati volitev v irski parlament: Izvoljenih je 24 vladnih kandidatov, 8 neodvisnih in en član kmetijske stranke, torej 33 vladni naklonjenih članov, dalje 26 članov opozicije, in sicer 20 republikancev, 3 socialisti, 2 člana nacionalne lige in en komunist.

London, 17. septembra. (be.) Pri irskih volitvah so bili izvoljeni vsi ministri sedanje vlade. Izvoljen je tudi predsednik Cosgrave, ki je prejel 17.394 proti 11.608 glasovom, ki so oddani za republikanskega kandidata.

Poplave v Londonu

London, 17. septembra. (be.) Včeraj se je utrgal nad mestom oblak. Voda je poplavljal več ulic severnega dela mesta. Taki poplave ne pomnijo v Londonu že mnogo let. Radi šest dni trajajočega deževja je Temza silno narasla.

Socijalne dolžnosti mestne občine ljubljanske

Kurativno socialno delo, zlasti pa preventivno pomeni ekonomično gospodarstvo. Preventivna socijalna skrb preprečuje večje in dostikrat neproduktivne izdatke v bodočnosti, ta skrb je v svojem efektu štedenja na materialnih izdatkih, istočasno pa tudi zaščitnica moralnih dobrin prebivalstva. Zato je napačno, ako bi komunalna politika svojo glavno ali pa morda edino pozornost obračala na strogo materialno gospodarstvo in bi ne znala upoštevati vseh drugih pojavov, ki imajo na materialno gospodarstvo bodisi direktno ali indirektno prav znaten vpliv. Programatično in velikopotezno zasnovana komunalna politika mora v interesu splošne povzdige blagostanja v svoj deklog zajeti prav vse pojave mestnega življenja, da se ji tako ne zgodi, da bi neke prištedila dinar, da bi morala zaradi te »prištednje« drugod izdati deset in več dinarjev in še te morda brez pravega gospodarskega učinka. Blagostanje posameznikov, ki se morda dviga na razvalinah socijalne in moralne bede, ni blagostanje, ono je podobno sveči, ki sicer gori, toda dogoreva.

Sestavni del ljubljanske komunalne politike mora v interesu razvoja gospodarstva prebivalstva tvoriti tudi intenzivno socijalno delo v treh smereh. To delo ne sme biti podrejenega pomena, ali samo zato, da se enemu ali drugemu na magistratu dá kotiček in s tem socijalnemu delu forme, treba je, da je to delo prav enakovreden faktor v udejstvovanju komunalne politike. Kar dviga delovno silo in delovnost prebivalstva, je bogato naložen kapital.

Do danes mestna socijalna politika ni prišla daleč preko ubožnega skrbstva v najprimitivnejši obliki. Ta oblika je preplekana s ponižujočo barvo milosčine in je dana v izmeri, ki ne zadošča niti za živeti niti za umreti. Kar magistrat dá, mora dati v zavesti samoumne pomoči in dolžnosti splošnosti napram slabejšim članom družbe, katerim naj pomoč ne bo milost, ampak izraz pravne pravice. Socijalno delo občine, države ali posameznika mora dvigati samozavest posameznika, dvigati njegovo človeško dostojanstvo, s tem veselo delo dela in ustvarjanja, do življenja. Napačna je ona »velikodušna« socijalna politika, ki v socijalne pomoči potrebnem sočloveku vidi neko manjvrednost, ki naj živi samo po milosti drugih, ne pa po lastni pravici do udobnega življenja.

Kurativna socijalna politika je zadnji izhod. Ne smemo skrbeti samo zato, kako bomo pokopavali ali zdravili bolne, treba je bolj skrbeti za to, kako bomo smrt odganjali predno že potrkna na vrata. Ni zadosti, ako skrbimo za ječe, kamor bomo zapirali moralno izpričeno mladino, treba je bolj skrbeti za to, da bodo ječe prazne.

Prva socijalna dolžnost mestne občine je torej, da organizira preventivno socijalno skrbstvo. Kjer je to mogoče in potrebno iz lastne moči, drugače s pomočjo države ali oblasti. Ljubljana mora zlasti oblasti dati inicijativo.

Naj navedem samo nekaj nalog! Prvo skrb je brez dvoma posvetiti mladini obojega spola. Ker smo na meji zapadne kulture in kulturno zreli, nam ne bo težko pojmili, kako velike važnosti bi bila moderno urejena vzgojevališča za moško in žensko dečo, katera naj bi mlado generacijo, ki je zapuščena in zanemarjena in izven rodbinskega kroga živeča izpostavljenja nebroj nevostim, vzela v svoje okrilje in jo vzgajala v vredne in poštene člane človeške družbe. Vsako večje mesto v kulturnih državah ima taka vzgojevališča in letna poročila pišejo o velikih uspehih, ki odtehtajo vse gmotne žrtve.

Socijalno-higijska skrb za mladino je v mestnih zidovih zelo aktualna in je zelo raznovrstna. Važno je polagati pri tem na prehrano in obleko, na pogoste sistematične zdravniške preiskave. — Pri nas je popolnoma zanemarjena skrb za otroška igrišča, za igrišča mladine. Kakor, da bi samo oni teh naprav potrebovali, ki jih sam lahko napravi in vzdržuje! Ljubljana potrebuje velike sportne prostore, obsežna igrišča pod primernim pedagoškim nadzorstvom. Kje je danes številna mladina iz delavskih, uradniških in obrtniških vrst?

Dasi Ljubljano okoli in okoli obdajajo v neposredni bližini lepi krasni gozdovi, ki naravnost kličejo v svoje sveže osrčje vse slabotne, slabokrvne po zraku in solncu hrepenče otroke, se ne govori o šolah in naravi, o otroških zdraviliščih v prosti prirodi, kjer bi se slabim otrokom nudil pouk, vzgoja, moralna in gospodarska.

Kam z otroci, ki so neozdravljivo bolni, kako skrbimo za škrofulozne in tuberkulozne? Kje so deležni pouka slaboumnih?

Velika mesta v zadnjem času z mrzlično naglico in z velikimi materialnimi žrtvami organizirajo počitniške kolonije ali subvencionirajo dobrodelna društva pri teh akcijah. Tu je treba boljše in temeljitejše organizacije, pravilne izbire, sodelovanja z najrazličnejšimi dobrovoljnimi organizacijami in posamezniki, da socijalno in zdravstveno slabi otroci ne ostanejo »pozabljeni«. Ljubljana kot kulturno središče Slovenije in tretje glavno mesto države bi n. pr. majniških izletov iz dežele v mesto ne smela samo gledati, ampak se tudi potruditi, da mlada srca poneso v selo zavest, da jim je Ljubljana res središče vsega življenja. Ali je skrbjeno za prenočišča, za prehrano, za razgledovanje itd. Vsa učitelji, ki pride, se mora sam mučiti in truditi.

Dijaki iz Nemčije so mi v planinskih kočah pripovedovali, da dobivajo pod-

pore za potovanje od mestnih občin, »da si utrdijo zdravje in spoznavajo domovino?« Ali Ljubljana na tem ne bi mogla imeti interesa?

Problem zase so mestni reveži in sploh osebe gmotne pomoči potrebne. Ta del socijalnega skrbstva je postavljen na povsem druga načela. Stremijo je predvsem zatem, da občina pripomore k samostojnosti in k lastnemu ustvarjanju vsakemu posamezniku: brezposelnemu delavcu, obubožanemu obrtniku ali trgovcu. Denarna podpora je zadnji izhod. Ta pa mora biti — ako že — zadostna, kot pravica, redno dohajajoča in izplačana samo v dejanskih potrebah. Ubožni očetje, slučajnostne podpore, vse to ne zadošča. Mesto, kakor je Ljubljana, mora imeti do popolnosti izvedeno starostno preskrbo in preskrbo za vse slučaje življenjskih kriz prebivalstva. Na tem so zainteresirani samostojno in nesamostojno pridobitno delovni sloji.

To je le nekaj točk. Vendar pa so že te takega značaja, da glasno kličejo po redno, pošteno, marljivo in nepristransko poslujočem občinskem svetu.

Dr. I. Bobinjec.

Klerikalci kot škodljivci ljubljanskega mesta

Veleinteresantna, a pozabljen govor dr. Ravniharja.

Dr. Ravnihar je bil pred vojno ljubljanski poslanec narodno-napredne stranke v dunajskem parlamentu, po vojni pa je bil nosilec liste JDS za ljubljanske občinske volitve. Tedaj je na volilnem shodu demokratske stranke 24. aprila l. 1921. izrekel o klerikalni stranki naslednjo sodbo: «Koliko potov in truda nam je vzele, da bi ohranili Ljubljano z regulacijo ljubljanske priobljeno vodno silo, ki nam je tedanja klerikalna deželna uprava ni marala privoščiti. Posrečilo se mi je pridobiti češke poslance, da so pritiskali na vladno grofa Stürgkha. Toda zveza SLS z avstrijsko vlado je bila tako trdna, da je prenesla tudi ta pritisk. Sploh je avstrijski birokracija, kadarkoli je šlo za ponižanje Ljubljane, stala zvesto ob strani tedanja klerikalna deželna uprava, ki iz gole ljubosumnosti in zavisti, da ne rabim hujšega izraza, ni bila priprustila, da bi se dejalo, da je Ljubljana pod »liberalnim« vodstvom zrastle v moderno veliko mesto. Občinskemu svetu ljubljanskemu je metala pod noge polena, ovirala je njegovo delo, kjerkoli je mogla, odrekala celo razpoložljiva sredstva ter znala pokopati vsako — še tako koristno namero za napredek mesta. In zopet je bilo geslo: napredna Ljubljana mora na kolena! Takrat je bila Ljubljana oškodovana v svojih temeljih in za milijone in milijone današnje vrednosti. Tega ljubljansko meščanstvo ne sme nikdar pozabiti, pa naj si bo pri katerikoli občinskih volitvah. Zato se mi vidi velika drznost, ako prihaja danes kritika o gospodarstvu napredne večine prav od te strani! Ljubljansko meščanstvo ni pozabilo, koliko so klerikalci že škodovali Ljubljani, neregulirana Ljubljana še danes pričja o njihovem razornem delu, pač pa je pozabil na vse to — dr. Ravnihar.

Nova medparlamentarna antanta

Praga, 17. septembra. d. Koncem oktobra se vrši konferenca zastopnikov češkoslovaške, jugoslovanske, francoske, rumunske in poljskega parlamenta. Svaha te konference je ustanovitev medparlamentarne antante treh držav. Inicijativa za to je izšla od češkoslovaške, Francija in Jugoslavija sta pa že dali svojo odobritev za ustanovitev te medparlamentarne antante. Odobritev Poljske in Rumunije se pričakuje v kratkem. K pristopu se bo pozvala tudi Belgija. Natančni datum te konference se bo določil v začetku oktobra v Parizu.

Grof Bethlen bo odstopil?

Budimpešta, 17. septembra. d. Kakor znano, je ministrski predsednik Bethlen že tri mesece na bolniškem dopustu. Pričakovalo se je, da bo l. oktobra zopet prevzel svoje poše. Njegovih zdravnikov pa so mu svetovali popolnoma mirno življenje. Grof Bethlen je baje težko obolel na poapnenju srčnih žil. Ze sedaj se vrši v vladnih krogih boj, kdo bo njegov naslednik. Predvsem se imenujeta prosvetni minister grof Klebelsberg in prelat Vass. Odstop ministrskega predsednika, s katerim se računa v treh mesecih, bo vsekakor velike politične važnosti.

Seje komisij Društva narodov

Ženeva, 17. septembra. (že.) Komisije Društva narodov so nadaljevale svoja dela. Prva komisija je pod predsedstvom japonskega delegata Adatei nadaljevala razpravo o pripravi odbora strokovnjakov za progresivno kodifikacijo mednarodnega prava. Letotako je razpravljala o predlogu paraguajskega delegata glede sestave zakonika mednarodnega prava. Druga komisija je pod predsedstvom kanadskega delegata Danduranda razpravljala o alkoholnem vprašanju. Četrta komisija je razpravljala o vprašanju zaostalih prispevkov Društvu narodov. Ugotovilo se je, da se je položaj v tem vprašanju izdatno izboljšal. Dve državi sta od 31. avgusta dalje popolnoma plačali svoje zaostanke. Komisija je sprejela resolucijo, v kateri pozivlja glavnega tajnika Društva narodov, naj nadaljuje pogajanja s Kitajsko, da končno javno poravnava svoje zaostanke in da povzame iste korake tudi proti drugim državam, ki so zaostale s plačili. Peta komisija je razpravljala o izvedbi konvencije glede opija, sklenjena leta 1925. Šesta komisija je pod predsedstvom luksemburškega delegata Becha razpravljala o delu komisije mandatov.

Pri Austenu Chamberlainu

(Od našega posebnega dopisnika.)

Ženeva, 15. septembra.

Angleški zunanji minister sir Austen Chamberlain je smatral že drugi v enem tednu za potrebno, da skliče nas novinarje in nam razloži stališče londonske vlade in britskega imperija napram velikim vprašanjem, s katerim se sedaj peča Društvo narodov.

Cela zgodovina ženevske institucije je pokazala, da ni Društvo narodov niti od daleč tisto, kar mu je namenil Wilson. V vseh večjih, res važnih vprašanjih je popolnoma odreklo. Niti ene reči se ni upalo vzeti v roke, če je proti temu nastopila katerakoli velesila. Velesile so prepuščale Ženevi v obravnavo samo manjše, manj pomembne reči in še te samo tedaj, kadar so si zagotovile ugoden izid. Nikdar ni bila Ženeva arbitar, razsodnik med velikimi silami. Pač pa se Ženeva prav rada vtiika v spore manjših držav, pri čemer služi navadno kot poslušno orodje med seboj v naprej dogovorjenih velesil. Nezadovoljnost s takim dejanskim stanjem je vedno večja med manjšimi in srednjimi državami in opaža se neka še vedno jako nejasna in neenotna opozicija med njimi. Ta opozicija proti samovolji velesil se je n. pr. pokazala danes, ko kandidatinja zapadnih velesil, Belgija, ni bila ponovno izvoljena v Svet Društva narodov, kjer sedi že neprestano sedem let.

Navzlic ogromnim pomanjkljivostim, navzlic dejstvu, da razpravlja večinoma o akademskih, dolgočasnih, humanitarnih zadevah, kot je n. pr. pridelovanje, prodaja in uživanje opija, trgovanje s sužnji, prostitucija, tranzit, zaščita žena in otrok na bližnjem vzhodu, izmenjava beguncev, sestavljanja mednarodnega pravnega kodeksa, pritožbe proti agrarni reformi, vprašanje zgradbe nove palače generalnega tajništva pod vodstvom nepremičnega sira Erica Drummonda, navzlic vsemu temu dolgočasju pa nikakor ne gre odrekati Društvu narodov slehernega pomena in važnosti.

Že v tem je ogromen napredek po vojnih časih, da se sploh sestajajo zastopniki velikih sil in malih držav na enem kraju, v eni dvorani in razpravljajo o istih zadevah, čeprav te zadeve ne odločajo o usodi sveta. Ali ni že to veliko, če se spominimo starih časov, da pridejo v Ženevo Briand, Chamberlain, Stresemann in tam razkladajo pred delegatom zamorske republike Liberije, «baronom» Lehmannon, pred poslanci črnopolitih Abesincev, pred mulatskimi Kubanci, pred delegati Sijama, Paname, Kolumbije, Estonse itd. itd. stališče svojih vlad v svetovni politiki? Ali ni značilno, da opravičuje pred isto pestro publiko sir Austen Chamberlain z izbranimi besedami politiko največjega svetovnega imperija vseh časov, da se pred njimi brani in zagovarja zaradi britanskih grehov proti stremljenjem za zagotovitev svetovnega miru in razorožitve? Ali ni končno imenitno, da isti Chamberlain kar dvakrat v enem tednu sklicuje žurnaliste vseh dežel, da jim razlaga notranji ustroj britskega imperija in jih naproša razumevanja za njegovo politiko? Pred vojno najbrž ni bilo slovenskega novinarja, ki bi prejel takšno povabilo od angleškega zunanjega ministra. Te velike izpremembe v šegah in navadah diplomatov je prinesla ustanovitev Društva narodov. Že iz teh razlogov je Društvo narodov velika pridobitev svetovne vojne.

Argumente, ki jih je sir Austen navajal novinarjem, zakaj je londonska konservativna vlada ubila znameniti »ženevski protokol« zakaj noče zaščititi Poljske proti eventualni maščevalni vojni Nemčije, kakor je v Locarnu prevzela jamstvo za francosko-nemško mejo, ste že čitali v brzojavkah iz Ženeve. Največjega dela zbranih, nepristranskih novinarjev ni mogel prepričati o moralni sili svojih argumentov. Pač pa smo mu hvaležni, da je odkritosrčno razložil politiko konservativne vlade, da ji je moč in pozicija britanskega carstva več, mnogo več nego Društvo narodov in svetovni mir, da žrtvuje London na ženevski oltar samo tisto, kar lahko britski imperij brez težave pogreša. S svojo odkritosrčnostjo nam je popolnoma razsvetlil politiko Londona v Društvu narodov, ki je ena glavnih ovir za hitrejši napredek ideje razorožitve in miru med narodi.

Izpovedbe morilca grofa Nardinija

Pariz, 17. septembra. d. Včeraj so zaslišavali morilca italijanskega vicekonzula grofa Nardinija, ki je izjavil, da je 25 let star. Povdarjal je, da je bil v Italiji večkrat aretiran, ker ni bil fašist ter konfiriran v svojem rojstem kraju Perignola. Da se izogne nadaljnjim persekucijam, je sklenil oditi v Pariz. Sef politične policije, mu je dejal, da ga bo pustila policija na miru, ako boče biti poslušen Mussoliniju. Ako se ne bo vpisal v fašistični sindikat, ne bo dobil dela. Glede umora grofa Nardinija je izjavil, da je mislil, da govori s konzulom samim. On je hotel spravi svojo ženo in svoje otroke v Pariz, vendar pa mu v Rimu niso hoteli dati potnega lista za Francijo. V tem težkem položaju je hotel govoriti z generalnim konzulom. Grof Nardinij pa, karega je smatral za generalnega konzula, mu je odgovarjal zelo cinčno, da ga vsa stvar nič ne tiče. Zaradi tega je streljal na njega.

Podaljšanje stanovanjskega zakona na Madžarskem

Budimpešta, 17. septembra. s. Dne 1. novembra t. l. bi bil moral prenehati zakon o zaščiti najemnikov. Iz narodno-gospodarskih in socijalnih ozirov pa je vlada sklenila podaljšati zakon za dobo onega leta.

Naši kraji in ljudje

Desetletnica smrti Frana Maslje-Podlimbarskega

V ponedeljek dne 19. t. m. poteče deset let, kar je umrl kot preganjanec nasilnega avstrijskega režima v nižjeavstrijskem trgu Pulkan konfinirani slovenski pisatelj Fr. Masle-Podlimbarski. V torek, dne 10. septembra 1917. je šel na običajni izprehod »Zum heiligen Bründl«. Nenadoma mu je postalo slabo. Vlegel se je na klop in ležal ves dan neopazen, brez vsakršne pomoči. Zadel ga je kap. Pozneje so ga našli še živega njegovi tovariši iz avstrijske bratovščine »Politisch unversslich« — italijanski konfiniranci. Ob popolni brezbriznosti domačinov je udano in mirno sklenil življenja trudno pot. Prav na dan njegove smrti je prispel potni list, s katerim se je hotel odpeljati v to-li zaželjeno domovino. Domovina pa je po osvobođenju sprejela samo njegove kosti, ki so našle zaslužen pokoj v Ljubljani.

Avtor romana »Gospodin Franjo«, ki je tako preplašil avstrijsko justico, se je rodil dne 23. novembra 1852. v Spodnjih Lokah pri Krašnji. To je ondi pod Limbarsko goro, po kateri si je nadel literarno ime. Ljudski pisatelj Andrejčkov Jože (J. Podmilščak) mu je bil poglaviti duševni voditelj v zgodnjih letih, na ljubljanski gimnaziji pa se je mnogo družil z Fr. Podkrajškom — Harambašo in sedanjim zlatomašnikom I. Vrhovnikom. Bil je v prvi gimnaziji, ko je izbruhnila vojna z Italijani (leta 1866.). To mu je tako razvnelo domišljijo, da je odšel na pot za doživeti in razodeti. Krenil je preko Gorenjske na Koroško in odtoč čez Ljubelj na Dolenjsko, kjer so ga prijeli in vrnili na študentovski tir. 22. januarja 1872. je izstopil iz sedme gimnazije. Bil je potrjen k dragoncem in se je vežbal v Mariboru. L. 1873. so ga premostili na Slovaško, v okolico sedanje Bratislave. Tu je z navdušenjem zahajal med Slovake, romal po ondostnih krajih in veseljačil. Tako-le pravi sam o tistih dneh: »Delam ko črna živina. Pijem ga in živim kot grof.« Ostal je pri vojakihi štiri leta, pa se je do grla nasitil cesarskega kruha. Na slovenskem jugu je izbruhnila vojna zoper Turke; domovina ga je z neodoljivim hrepenenjem klicala k sebi.

L. 1877. je prispel v Ljubljano in se hudo razočaral. Pulil se je za razne službe, pa ni dobil nič stalnega. Po večmesečnem životaenju se je vrnil na Slovaško in oblekel neljubo mu avstrijsko vojaško suknjo. Dve leti kasneje je položil častniški izpit. Zdal se je začela Masljeva Odisejada po številnih avstrijskih garnizijah. Velik vpliv je imelo nanj skoraj štiriletno bivanje v Bosni, kjer je do dobra spoznal to nesrečno jugoslovensko deželo in jo opisal kasneje v »Gospodinu Franju«. Prijala mu je kolikortoliko vojaška služba na Češkem. Rad se je gibal v češki družbi in vneto prebiral češke in ruske knjige. Tudi izven službe je mnogo potoval, zlasti po Italiji. Domovina pa ga je venomer klicala in avstrijska vojaška služba mu je vedno bolj presedala. L. 1905. se je dal kot stotnik vpokojiti. Naselil se je v Ljubljani in tu vneto pisateljval. Bil je odbornik »Slovenske Matice«. Tik ob svetovni vojni L. 1914. je izšlo največje in najpomembnejše delo Podlimbarskega, roman »Gospodin Franjo«. Postal je usoden njegov in »Slov. Matici«. L. 1915. so ga degradirali, odšel je v rodno Krašnjo in »živel kot človek«, ne kot stotnik. A tudi zdaj ni imel miru. Kot »državi nevaran element« je moral v prognanstvo. Konfinirali so ga v že omenjenem trgu Pulkan. Tu je sanjiral o domovini in si želel nazaj kakor v objubljeno deželo. Toda usoda mu ni naklonila tega veselja.

Za Franom Masljom Podlimbarskim so ostali številni spisi pripovedne vsebine, ki segajo tja v sredino osemdesetih let. Sodeloval je pri raznih slovenskih listih, zlasti v »Ljubljanskem Zvonu« in »Slov. Narodu«. V svojih povestih je rad opisoval ljudsko življenje v naših južnih krajih, pa tudi iz domače sredine. Njegove izbrane spise urejuje dr. Šleibinger. Pravkar se pripravlja za tisk kritična, z obilnim gradivom opremljena izdaja »Gospodina Franja«. Ta roman je bolj kot vsi prejšnji spisi zasigural Podlimbarskemu trajno mesto v slovenskem slovstvu. V njem se združuje slovenski svet s srbskim, v njem je izražen končni smisel našega političnega življenja pred vojno, on je kazalec slovenske politike na Balkan. Bosna je dobila z »Gospodinom Franjem« spis, ki mu niti v hrvatski in srbski literaturi ni primere. Zaslužil bi, da bi izšel v srbohrvatski izdaji. Naši bratje bi v času, ko izhaja toliko slabih prevodov, lahko izdali to delo v dostojnem prevodu, ki bi ga populariziral med srbskim in hrvatskim ljudstvom. »Gospodin Franjo« je bil nekak zaključek našega narodnega življenja v Avstriji; njegova usoda in usoda njegovega pisatelja je bila tudi naša. Vsem je šlo za biti ali ne biti; Podlimbarski je postal kakor mnogi naši ljudje žrtve, ali naš narod in »Gospodin Franjo« sta preživela tuje nasilje in ostaneta večno tako, kot je želel ognjeviti rodoljub Fran Maselj.

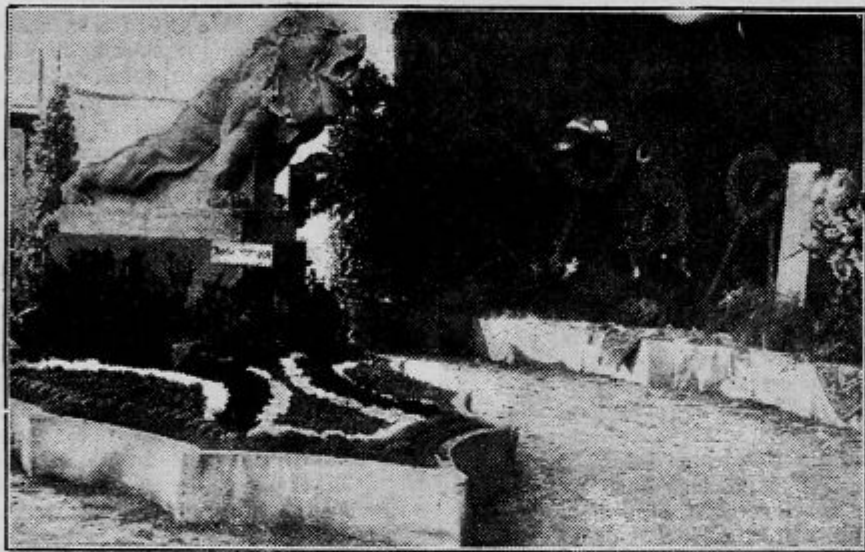
O »Gospodinu Franju« v prognanstvu bodo čitatelji »Jutra« izvedeli kaj več iz priloge »Življenje in svet«, ki bo v kratkem objavila odlomke iz njegovega dnevnika s pisateljevo še neobjavljeno sliko izza teh časov.

Vrtnarska razstava

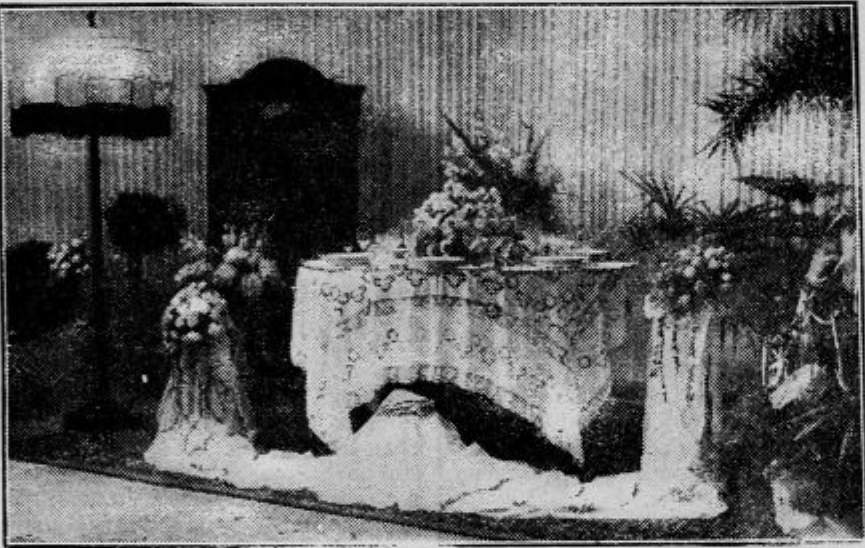
Pri nas je še premalo znano, da vrtnarstvo ni obrt v smislu brezžutnega rokodelstva, temveč da je bilo vedno ena glavnih panog umetnosti, gotovo pa vsaj važna veja umetnostne obrti. Oni del arhitekture je ta prelepa stroka, kjer arhitektura ustvarja dela s prostornimi oblikami, ki imajo glavni izraz v barvi. Operira z vedno se izpreminjajočim živim materialom, z bežnimi slikami v rahlem okvirju. Razglabljanje definicije nas bi skoro privedlo do ugotovitve, ki zveni prve trenutke kakor absurdnost. Vendar je pa resnica, da ta stroka estetskega izražanja ustvarja stalne vrednote s pomočjo večne izpremenenosti, torej trajnost z minljivimi činitelji. In sedaj razmislijte o glavnih karakteristikah likovne umetnosti, glasbe in leposlovja. Potem pa o razmerju in

umetnika. To je velikanski, že davno težko pričakovani korak naprej. Uspeh prvega pokazuma vrtnarstva pri nas je tudi popolnoma zmogovit, kar priča splošna pohvala oddelkov trdnice Koroške in Bajce. S tem nikakor ne trdimo, da bi rešitev ne mogla biti boljša, vendar pa vemo, da je ta prvi nastop preveril primerjajoče občinstvo in vse vrtnarje o potrebi sodelovanja umetnika z vrtnarjem, ki rastline samo vzgaja. Obe stranki očitno priznavate, da je na razstavi s priprostim materialom, ker je pravilno urejen, dosežen mnogo večji efekt kot z najdražjo in najredkejšo mešanico.

Ker nam prostor danes ne dovoljuje podrobnejšega opisa razstave, ki pomeni za našo državo na tem polju presenetljivo vesel dogodek, povdarjamo le še dejstvo, da

Vrtnarska razstava na velesajmu: Mariborski spomenik vojnim žrtvam na cvetoči podlagi.

Vrtnarska razstava v Ljubljani: Soba za svatbo:

zvezah med temi ter o tajnosti veličastne lepote v rastlinstvu in prostoru danih možnosti, o prirodi sami. Religija vseh časov.

Na ruševinah človečanstva po svetovni vojni so začeli cveteti vrtni. Neverjetno, s kakšno vdanostjo in strastjo išče človek uteh v lepota prirode, ki jo jim najredkeje razkriva gojenje rastlin, ker je vsaka rastlina zase čudež za človeško umevanje, vsaka zase razodetje novih, nepojmljivih lepote in misterijev.

Da našim dušam kvarne posledice svetovne vojne ginejo z največjo hitrostjo in da se zdravje z dobroto vrača v srce našega naroda, nad vse prepričevalno dokazuje razstava »Ljubljana v jeseni«, kjer zavzema vrtnarstvo, gojenje rastlin sploh, in pa čebel, za življenje rastlin neobhodno potrebnih spremljevalk, skoraj vso razstavo. — Impozantno je na razstavi zastopano sadjarstvo. To so plodovi najlepšega okrasa naše domovine, sadnih vrtnov, ki v njihovem cvetju tonejo naši domovi. Potem vinogradi. Kaj bi govorili o njih, pesmi rodečih. In buji ni sadeži zelenjadnih vrtnov, ki so negovani s tako ljubeznijo. Pri vseh bi neverni Tomaž položil prst na dobičkalnost, čeprav jo mnogokrat ni. Da je pa Slovenija mogla privediti tako izložbo cvetlic, je neovrgljiv dokaz o naši silni zahtevi po lepoti.

Letos se prvič na vrtnarski razstavi pojavlja tudi sodelovanje poklicnega likovnega

Gorenjsko vino in ljubljansko grozdje

Naj se nikdo nikar ne čudi in ne zmrduje, ker pišemo resno in čisto resnico. Za žene, kadar leže, sicer ni; nekaj smo kupovali rebulo za nje, ki da moč. Tudi na Dolenjskem je dosti krajev, kjer imajo zvon v zvoniku obešen samo za to, da jim zazvoni opolnoči in jih prebudi iz spanja, da se obrnejo na drugo stran, ker bi jim drugače »sladka kaplja« pregrizla želodec. Onstran meje pa uživa tako zaslužen pohvalo le Vremščina. Imamo ga pa le in lahko bi ga imeli dosti, pa se žrtvujemo za uboge dolenjske, štajerske, banatske in dalmatinske vinogradnike, da ne pridejo ob zaslužek.

V starih časih je bilo domačega vina dosti pri nas. Pišejo, da so bili v okolici Ljubljane vinogradi pri Bokalcu in na solnčni strani Golovca, gotovo pa je, da so imeli škofje iz Preisinga v Škofji Loki lepe gorice. Drugače ne bi bilo potrebno toliko viničarjev, da se še danes naselje Vinčarji tik ob Škofji Loki imenuje po njih. Ti so obrezovali trto za solnčno Brajdo, kjer se pričinja Poljanska dolina, na prisojnem pobočju starološkega Kamnitnika in pa na Trnju, kjer so prve vijolice. Še dandanašnji na Križajevu nad mestom vsako leto naprejšajo hetko vina in več, če je letina dobra. Slajše je in ima več v sebi, kakor ono na Dolenjskem, ki mu morajo zvoniti opolnoči.

Najplemenitejše grozdje dozori tudi pod Storžičem, Preddvorom, na tej krpici južnega neba na Gorenjskem.

Proti jugu obrnjeni obronki loškega hribovja rode povsod sladko izabelo in tudi plemenitejšo zgodnje vrste. Pri Sv. Andreju originalni Šink vsako leto barva tepko-

Sajno je včeraj uspela velika primika za Jugoslovensko republiko, saj je 1927-28

Ljubimkanje

(Lieblei)

Velefilm po tragediji Arturja Schnitzlerja V glavnih vlogah Evelin Hot, Louis Lerch, Vivian Ginson, Robert Scholz i. dr.

Vsaka beseda odveč! Dober film na boljša reč! lama!

Danes ob pol 11, 3, pol 5, 6, pol 8 in 9.

Pri vseh predstavah ponudimo okusno kavo.

Ce e a a d a n e . P r e d p r o d a j a v s o p a c i e o d 10.—12. in o d 2. n a p r e j . N a o c h l a s r e v i e m a t e l e f o n 2730.

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«. Telefon 2730.

vec in jabolčnik z domačim vinom, pa tudi drugi hribovski gospodarji kaj radi potegnejo mestno gospodo s takim salonskim cvičkom z Gadove peči.

Razen na Preddvor se ozira italijansko solnce tudi na Bled. Po pečinah, ki jih venča grad, in njih razpokah lahko v največji zimi poiščete trobentico ali modre »mačje oči«, kakor ponekod lepo pravijo Gorenjci jeterniku. Pod gradom je strmina, ki spominja s svojim imenom, da je bil na terasi pod gradom vinograd briksenških škofov ali njih najemnikov, ker se še danes imenuje Pod vinogradom. Če so naši graščaki imeli lepe oranžerije, kjer so še pred nekaj leti gojili kisle pomaranče in zelene limone, debele kvečjem kot drobna jajca, potem ni čuda, da so grajske stene še danes po večini na solnčni strani obrastle z vinsko trto. Pri kapucinih v Škofji Loki pa je toliko dišečega muškata in rdečega grozdja, da se z njim sladkajo vse v zlatih bukvah samostana zapisane mestne hiše. Franciskani v gorskih Nazarijih v Savinjski dolini imajo vse ogromno dvorišče pokrito z brajdo, da imajo v vročini hladno

senčico, v senci pa dosti domačega vina za čenje v vročini.

Z našo sliko smo hoteli rešiti čast Ljubljane Prekrasna brajda, dolga 25 m in v sredini široka 19 m, je zrastle iz 4 trt, ki jih je 2 vsadil pred 26. leti, 2 pa pred kakimi 15. letimi šolski sluga Jaka Sedej na ozkem dvorišču za šolo na Zoisovi cesti. Pa ni Dolenjec, ampak Vrhnčan, ki je že njegov oče nad Ligojno zasadi cel male vinograde. Veselje ima mož z ozkim dvoriščem, ki ga je z ljubeznijo izpremenil v vrt. Drugo leto mu bodo rodile že tudi marelice, letos pa obira češplje in trga dallye. Vse leto pa privezuje in obrezuje trto, jo neguje in skrbi za njo, kakor za svoje najljubše. Pometa pod široko brajdo, da je dvorišče gladko kakor tla v sobi, ter obdružuje blagoslov, ki visi nad njim: kolikor zelenih listov, toliko temno modrih grozdov. Blizu 400 kil lepega grozdja bo letos dala hvaležna brajda. Prijazni Jaka nas je povabil na trgatve, da tudi someščani zvedo, kako bo! To ga bomo vsakoli! Dalmatinca po 10 brez nove doklade. Čez ulico 1 Dm čenje

Velikanska z grozdem obložena brajda za šolo na Zoisovi cesti v Ljubljani.

Ljubljanski medicinci in praška univerza

Maribor, 17. septembra.

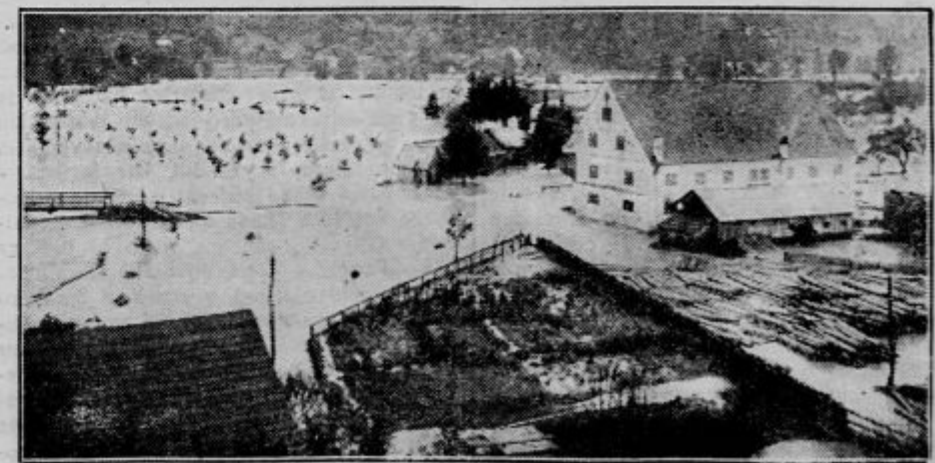
Lansko leto so se vršile v Pragi velike slavnosti in dolga posvetovanja jugoslovenskih in čeških parlamentarcev, ki so zborovali v Pragi skupno par dni v gospodarski in kulturni sekciji. Znale so obširne resolucije, ki so jih tedaj izdelali jugoslovenski in češkoslovaški parlamentarci zato, da jih izvedeta oba parlamenta. Minuli so že meseci, toda dotični sklepi so ostali pri sklepih, v Beogradu se niti ni konstituiral tozadevni odbor, ki bi naj spravi zadevo pred parlament. In tako je ostalo vse pri starem, pri pobožnih željah.

Naša javnost pa je sklepanje parlamentarcev v Pragi spremljala z velikim zanimanjem in vso simpatijo. Posebno mladina je smatrala, da prisojajo parlamentarci obeh držav razmotrivanjem vprašanjem največje važnosti. Med številnimi kulturnimi zahtevami je resolucija kulturne sekcije zahtevala tudi absolutno priznanje izpitov naših in čeških visokih šol, sploh popolno kulturno reciprociteto. Izvzete so bile le nekatere, izrecno našteje šole, kakor n. pr. trgovska akademija v Zagrebu. Mi smo resolucije tudi objavili in tako je šlo zlasti lanske leto mnogim našim akademikom v ljubljanske medicinske fakultete nadaljevat študij tudi v Prago na tamošnje univerze. V svoje presenečenje pa so ti naši akademiki že ob koncu leta zvedeli, da jim češke uni-

verze ne priznavajo izpitov ljubljanske medicinske fakultete in tako so akademiki zgubili leto dni študija. V današnjih dneh pomeni to za jugoslovenskega akademika silen udarec.

Mariborska JC Liga je v zadevi prosila centralo Češkoslov. jugosloven. lig v Pragi za intervencijo, posebno pa jasnega stališča češke univerze v tem pogledu, da ga moremo objaviti našim dijakom v ravnanje. Te dni so naši listi zopet pozivali zlasti medicince, naj gredo študirat v Prago, »vansko matico«. Ker mariborska JC Liga doslej še ni dobila odgovora iz Prage, moremo priporočati obisk praške univerze le abiturientom, ki hočejo začeti z medicinskim študijem v Pragi, med tem ko morejo ljubljanski medicinci računati s tem, da jim v Pragi ne priznajo izpitov ljubljanske fakultete in bi jim bilo torej nadaljevanje študija v Pragi oteženo. Bilo bi umestno, da objavi češkoslovaški konzulat v Ljubljani tozadevno jasno stališče češke univerze.

Ne glede na soglasne sklepe parlamentarnih delegacij naše države in Češkoslovaške je tudi sicer obžalovati, da delajo našim akademikom, ki že itak vedno redkeje zahajajo v slovensko Prago, tam še težje radi priznavanja izpitov. Pomisleki češke univerze so povsem neupravičeni, tem manj ker poklicani faktorji razlogov ne objavijo. Dolžnost naše države je, da napravi remeduro, ker ne smemo dopustiti, da se kvari ime naše univerze. Nikakor ne gre, da druge univerze označujejo pouk našega medi-

Povodenj v Gornji Savinjski dolini:

Pogled na poplavljeni polja in vrtove v Nazarijih pri Mozirju, kjer se Drcta izliva v Savinjo

Orientalno! Dramatično! Arabič! Sahar! Grandiozna drama ljubezni, dolžnosti in zvestobe

Sejkova sužnja

V glavnih vlogah prekrasna JETTA GOUDAL in MIHAEL VARKONI.

Težki boji divjih arabskih mas po saharski pustini. — Izdajstvo italijanskega guvernerja. — Podvezica neke deklice. — Vroča ljubezen mlade plemkinje, ki luta pod vročim solncem tripolitanske peska za mladim oficirjem. — Poroka pod arabsko kopreno itd. itd.

Predstave točno ob 3, pol 5., 6., pol 8. in 9.

«Elitni Kino Matica». Tel. 2124.

Modni atelje M. Šarc

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 4 (I. nadstropje)

zopet sprejema.

einskega naraščaja za manj vreden. Kakor slišimo, dela baje v tem pogledu težkoče tudi dunajskega univerza, ki priznava ljubljanske izpite le izjemoma, od slušaja do slušaja.

Morebitni ugovor, da naj pač naši ljudje študirajo samo v Jugoslaviji, ne drži. Že v stroki sami je važno za medicino, da se zlasti v zadnjih letih izobražuje v velikih kulturnih centrih pod vodstvom svetovnih kapacitet. Potrebno pa je to še radi tega, da si pribori mlada inteligenca tudi sicer res široko duševno obzorje, kar more mlademu akademiku nuditi zopet le vele-mesto. Zelimost torej, da naši parlamentarci v novi skupščini posvetijo vprašanju kulturne konvencije s češkoslovaško čim prej svojo pažnjo in uzakonijo praške resolucije. Čas je, da preidemo v naši sicer res lepi in harmonični slovenski vzajemnosti od navdušenih sprejemov, banketov in resolucij v realnost.

Slovenska dijaška zadruga v Pragi slovenski javnosti

V toku je naša velikopotezna nabiralna akcija. Zadruga se obrača vnovič na svoje dobrotnike in jim pošilja prošnje. Vemo, da vlada velika gospodarska kriza v naši domovini, še večja kriza pa vlada med našimi podpiranci, kajti blaginja Zadruga je ostrotrkala do gola v klič slovenske javnosti na pomoč. Naj nihče ne zavrne naše prošnje. Hvaležni smo in bomo za vsak dar.

SDZ podpira le revne in pridne visokošolce. V devetih letih svojega obstoja je že mnogim pomagala doseči svoj cilj in to so danes po večini odlični kulturni in gospodarski delavci v svoji ožji domovini. V minulem šolskem letu je bilo v Pragi okrog 40 slovenskih visokošolcev. Zadruga je podpirala 15 resnično potrebnih in razdelila med nje 13.895 Kč (okroglo 22.250 Din). Za tako velik uspeh svojega dela se Zadruga najlepše zahvaljuje svojim dobrotnikom obenem pa jih še enkrat prosi, da omogočijo povratek v slovensko Prago tudi vsem onim, katerih študij bi bil brez Zadruga nemogoč.

Pri tej priliki si dovoljujemo poklicati v spomin vsem svojim bivšim podpirancem častno obvezo, ki se glasi:

»Podpisani člani SDZ v Pragi se obvezujemo s častno besedo, da bomo v smislu sklepa občnega zbora Zadruga z dne 11. marca 1921 vse podpore — brezobzira na posojila, prejeta od Zadruga po 11. marca 1921 do konca študija, začeli vračati isti (SDZ v Pragi) pol leta po nastopu honorirane službe in jih vrnili v celoti (vpoštevajoč kurze) tekom desetih let po nastopu iste. Mesečna minimalna vročljiva vsota je 20 Kč.

Primorani smo priobčiti to obvezo, kajti do sedaj smo brez uspeha pošiljali terjatve. Le malo se jih je odzvalo, nekateri so se čutili celo užaljene. Povemo pa, da je užaljena Zadruga, ker vidi, s kako idealnostjo in veseljem se je jemalo od nje in kako se ji vrača.

Želimo, da se javijo vsi in začno vračati. Vsek naj stori svojo dolžnost in sam skrbi za to, da ne bomo prisiljeni nastopiti resneje. One, katerim njih gnotno stanje še ne dopušča, da bi izpolnjevali to, ne ravno najtežjo obvezo, pa prosimo, da nam sporoče vsaj, kaj je z njimi.

Naslov Zadruga je: Slov. dij. zadruga Akademický Dům, Praha III. Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki. Za odbor: Jože Rus, predsednik, Jakob Bezljaj, tajnik.

Huda bitka med sosedi

Pretep zaradi malenkosti z nesrečnim izdom.

Sv. križ pri Litiji, 17. septembra. Mrhar Jožef in Janez Kirn, oba posestnika in soseda v Lazah pri Sv. Križu, nista prijatelja. Zaradi vsakdanjih malenkosti, ki nastajajo rade med sosedi, je med njima tude, trebalo je le iskric, in prišlo je do hudega pretepa, ki ustege imeti za posledico smrt jako poškodovanega Mrhara.

Mrhar je bil po opravih v Šmartnem. Domov grede je vprašal na pragu stotnega Kirna, kdaj bo dobil plačilo za sodček, ki mu ga je povezal. Kirn se je začel izgovarjati, da sodček ni njegov. Mrhar pa mu je očital, da je za plačilo le on (Kirn) odgovoren, ker mu je sodček on sam prinesel.

Beseda je dala besedo, nastal je glasen prepir in kmalu sta si bila oba soseda v lasih. Začeli so padati udarci. Boj pa se je še poostil, ko je prišla Kirnova žena na pomoč. Videč svojega svaka v nevarnem položaju med hudima nasprotnikoma, je prišel k Janezu Kramar. Bojevit družba se ni prej razdružila, dokler niso prišli na rob razmočenega travnika, po katerem so zdrslili navzdol, šele nato so se podivjani bojovníki razšli vsakebi.

Mrhar je odšel, točič, da ga v glavi boli, spet na svišli. Ker ga pa ni bilo drugi dan ob običajni uri na spregled, je odšla njegova žena pom. A mož je ležal nepremično in težko hropeč v popolni nezavesti. Sodna komisija: gr. sodnik Troje, dr. Ukmar in Pečnik, so ugotovili, da je stanje Mrhara jako opasno, ker ima pretresene možgane in notranje krvavitve.

Do sedaj se težko poškodovani ni zavele. Opasne poškodbe pa so dobili tudi ostali udeleženci pretepa. Kirnova žena je radi udarcev, ki jih je dobila s težko roko jakega nasprotnika, po obrazu vsa počrnela. Radi nastalih podplutb je njen obraz ves izpremenjen. Kirn pa hrani za bojni

spomin na telesu, ramah in glavi istotako sledove hudega vojskovanja. O podrobnostih, kako se je bitka razvijala, ni mogoče dognati še prav ničesar. O Kirnu je pač znano, da je bil pred leti radi uboja v preiskavi, a je bil pri razpravi oproščen.

Mučni dogodek je vzbudil po vsej sveto-kriški okolici živahne komentarje. Nad vse značilno pač je, kako huda je nagla kmetska jeza, in kako povzroča malenkost dostikrat težke nepregledne posledice. S smrtjo se bori Mrhar je oče 4 malih, še nepreskrbljenih otrok in je popolnoma razumljivo, da bi bili nedolžni malčki s smrtjo očeta nadvse bridko prizadeti.

Novice iz Rakitne

Dolina brez megle. — Pomlajevanje brez Voronova in šimpanzov. — Nova razkritja na Rakitni. — Prva pacientka izlečena. — Vprašanje kostne tuberkuloze teoretično rešeno. — Javornikov eksport.

Ko nas je zadnjič potovala večja družba, da posetimo novi sanatorij na Rakitni, nismo vedeli, kaj bi vzeli s seboj: da li površnik in največji dežnik ali gorsko palico, ki seveda tudi prav prihaja na žurni, dasi zmerno se dvigajoči poti. Preserje-Kamnik-Rakitna. Tja do sedla sem presteval na gumbih, megla je bila debela. Tu pa srečamo staro ženico, popolnoma sivih las, vendar rdečih lic, s palico in cirkrom.

»Kam pa mati?«
»Ej, veste, v Ljubljano, moram pogledati pri hčerki, ki je tam omožena.«

Ko nam je povedala, da sije na Rakitni solnce od pol seste, smo razumeli, da ni bila opremljena z dežnikom. In res smo tudi mi skoro ugledali azurno nebo in se kopali v solncu. V Ljubljani in po vsem Barju so imeli tisti dan meglo skoro do opoldne. Rakitniška dolinica pa te nadloge ne pozna. Vsakemu je jasno, da je to velika zdravstvena prednost. Tudi v najdebelejši zimi, kadar v nižini včasih ves dan ne vemo, dali je nebo jasno in solnčno ali prevlečeno s tužnimi oblaki, sije na Rakitni solnce, pozimi se od snežnih ploskev tako močno reflektujejo ultravijolični žarki, da celo mračnateri Rakitničani toži radi opokline na oseh.

Na naši majki, ki smo ji na njeno vprašanje povedali, koliko je ura, nas je posebno zanimalo, koliko je stara. Lasje popolnoma sivi in vendar mladostno lice in mladostne kretnje! No, povedala nam je: 84 let... Tudi po vseh smo vajeni 80-letnih starčkov in stark, ki komaj še malo ležejo na okrog in se skrbno drže zapečka. Tu pa 84letna mati, ki gre peš na dve in pol ure oddaljeno presersko postajo, da more nadzorovati svojo hčerko.

Ker dame ne morejo biti deležne slavnega Voronovega lečenja s šimpanzi, je jasno, da je pri naši majki kaj drugega moralo tako ugodno vplivati, da ji osmero križev ne dela še nikakoli težav. Ali mogoče fižol, krompir in zelje? Brez dvoma so to zdrava jedila, toda to uživamo vsi, pa vendar toliko stokanja na starost. Brez dvoma je ta dolga mladost posledica rakitniškega solnca.

Naše dame imajo sedaj najboljši recept, kako se morejo pomlajati brez barvil, mok, masti, masaže in vseh drugih modernih, pa tudi tako škodljivih umetničenj. Sicer pa se tu lahko o tem prepričajo v drugih planinskih krajih, n. pr. na Dovjem, kjer hodijo ženske s sedmerimi ali osmerimi križi v skale za zgubivšimi se živalmi. Redna uporaba planinskega solnca je tisto, kar ohrani človeka čilega in mladega. Isto velja tudi za moški spol. Kdor planinstva do sedaj še ne goji, naj se mu tedaj nemudoma posveti, ako hoče doseči, da mu starost ne bo bolezen. Zlasti je še to priporočljivo vsem Slovincem, ki smo zelo revni narod. Voronov in šimpanzi so zelo draga reč in radi tega pristopni v prvi vrsti le bankirjem, milijonarjem itd.

Zdaj, ko imamo večkrat priliko, ogledovati Rakitno, so se razodela nova razkritja: Ne samo, da je Rakitniška dolinica sama na sebi nekaj zelo lepega in zelo podobna Davosu, ki pa je dvakrat višji in ima glede na pljučno tuberkulozo preoster zrak. Rakitna ima tudi zelo obsežno in divno okolico. Tako n. pr. nudi Novaška gora — po lahkem vzponu 100 metrov dosegljiva — izredno lep in obsežen razgled; zdi se ti, da sedaj šele vidiš, kako gorata je naša slovenska domovina. Od Snežnika do Nanosa, Triglava, Karavank, Grintovca in Ljubljane, vse to leži okrog tebe v solnčnem zlatu.

Na južni strani Rakitne se raztezajo velike košenice, lepo vzvalovane in kot ustvarjene za smučanje. Slovenskih smučarjev umetnost se je razkrila pred nekaj leti kot stara umetnija na Bloški polici, izvedeli pa smo, da v hudi zimi naš narod tudi na Rakitni na smučeh drsa k maši. Evo pridobitka za naše smučarje! Smučanje je od vseh zdravoslovcev — od inozemskih kakor od naših domačih, specializovanih in splošnih, starih in mladih, kar je baš v zdravilstvu velika redkost, soglasno pripoznano kot eden izmed najzdravejših in najpriporočljivejših sportov. Kako bi tudi ne bilo? Kogelj v ultravijoličnih žarkih in gibanje telesa v zimskem času, ko se drugi, nepravilno živčji rod zmrazjen stiska za topla pečjo in boji odpirati okna, ker bi se morda nahladili! Upati je, da bo že letošnje mrgoleto slovenskih smučarjev in smučaric na Rakitni. V zahvalo za to pobudo bodo morali natančno opisati ta teren v novinah.

Danes, 18. t. m., se vrši na Rakitni II. zdravstveni tabor ljubljanskega društva za narodno zdravje. Pri tej priliki bo odpuščena prva ozdravljena pacientka s ko-

stno tuberkulozo. Šla bo peš na presersko postajo. Že to dokazuje, da je izlečena popolnoma, namreč tako, da more takoj pričeti s pridobivanjem. Seveda pa se bo morala redno vsak teden enkrat za ves dan vračati na Rakitno, to pa zato, da bo stvar držala. Vsakdo dandanes že ve, da mestni in dolinski prebivalci prav radi zapadejo tuberkulozni degeneraciji, ako se proti njej stalno ne utrjujejo. Pri tej priliki se mora ugotoviti, da se je lečenje na Rakitni pokazalo zelo uspešnim. Rane od škrofuloze, fistule iz tuberkuloznih kosti se gladko celijo, vsi bolniki se počutijo izborni in so dobro razpoloženi. Kajpak se bo o tem razpravljalo pred zdravniškim forumom.

Na podlagi dosedanjih izkušenj se lahko trdi, da je vprašanje kostne tuberkuloze v teoriji rešeno. To je: brž, ko se ustvari možnost, da oddamo bolnika, ki boluje za kostno tuberkulozo, v zdravilno podnebje in ga tamkaj pravilno lečimo, je uspeh siguran. Baš, kakor se zacepi običajno gnojenje, pravilno po zdravniku oskrbljeno, v dolini in megli, tako se izleči v zdravilnem planinskem vzduhu tuberkulozno gnojenje. Slovenci smo lahko veseli in ponosni, da imamo tako prvotno ozračje na Rakitni.

Vsakomur je znano, da postane človek, ko pride v planinski vzduh, lačen, da bi pojedel volka. Tako je tudi pri tuberkuloznih rakitniških sanatorijih. Dočim doma niso mogli jesti in so izbirčkali, ter jim celo ribje olje ni pomagalo, lim gre na Rakitni vse v slast. Nekateri so že znatno pridobili na teži. Tako bo jasno, da je tem bolnikom napravil veliko veselje gospod France Javornik, izvoznik kranjskih klobas na Grosupljem. To so tiste klobase, ki jih dobje na Koroškem otroci za birno. O Javornikovih klobasah se more trdit, da isto kakor o rakitniškem ozračju: — pri-missimal!

Ljubljanski dolgi prsti

Vsakovrstne tatvine se neprestano množijo.

Ljubljana, 17. septembra

»To je pa že preveč!« vzdikajo ljubljanci, kadar čitajo o delovanju tatov, posebno kolesarskih specialistov. Zares od sile!... Tatvine se ponavljajo dan za danem in tatovi se skoro neženirano vozijo po mestu z ukradenimi kolesi. Komaj smo včeraj javili o tatvinah dveh koles, moramo že zopet poročati o novih tatvinah.

Največja fronta je pač, da so tovrstne tatvine najbolj pogoste pred justično palačo, tam, kjer dele pravico in kaznujejo krivico. Tatovi pa pred to mirko palačo očitno nimajo prevelikega respektu, vedno oprezujejo tam okrog.

Ne manjka jih pa seveda tudi ne drugod po mestu, kajti povsod najdemo oprezne lastnike koles, ki puščajo kolesa brez nadzorstva po vezah ali pred trgovinami.

V petek dopoldne okrog 10. je neznan uzmovnik ukradel izpred sodnije 1000 Din vredno črno pleskano kolo Antona Valentiniča iz Štepanje vase.

Druge kolo je bilo ukradeno kličavničarju Stanku Zdešarju okrog 12. ure, in sicer iz večje Alojzjevičeve na Poljanski cesti. Zdešarjevo kolo je znamke »Jax« in je vredno 2500 Din.

Na delu pa je tudi ustala tatunska sodrga, ne samo kolesarski specialisti. Stanovanjske podgane pridno glodajo vrata stanovanj, na poslu so žeparji; v akcijo samo še niso stopili najhujši svedroci, ki se lotujejo po navadi železnih blaginj.

Na živilskem trgu je bilo danes dopoldne izvršenih pet žepnih tatvin. Tatovi so izrabili dež. Dobro vedo, da jim je na deževne dni posel olajšan, ker morajo kupovalke držati v eni roki dežnik, v drugi košarico, denarnica pa jim navadno tiči v žepu.

Snoči je bilo aretirana na kolodvoru tudi že znana vlačugarica 19letna Marija K. iz Borovnice, in sicer v posebnih okoliščinah. Marička je prišla na kolodvor v spremstvu organa mestnega odgonskega urada, ki ji

je že kupil vozni listek do Borovnice, kamor bi se navihanka morala odpeljati. Spotoma pa je Maričko srečala ga. Katarina Rozmanova, stanujoča v Škofji ulici 10, ki ji je bila pred tednom ukradena iz veže

polna košara, polna oblek. Rozmanova je spoznala svojo obleko na Marički, nakar je skopila za njo na kolodvor in priključila stražnika. Mesto domov, se je morala tatinska Marička vrniti nazaj v luknjo.

Največja slovenska gospodarska in kulturna prireditev

Včeraj je bila otvorjena II. pokrajinsko vršila stalno vsako leto. — Danes razstava v Ljubljani. — Razstava seob 3. revija narodnih noš na veleselju

Mala je naša Slovenija in gostjo naseljena, zaradi česar se ima njeno prebivalstvo z velikim naporom boriti za svoj obstanek. Kljub gospodarskim težavam, ki jih postruje še davčno preobremenjenost, pa se Slovenija čvrsto giblje in napreduje. Slovenska pridnost in vztrajnost ne dopustita, da bi se naš človek udal v usodo, obupal ter vrzel puško v koruzo. Lep vzgled naše žilavosti in hrepnenja po napredku ter tekmi nam nudi II. pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki se je otvorila včeraj dopoldne v znatno večjem obsegu, kakor lansko leto. Razstava nam predločuje res lep del našega slovenskega gospodarskega in kulturnega življenja.

Otvoril je razstavo pričo številnih povabljenih odličnih gostov predsednik Ljubljanskega veleselja g. Fran Bonač. Žal, nam vreme ob otvoritvi ni bilo naklonjeno in je dež lil kakor za stavo, kar pa zbranih gostov ni motilo. Iz pozdravnega nagovora g. Bonača povzemamo:

Obodren po lepem uspehu, ki ga je dosegla lani prva naša pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, je sklenil odbor Ljubljanskega veleselja, da obdrži to razstavo na svojem stalnem repertoarju. Nadejamo se, da bo »Ljubljana v jeseni« od leta do leta pridobivala na svoji privlačni sili in postala važen reprezentant našega dela na gospodarskem in kulturnem torišču.

Bodi mi predvsem dovoljeno, da kot predstavnik veleselja in domačin najiskrenejše pozdravim spoštovano gospodo in vse drage prijatelje našega veleselja, ki so se v tako lepem številu odzvali našemu vabilu in došli k otvoritvi razstave. Osobito li štejem v čast, da morem pozdraviti velikega župana dr. Vodopivca, velikega župana mariborske oblasti dr. Schaubacha, predsednika občinske skupščine dr. Natlačena, ministra in poslanika Velike Britanije Kennarda in vse druge visoke zastopnike civilnih, vojaških in cerkvenih oblastev, zastopnika univerze, konzularne zastopnike, dalje predstavnike vseh mnogobrojnih gospodarskih in kulturnih institucij ter korporacij.

Dočim zastopa običajni veleseljem specifično interese industrije, trgovine in obrti, ima biti jesenska razstava nekaka propagandna organizacija za povzdigo in napredek vseh panog kmetijskega gospodarstva in kulturnega udejstvovanja. Ona naj nudi verno sliko razvoja in porastu prav vseh materialnih in duševnih dobrin našega naroda.

Naša iskrena želja je, da bi jesenska razstava leto za leto privabljala vse sloje prebivalstva, da si okrepe nacionalno in stanovsko zavest ob pogledu na uspeha polno delo tisočerihih pridnih rok in bistril glav.

Letošnja razstava bo pokazala plodove vestnega in požrtvovalnega dela našega kmetovalca, ki je dosegel na naši grudi, dasi jo priroda ni obdarila s prebogato plodnostjo, lepe uspehe v živinoreji, sadjarji, vrtnarstvu, čebelarstvu, mlekarstvu in vinogradništvu. Ta razstava pa bo tudi podala pregled delovanja naših gledaliških umetnikov, igralcev po poklicu in amaterjev, dalje naših zdravnikov, radioamaterjev in esperantistov. Pogled na sočno in harmonično ubrane barve naše pristno slovenske narodne noše ob priliki revije bo moral zadiviti vsakega gledalca. Velikopotezna gradbeno akcija mestne občine Ljubljanske ter »Stan in doma«, je orisana v posebnem razstavnem oddelku.

Osobito prijetna dolžnost mi je, pri tej priliki povdariti velike organizacijske in delovne zasluge naših odborov za posamezne razstavne oddelke, za kar se jim s tega mesta najiskrenejše zahvaljujem.

Dovoljeno naj mi bo zahvaliti se za po-zrtvovalno sodelovanje tudi Kmetijski družbi, Sadjarskemu in vrtnarskemu društvu, Čebelarskemu društvu, Osrednjim mlekarjem in trgovskim vrtnarjem.

Častna dvorna dama dr. Tavčarjeva, kmetijski svetnik Rohrmann, upravnik arh. Kregar, prof. Šest, vrli vrtnari in ugledni odbori higienske razstave ter razstave plemenskih konj, bodite uverjeni, da vam je slovenska javnost hvaležna in da bo znala ceniti Vaše velike zasluge.

G. Bonač je nato otvoril razstavo in podal besedo še predsedniku kmetijskega odbora »Ljubljanskega veleselja kmetijskemu svetniku g. Vilku Rohrmannu, ki je v svojem nagovoru predvsem omenil, da letošnja razstava nadomestuje proslavo 60-letnice obstoja Kmetijske družbe. To proslavo v večjem obsegu so letos preprečile skupščinske volitve. Nato je g. Rohrmann malo opisal vseh 6 oddelkov kmetijske razstave, sadni, zelenjadni, čebelarski, mlekarški, vinški in kmetijsko-strojni oddelki.

Gledališko razstavo je otvoril upravnik Narodnega gledališča prof. arh. g. Rado Kregar, ki je imel na zbrane goste naslednji nagovor:

»V izredno čast mi je, da morem vse, ki ste prišli danes k otvoritvi gledališke razstave, v imenu ljubljanskega Narodnega gledališča kar najtopleje pozdraviti.

Za posebno prijetno dolžnost pa čutim, da morem izreči iskreno zahvalo upravi Ljubljanskega veleselja, kateri v prvi vrsti gre zasluga, da je razstavo pobudila in jo tudi materialno omogočila. Tako razumevanje in podpiranje našega gledališkega življenja gotovo zasluži pošteno priznanje in odkrito hvaležnost ne samo nas, ki smo na gledališču neposredno zainteresirani, temveč tudi vse tiste javnosti, ki ji je uspevanje našega gledališča resnično pri srcu.

Razstava v prvem oddelku z naslovom »Gledališče«, je prva svoje vrste na našem ozemlju. Razumljivo je, da kljub vsej največji in najzanesljivejši delavnosti organizatorjev ne more biti povsem izčrpana in popolna. Za prireditev popolne razstave te vrste je potrebno mnogo več časa, sodelavcev in sredstev. Toda prireditelji tudi niso imeli za enkrat tako visokoletečega namena. Uspelo pa jim je, pokazati bežno na omejenem prostoru in v kratkem času kolikor mogoče pregledno sliko bitja in žitja, zgodovine ter sedanjosti našega gledališča. Ta razstava kaže na eni strani prehudim pesimistom, kaj vse že imamo, na drugi strani pa ima namen opozoriti prehude optimiste, da to še ni vse in kaj še vse manjka. Komčno ima namen vzbuditi v vsej naši javnosti, mestni in podeželski, čim več resnega pojmovanja in pravega zanimanja za našo mlado gledališko umetnost, istočasno pa opozoriti merodajne faktorje, da zasluži čim večje podpore. Večna finančna kriza, ki visi kot Damoklov ječ nad našim gledališčem in ovira vsak razvoj, mora končno vendar prenehati.

Ce bo razstava ta svoj namen dosegla, potem morejo biti in iniciatorji in organizatorji s svojim požrtvovalnim delom zadovoljni. Moja vroča želja je, da bi mogli vsem, ki so na uresničenju te razstave na ta ali oni način pomagali, najiskrenejše in od srca čestitati, a to ne samo k delu, temveč tudi k uspehu.

Vsi povabljeni gostje so si pod vodstvom veleseljskih činiteljev ogledali posamezne oddelke in so ponovno izražali svoje zadovoljstvo nad lepo in vzorno prireditvijo, dasi, žal, še niso bile vse izložbe dokončane.

Obisk na prvi dan je bil bolj mal, in to največ zaradi nestalnega vremena, ki pa se je pozno popoldne vendarle zjasnilo. Upajmo, da nam bo danes, na praznik narodnih noš, vreme ugodno. Posetniki so se včeraj zanimali zlasti za sadni, čebelarski in mlekarški oddelki, za vrtnarsko ter za gledališko razstavo. Jabolki je razstavljenih okrog 30 vrst, torej izredno lepa izbira za konzumente in trgovce. Kakor čujemo, se bo prodajal kilogram jabolka od 3 Din dalje. Mnogo je razstavljenega medu, cvetnega in ajdovega, katerega cene se bodo gibale okrog 25 Din; boljše kakovost bo tudi dražja. V mlekarškem oddelku je na razpolago res dober domači sir. Posetnike opozarjamo tudi na jogurt, ki se prodaja po kozarcih (3 Din). Zelenjadni oddelki pokazuje, da tudi ta panoga kmetijskega gospodarstva ugodno uspeva v Sloveniji. Prav živahno je bilo včeraj v vinskem oddelku, kjer so pokušali najboljša vina, kar jih pridela Slovenija. »Majk prater« včeraj še ni stopil v akcijo, ali bo to zamudo gotovo danes nadomestil.

Danes v nedeljo se obeta iz Ljubljane kakor iz vse Slovenije velik obisk, posebno zaradi revije narodnih noš, ki je posebnost za Ljubljano. Zastopane bodo vse slovenske narodne noše. Zlasti bo zanimiv in diven pogled na obhod narodnih noš na veleseljskem prostoru. Pri reviji bo sodelovalo okrog 400 žen, deklet in moških.

Želim neumornim organizatorjem pokrajinske razstave najlepši uspeh. Dolžnost vseh Slovincem, ki jim kolikšak dopuščajo sredstva in čas, bodi, da se udeleže razstave, ki nam nudi sliko lepega dela slovenskega udejstvovanja na gospodarskem in kulturnem polju.

Korošec: Kje je gospod predsednik vlade, da vnovčim ta papir.
Žandar: Izvolite!... bržkone gospod predsednik potrebuje papirja
»Koprive«

Domače vesti

* Sprememba v davčni službi. Premišljena sta: višji davčni upravitelj Tomo Tavčar na lastno prošnjo iz Kranja na Brdo, davčni oficij Josip Trtnik, pa po službeni potrebi iz Škofije Loke k davčnemu uradu na Brdu.

* Velikasten sprejem jugoslov. železniških uradnikov na Češkoslovaškem. Prejeli železničarje naslednje pismo iz Prage: Veseli in navdušeni smo prispeli do meje češkoslovaške republike, kjer so nas čakali odposlanci bratske države pod vodstvom direktorja g. inž. Václava Nemečka, ki so nas nato spremljali do zlate Prage. Na smichovskem kolodvoru nas je pričakovala nebrojna množica občinstva, ki nas je sprejela z vzhvalnimi klici: »Na zdar!« in »Živjo!« V veliki dvorani kolodvorske stavčarje so nas pozdravili v imenu Udruga češkoslovaških uradnikov svetnik uprave g. Novák, v imenu češkoslov. naroda narodni poslanec g. Proházka, za češkoslov. jugos. ligo g. Janata in drugi zastopniki mesta in korporacij. Na magistratu nas je sprejel nadve ljubezni mestni župan dr. Baxa, ki je povdarjal enake težnje obeh narodov do skupnega kulturnega in gospodarskega dela. V imenu jugoslovenskega ministristva za promet se je zahvalil za prijazni sprejem g. dr. Kavčič. Nemogoče je v hitri opisi opisati globoke vtise prišne prijaznosti, ki nam jih sedaj izkazujejo severni bratje. O nadaljnjem poteku bomo poročali.

* Kirurški kongres. V Beogradu se vrši te dni III. jugoslov. kongres za operativno medicino, katerega se udeležijo tudi češki kirurgi. Iz Slovenije bodo predavali na tem kongresu prof. dr. Zalokar in primarij dr. Mišaj iz Ljubljane, primarij dr. Mirko Černič iz Maribora in dr. Cholewa iz Brežic.

* Povratek ameriških izletnikov. Snoch z večernim brzovlakom je zopet odpotovalo iz Ljubljane preko Jesenic 35 ameriških Slovencev, ki so se mudili na obisku pri svojcih v Juoslaviji. Iz Havre bodo odpeljali v sredo 31. septembra z novim brzoparnikom »Le de France« ki je največji in najlepši brzoparnik francoske linije »Cie Gie. Transatlantique«. Dragim povratnikom kličemo: Srečno pot in na zopetno svidenje.

* Številno državnih nameščenec v Sloveniji. Po uradni statistiki je v Sloveniji 26.315 državnih uslužbencev, ki so razdeljeni po uradih in zavodih takole: Vrhovna državna uprava 6, ministrstvo financ 2242, agrarna reforma 27, narodno zdravje 1089, prosveta 4932, notranja dela 769, vere 868, trgovina in industrija 170, socialna politika 38, kmetijstvo in vode 215, ministrstvo pravde 971, javna dela 693, gozdovi in rudniki 103, pošta 2045, promet (železnica) 10.664, monopolska uprava 1162, poštne hranilnice 119, carinarnice 220. Od teh 26.315 drž. nameščenec je v I. kategoriji 1282, v II. kat. 6134, v III. kat. 2103, zvančnikov je 6168, služiteljev 867, ostalih nameščenec pa 9761.

* Poštne zveze v okrožju direktorije pošte in telegrafa v Ljubljani. V kratkem izide brošura, ki bo obsegala železniške proge, na katerih so razvrščene pocestne poštne zveze, nadalje železniške poštne zveze, ambulantne pošte ter druge železniške poštne zveze, s katerimi posredujejo poštni uslužbenci zaprte sklepe. Knjiga je namenjena pred vsem poštnim uradnikom, a v dobro informacijo bo služila tudi občinstvu. Dotiskana bo te dni. O brošuri bomo še poročali.

* Slovenskim visokošolcem beograjske univerze! Vpisovanje od 25. sept. do 5. okt. Isto za prijave k izpitu. Studentovski dom Nj. vel. kralja Aleksandra, ki je dograjen, prevzame s 1. oktobrom upravni od bor katerega predsednik je g. rektor. Prostor v tem domu bo za 500 študentov. Dom bo najmoderneje urejen in kdor želi stanovati v njem, naj naslovi prošnjo s primernimi prilagami na: Odbor uprave Studentovskega doma Nj. vel. kralja Aleksandra, univerza. Za eventualna pojasnila naj se zainteresirani obrne na Toneta Grahorja, asistenta v patološkem inštitutu, Šumadijska ulica 18, Beograd. — Društvo Slovenskih akademikov v Beogradu.

* Z Bleda nam pišejo: Mirno in tiho je postalo na Bledu. Naš najdražji gost, kraljeva rodbina, se je vrnila v zimsko prestolico Beograd, naša poletna rezidenca Bled je sedaj prazna. Sicer ostane »Park-hotel« še odprt do konca septembra, ker je še nekaj letoviščarjev, ki ljubijo krasne jesenske solne dni na Gorenjskem in pa sveži zrak, ki veje s hladnih planin. Vrhove je pobelil pri zadnjem deževju beli sneg, ki pa je domalega zopet izgubil z gora. Ob kavarni se zatvorila to nedeljo. Zdraviliški dom pa so že zaprli 1. septembra. Sedaj bo vladala tišina tja do časa, ko bo blejsko pokrajino zopet nekoliko oživel zimski sport, sankanje in drsanje po gladki ledeni površini jezerski. Jesenska pokrajina blejskega kota s svojimi pestrimi barvami je vredna da jo človek ogleda ter se navzve njenih lepot. Zadržna povodenj nas je skoraj zopet odrezala od sveta. Nj dosti manjkalo, pa bi nam bila Sava zopet odnesla most, ki veže Lesce z Bledom, oziroma Bled s svetom. Tujec in domačin majeta z glavo, ko gledata razvaline bivšega mostu, katerega je pred letom dni odnesla Sava, ki ga pa najbrže ne bodo zgradili pred Svetim Nikolajem. Nema pare, nema kredita!

* Atentatorji na Hadži-Popovića pred sodiščem. Bitolsko okrožno sodišče je odredilo, da se dne 17. oktobra prične proces proti atentatorjem na bivšega urednika »Južne Zvezde« Spasoja Hadži-Popovića. Kakor je znano, so ga člani makedonske revolucionarne organizacije ustrelili sredi Bitole.

* Vojna ladja »Hvar« se ni potopila. Pred dnevi so novine poročale, da je postala naša vojna ladja »Hvar« žrtv velike

ga viharja pri Malti. Včeraj pa se je javil v našem uredništvu Rajko Valanta, gojenec pomorske akademije v Dubrovniku s kartico, ki mu jo je poslal prijatelj V. Franketi narednik na ladi »Hvar«, s poročilom, da so srečno prispeli po 16 dnevni vožnji iz Sibenika v Newcastle na Angleškem.

* Več umorov v Loznici. Ko so v četrtke jutraj patrulirali orožniki v Donjem Dobriču, so odkrili v luči seljaka Dimitrija strašen trikratni umor. Na tleh so ležali v veliki mliki krvi seljak Dimitrije Danilović njegova žena in 6 letna hčerka Milka. Vsi trije so imeli strašne rane po telesu od sekire. Hčerka Milka je bila še pri življenju, ko so jih našli, vendar je bila vsaka zdravniška pomoč izključena, ter je kmalu zatem umrla. Sumilo, da gre za roparski umor, ker je bil Danilović vose denar, okoli 6000 Din, ki jih je dobil za vole, ukraden. Orožniki so morilec že na sledi.

* Dr. Sima Marković izpuščen iz zapor. Beograjska policija je prejela od sarajevske ga sodišča brzoiavno poročilo, naj spusti na svobodo aretirane ga komunističnega voditelja dr. Simo Markovića, ker ni kriv prestopkov, katerih so ga dolžili.

* Strašna nesreča dveh otrok v Zagrebu. Ko sta ostala otroka Zvonko in Vladimir Hrdić za trenotek stapa doma, sta iztaknila neke steklenice srupa in ga použila, misleč da pijača užito tekočino. Strup je pričel takoj delovati. Ko se je Hrdićeva vrnila domov, sta bila oba otroka že v nezvesti. Oba so takoj prepeljali v bolnico in jima izprali želodec, vendar je malo upanja, da ostaneta pri življenju. Strašna nesreča je vzbudila splošno sočustvovanje s težko prizadeto rodbino.

Velika izbira

volnenih jopic, najnovejših bluz, perila kravat, itd. priporoča tvrdka

Ig. Žargi - Pri nizki ceni Ljubljana, Sv. Petra cesta.

* Umor v rudniku Bare. V Čupriji se je te dni vršila že peta obravnava proti Slovincema Alojzu Benčin in Ivanu Tuhterju. Benčina je doma iz Pograda, Tuhter pa iz Kočevja. Tuhter je obtožen radi umora rudniškega delavca Miletovića, s katerim je skupno delal v rudniku Bare pri Čupriji. Na dan umora je bil Tuhter na slavi pri svojem gospodarju. Po domači zabavi so odšli v kavarno na pivo. Tuhter se je kmalu upiljal in sprl s pokojnim Markovičem. Med prepričilo je Tuhter z nožem zabodel Markovića, ki se je na mestu zgrudil mrtev. Sodišče je obsodilo zaradi mladostnosti in dosedanje neoporečnosti morila na 8 let ječe in na plačanje vseh stroškov. Ivan Benčina pa je bil oproščen.

* Ubol radi psa. V selu Oprisovcu pri Osijeku je kmetijski fant Ivo Ivč ubil seljaka Matija Živkovića. Spor je nastal radi čucka, katerega je Ivč pokončal Živkoviću. Ko je bil Živkovič doznal, kaj mu je napravil Ivč, je pohitel na njegovo stanovanje s puško v roki. Razbil je po vratih in ko že popuščala je Ivč v samooobrambi udaril napadalca Živkovića s kolcem po glavi, da se je mrtev zgrudil na tla. Ivana Ivčja so orožnik aretirali.

Najnovejša moda Poudre Mon Parfum Bour jois Paris.

* Samomor s steklom in salmijakom. Na Zrinjevcu v Zagrebu so večerni šetanci opazili v četrtke, da se na klopi zvijta neka ženska v hudih kričih. Poleg nje je ležala stekleničica s salmijakom. Bilo je jasno, da je ženska v samomorilnem namenu izpila salmijak. Odpravili so jo v bolnico in ji je zdravnik izpraznil želodec. Pri kasnejšem zaslišanju, je ženska izpovedala, da je služkinja in se piše Ljubica Gafes. Gospodinja jo je obdolžila, da ji je ukradla 20 Din. To jo je tako užaloštilo, da je zdrobila kos stekla in ga s salmijakom vred izpila v name, da si konča življenje.

* Specialist za ženske bolezni in porodništvo med. univ. dr. Leo Šavnik ordinira od 20. t. m. dalje v Ljubljani Tavčarjeva (Sodna) ulica 6 telefon št. 2614. 1283

KUŠAKOVIĆA KALODONT najboljša pasta za zobe.

* Odgovore loterije ženskega Pokreta v Sarajevu. Po odobrenju ministrstva privredne in vod od 29. avgusta 1927. št. 35.183 je odgodeno žrebanje gornje loterije do 15. maja 1928.

* Čas, znanstvena revija ameriških Slovencev v Clevelandu. Dospela je ravno kar 8. števil. letošnjega leta z beletristično znanstveno in potopisno vsebino. Med drugim se nahaja daljši popis z naslovom: O naši domovini, v katerem opisuje sam urednik g. Kerže gredvsem sedanjo Ljubljano, nje sedanjo nacionalno zavednost in sedanje navade, katere pa med drugimi tudi obsoja kot razvade. Ker je največ razprav prevzetih iz ameriškega življenja, bodo imeli največ zanimanja za to revijo taki, ki imajo sorodnike, prijatelje in znanec tam, ali so bili morda samj tam preko. Velja celoletno 3 dolarje.

* Tkanina »Eternum«, glavna zaloga za Jugoslavijo pri G. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7. 95

* Volno, bombaž za strojno pletenje in ročna dela doblite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Zidovska ulica 4. 93

* Pisalni stroj »Haida« model 12, je švedski fabrikat in nedosežen v konstrukciji in prvovrsten material. General. zastopstvo

za vso Jugoslavijo Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. Na Pokrajinski razstavi v Ljubljani, paviljon »E« 52-54. 1397

* Pri Ishiasu se na kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« zaužite jutraj na tešče pojavi brez težko obilno izpraznjenje črevesa, čemur se rad pridruži dobrodojen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritisku krvi na jetra in debelo črevo ter hemoroidih in prostatalnih bolečinah. Dobiiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

ITO — zobna pasta najboljša!

* Listnica uredništva. G. dr. B. v Beogradu: Prosimo kratkih poročil.

* Matična knjižarna na Kongresnem trgu v Ljubljani ima največjo in najbogatejšo izbiro muzikalij v Sloveniji. Posebno opozarjamo cenjene učitelje glasbe na našo veliko zalogo instruktivnih del za vse instrumente in petje po najnižjih cenah. Za naročila z dežele zadošča dopisnica s točnim naslovom. 1379

Iz Ljubljane

u— Danes ob 3. popoldne obhod narodnih noš po velesejmskem prostoru.

u— Ministra Kumanudi in Kocić v Ljubljani. Minister za šume in rudnike g. dr. Kumanudi, ki je v petek jutraj prispel v Ljubljano in s istim vlakom odpeljal k svoji rodbini v Kranjsko goro, se je večeraj popoldne z avtom vrnil v Ljubljano in se ob 17.30 s tržaškim brzovlakom odpeljal v Ženevo kjer bo nadomestoval zun. ministra dr. Marinkovića v Svetu DN. — Minister za pošto in brzovlak g. Vajko Kocić je večeraj z jutranjim brzovlakom prišel do Ljubljane svoji soproji naproti, nakar sta se oba ob 9. zopet vrnila v Beograd.

u— Enotno odpiranje in zapiranje trgovin. V petek 16. t. m. se je vršil pri »Leva« številno obiskani članski sestanek trgovskih nastavljenecv, včlanjenih v »Zvezd« privatnih nameščenecv Jugoslavije. Po izčrpnih referatih je bila sprejeta naslednja resolucija: »Trgovski nameščenecv zbrani na članskem sestanku »Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije« v Ljubljani dne 16. sept. ugotavljajo a) da vlada pri odpiranju in zapiranju trgovin v Ljubljani popoln kaos in anarhija, ter da se s tem poedinim trgovcem dana možnost samostanega postopanja in neomejenega izkoriščevanja nameščenecv. b) da za reguliranje in enotno odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani ne obstoji nobena naredba, temveč so vse dosedanje zadavne navedbe razveljavljene; c) da takšno brezpravno stanje omogočuje razmah anarhane konkurence med poedinimi trgovci, s ker se delovni čas od dne do dne podaljšuje na škodo interesov trgovskih nameščenecv; d) da se s podaljševanjem delovnega časa povečuje število brezposelnih in da se na ta način ogroža eksistenca zaposlenih; e) da se z nobene strani nj podvzela resna akcija za reguliranje odpiranja in zapiranja trgovin in sta radi tega kaos in anarhija zavzela tolike dimenzije. Zahtevajo: da veliki župan ljubljanske oblasti izda naredbu za enotno odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani na bazi 8 urnega delovnega časa, ter podvzame vse mere, da se bo ta naredba striktno izvajala. Zatem je govoril o pomenu »Zveze privatnih nameščenecv Jugoslavije« njen predsednik g. Pfeifer iz Zagreba, nakar je bil izvoljen odbor Krajevne sekcije trgovskih nastavljenecv, ki se bo konstituiral na svoji prvi tedni seji.

OBLAČILA tvrdke J. Maček Ljubljana, Aleksandrova 12 so najboljša in najcenejša.

u— Zvezdoznanci in nemščina. Neki ljubljanski list, ki zeha od pasje pušbe in rad lovi muhe, je razkril izredno važno dejstvo, da »zvezdoznanci« pri »Jutru« prevajajo »Miečno cesto« po nemški »Müchstrasse«. Za ljudi, ki se jim na vse prste cedi nemščina, je »Miečna cesta« samo nemški izraz. »Slučajno« pa ji pravilo Francozi »la voi lactée«, kar je dokaz da nimajo »jezikoslovcev« iz Merkurjeve tiskarne. Tudi v nekaterih slovensko-štajerskih krajih ne marajo Rima v vsemirju in govore o Miečni cesti pa so kljub temu dobri Slovenci.

u— Promenadni koncert muzike Dravske div. obl. v nedeljo 18. t. m. ob 11. uri v »Zvezdi«. Spored: 1. Obruča: »Volga«, marš 17. češke brig. 2. Nedbal: Valček iz opere »Poljska kri«. 3. Thomas: »Raymond«, uvertura, 4. Klenz: »Evan gelijni«. 5. Jakl: »Odmeki iz naših krajev«, slov. pesmi. 6) Stede: »Mavrica«, intermezzo. 7) Čerin: »Delaj, dekle pušlice«, marš.

u— Luč Orienta. Opozarjamo ceni. občinstvo, dijaštvo in šolsko mladino na spored, ki ga priredi ZKD Ljubljana v kinu Matica dane, v nedeljo, 18. t. m. ob 9.30 in 11. dopoldne, da si preskrbi pravočasno vstopnice, ker vlada veliko zanimanje za ta film. Predvalja se bo kulturni film iz Čarobne Indije. Vsi, ki ljubijo čar Orienta, naj si sigurno ogledajo ta spored.

u— Stanovanjsko sodišče I. stopnje v Ljubljani, naznanja, da se bodo prihodnje razprave za dodelitev stanovanj vršile dne 19. in 20. septembra ob 16. Razpis 13 stanovanj, ki se bodo nakazolavala, je nabit na uradni deski stanovanjskega sodišča — soba št. 6 — kjer se vlagajo tudi prošnje za ta stanovanja.

u— Ljubljanska porota. Kakor smo že poročali, se prične v ponedeljek to je 19. t. m. jesensko porotno zasedanje. Prvi dan se bo vršila razprava proti Pavlu Bogačulu in Janezu Mezku radi posilstva ter proti Francu Kusu in Rudolfu Dobnikarju radi tatvine.

u— Za stepe. G. Leopo. Kovač, tenorist kr. opere, je nabral za Podporno društvo slepih v veselje družbi znesek 250 Din, za

kar se temu našemu dobrotniku v imenu odbora kar najiskreneje zahvaljuje društveni predsednik.

u— Zalostna prijava. V mesecu februarju je naprosila 18 letna Pepca svojo mater T. O. da jo pusti v službo v Beograd. Z materinim dovoljenjem se je dekle res odpeljalo na novo službeno mesto. Spočetka je mati dobivala od hčerke redno krajša in deljša pisma, nakrat pa je izostal vsak glas Šele te dni je bila mati do neki znaniki obveščena, da je njena hči zašla v velikem mestu v moralno močvirje. Čim je mati izvedela žalostno vest, je takoj odhitela na policijsko ravnatelstvo in prosila, da mladoletno nesrečnico privede domov, da popoimoma ne utone v umazanem močvirju velemestnega duha.

u— Drobna policijska kronika. Predvečernjim sta bila prijeta dva pičica, Kos in Škerjanc, eden moškega, drugi pa ženskega spola in sicer prvi zaradi beračaja drugi radi vlačugarstva in izvrševanja tajne prostitucije. Policiji sta bili prijavljeni že zopet 2 tatvini koles, 1 tatvina krompirja, 1 prestopek motenja posesti, 1 telesna poškodba, 1 prestopek nepravilne vožnje, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek prekoračenja policijske ure in izjemoma samo 1 prestopek cestnega policijskega reda.

u— Neoprostljiva surovost. Gospodar petih konj s Tržaške ceste nas naproša za ugotovitev, da nikakor ne trpinči živali in da nima v hlevu pet skeletov. Konji imajo zadostno hrano in se ne uporabljajo za najtežja dela. Gospodar pravi, da se le preje, ko so bili drugod v začasnih oskrbi, ni nihče brigal za konje in da so takrat poginili tekom dveh mesecev trije konji.

u— Nesreča na gorenjskem kolodvoru. Za kurilnico na Gorenjskem kolodvoru je večeraj okrog 16.30 padlo na železniškega delavca Pavla Jančarja težko železo in ga udarilo čez križ. Jančar je padel v nezavest ter so ga morali radi poškodb prepeletjati z rešilnim avtom v bolnico.

u— Voznik povozil otroka. V Hradeckega vasi v bližini štepanjskega mostu se je pripetila v petek okrog 17.30 težka nesreča. Ob imenovanem času je privozil po cesti izpod Oolovca mimo hiše št. 37 neznan voznik s težko naloženim senenim vozom. Istotčasno je priskakljal iz veže na cesto 2 letni sinček krojača Viktorja Perperja, ki je prišel naravnost pod kolo voza. Kolo mu je šlo čez život in je mali nesrečnej obležal na česti težko poškodovan. Čeprav je voznik opazil nesrečo, ni obstal, marveč je konje pogнал in dir proti štepanji vasi. Priče žalostnega dogodka so takoj obvestile rešilno postajo in je bil otrok z rešilnim avtom prepeljan v bolnico. Po prijavi na stražnici so jeli policijski organi takoj zasledovati brezobzirnega voznika, ki je doma najbrže nekeje iz Dobrunj. Slučaj je bil prijavljen tudi orožnikom, ki skušajo ugotoviti njegovo identiteto. Poškodbe malega Viktorja so tako težkega značaja, da jim bo bržkone podlegel.

u— Naiven goljuf. Včeraj jutraj je detektiv Arnel na Gosposvetjski cesti 25 letnega slugo v trgovini »Alko« Franca B. Fant je hotel priti na lahek način do denarja in ideja se mu je res obnesla. Toda samo za kratek čas. Pri plačevanju tovarnine na kolodvoru je na duplikate voznih listov vedno pripisal še po eno številko in si diferenco v denarju pridržal. Seveda so v trgovini njegovim mahinacijam kmalu prišli na sled ter ohvestili policijo, ki je največja sleparčja vtknila v luknjo.

u— Dr. Ivan Pintar, strokovni zdravnik za ženske bolezni in porodništvo, se je vrnil s študijskega potovanja in zopet redno ordinira. 1382

u— Pouk jezikov francoščine, angleščine, italijanščine, srbohrvaščine v skupinah in za posameznike po Berlitzovi metodi. Vpisovanje in informacije od 6. do 7. zvečer Beethovnova ulica 7, pritličje. — S. J. Jeras. 1398

Danes ob 3. pol 5., 6., pol 8. in 9. prekrasna Francozinja JETTA GOUDAL kot Šejkova suznja in ljubljenev vsega ženskega sveta MIHAEL VARKONI »Elitni Kino Matica«.

u— Beeneška noč se ponovi danes na Strelišču pod Rožnikom. Ples, glasba itd. Prireditelj se bo vršila ob vsakem vremenu. Dve godbi. 1393

u— Trgovski nameščenec! Na občnem zboru Pomočniškega zbora določeni sestane se bo vršil v torek 20. septembra ob 8. zvečer v mali dvorani Trgovske zbornice. — Odbor. 1399

u— Šentjakovski pevski zbor prične z rednim pevskim vajami. Novi člani naj javijo svoj pristop v knjižnici na Starem trgu 11.

Ljubljancani, pozor! Naznanjam, da točim prvo novo portugalko g. Sušnika s Trške gore pri Novem mestu in portugalko g. Karlovska z Smarjete pri Novem mestu. Kavana in gostilna Leon, Kolodvorska ulica 29.

u— Danes vsi v Trnovo, kjer se bo vršila velika »Trgatev«, ki jo priredi Narodno gospodarsko politično in prosvetno društvo za Krakovo - Trnovo v velikih prostorih gostilne g. M. Sokliča. Kdor se hoče dobro zabavati, naj ne zamudi te prireditve. aZčetek ob 15. pop. Vstopnina 3 Din. K obilni udeležbi vabi — Odbor. 1395

u— Nogavice najceneje pri Dobeicu, Pred škofo 15. 168

u— Dijaki, ki so dobili v knjižarni Tiškovne zadruge v Ljubljani naslednje številke naj pridejo po knjige: 2, 8, 14, 26, 47, 59, 71, 92, 109, 110, 116, 118, 135, 160, 177, 183, 192, 204, 221, 234, 236, 237, 278, 283, 291, 293, 298, 314, 344, 353, 354, 360, 361, 363, 394, 429, 430, 435, 447, 450, 453, 455, 475, 494, 516, 518, 520, 521, 523, 525, 541, 565, 586, 600, 614, 620, 625, 632, 649, 656, 673, 686. 1391

Iz Maribora

a— Ljudska knjižnica. V pritličju Narodnega doma je postalo z jesenjo živalno vijeve. Od ure do ure raste obisk Ljudske knjižnice. Uradne ure so ostale iste: v četrtke in soboto zvečer ter v nedeljo dopoldne. Novi člani se sprejemajo vsako uradno uro, treba se je le zadostno legitimirati. Izposojnina je znižana, tudi vstopnina od 10. na 5 Din. Dospelo so zopet novosti za vse oddelke. Vezani so že tudi novi sezname.

a— Ljudska univerza v Mariboru. Zaradi prav ugodnega odziva (okrog 60 prijavljenecv) se otvorita prihodnji ponedeljek zvečer dva izobraževalna tečaja — začetniški in nadaljevalni — v obsegu meščanskih šol. Pristopiti morejo tudi še neprijavljeni. Za slovenske, srbohrvaške in ruske tečaje se sprejemajo prijave.

a— Češka nadaljevalna šola v Mariboru bo zopet odprta dne 21. t. m. v dosedanjih prostorih dekleške meščanske šole v Cankarjevi ulici. V šolo je vpisanih 46 čl. otrok Češki klub v Mariboru, kot zastopnik čl. kolonije se srčno zahvaljuje šolski oblasti, kakor tudi gospej ravnateljici meščanske šole za naklonjenost, ki je omogočila, da se čl. šola tudi letos nadaljuje.

a— Ruška nedelja. Že v petek popoldne in včeraj ves dan je bilo mesto polno kmetških ljudi, ki so od blizu in daleč potovali v procesijah skozi mesto v Ruše, da proslavijo jesenski praznik. »Ruško nedeljo«. Ženske prinašajo vsaka seboj tudi šopke jesenskega cvetja, moški pa hodijo z rožmarinom za klobuki. V Rušah imajo ponoči rimsko procesijo in sploh celo noč prečujejo s petjem in molitvijo, ali spe v cerkvi. Ljudje prihajajo iz celih Slovenskih gor in daljnega Ptujkega polja.

a— Bolgarski violinist Saša Popov, ki je lani s svojim nastopom vzbudil največje priznanje in zanimanje bo koncertiral 7. oktobra v Götzovi dvorani.

a— Trgovska nadaljevalna šola trgovskega gremija v Mariboru. Vpisovanje bo v nedeljo, 2. oktobra od 10. do 12. v prostorih državne trgovske akademije na Zrinjskem trgu št. 1, I. nadst. v sobi št. 28. Sprejemni in ponavljalni izpiti se prične v ponedeljek 3. oktobra točno ob 15. Redni pouk se prične v sredo, dne 5. oktobra ob 15.

a— Dr. Valerija Valjavec se je preselila iz Maistrove ulice na Aleksandrovo c. 6. (Zadružna gospodarska banka) ter ordinira od 8. do 9. in od 14. do 16. ure. 1391

a— Knjige, leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje mariborska Ljudska knjižnica v Narodnem domu. Knjige morajo biti dobro ohranjene.

a— Nalezljive bolezni v mariborskem mestnem okolišu. V času od 8. do 14. t. m. je obolelo 8 oseb in sicer: 4 na škrlatinici, 3 na davici, 1 na legarju.

a— Nezgoda pri mlačvi. Včeraj so pripeljali v mariborsko bolnico 26 letnega lesnega delavca Franceta Lamprehta iz Cizžata na Pohorju. Prejšnjo noč je pomagal na posestvu mariborskega odvetnika dr. Orosia pri mlačvi, pol ure pred ponočjo pa ga je zagrabil mlatilni stroj za desno roko in mu odtrgal štiri prste, tako da mu je ostal samo kazalec. Tadi sicer ima Lamprecht poškodovano roko.

a— Epidemija trahoma. V Lajterspergu se je pojavila med delavstvom tamošnje opekarne g. Dervuška prava epidemija očesne bolezni trahoma. G. Dervušek ima zaposlene zlasti Hrvate, med katerimi se je pojavila ta nevarna bolezen. Na očesni oddelek mariborske bolnice so pripeljali samo večeraj 14 delavcev Hrvatov, obolelih na trahomu. Nameščeni so v izolirni baraki.

Iz Celja

e— Popravilo škode po povodnji. Mest pri mestnem parku, ki je bil ob zadnji povodnji zelo poškodovan, je začela mestna občina popravljati. Popravilo bo stalo precej denarja, ker je voda odnesla celo mostno polo (joho). Veliko škode je napravila povodenj v mestnem parku, medtem ko je cesta na levi strani Savinje, dasi še ni dogotovljena in je voda drla preko nje, popolnoma nepoškodovana. Največjo škodo v celjski okolici je naredila voda pač pri novih nasipih od Malčiča proti Škofji vasi, kjer je spovedjala cele nasipe in jih prevrnila. Za nove nasipe bo treba veliko zriev, pa tudi tehničnega vodstva.

e— Iz policijske kronike. Celjska policija je ustavila avtomobilista, ki je imel na zadnjem delu voza številko iz kartona. Pri legitimiranju se je izkazalo, da je bil šofer brez šoferjske legitimacije. — Aretiran je bil neki natakator rodom iz Nadol, ker je igral prepovedano hazardno igrro in odvzel za ta način nekemu trgovcu iz Prijedora 6000 Din Kot kompanion pri tej igri je bil aretiran tudi že znani hazardist Matija iz Guberia. — Dasiravno je voznika s težkimi vozovi po Prešernovi, Aleksandrovi ulici in Kralja Petra cestj prepovedano, se ne morejo nekatere vozniki navaditi na to odredbo. Sedaj je začela policija še prav posebno strogo izvajati cestno-policijski red.

e— Kdo je izgubil denar? Na Kralja Petra cesti je bila najdena v petek ob 16. denarnica z malim zneskom. Kdor je za znesek izgubil, naj se javi pri Francu Vidmarju v Prešernovi ulici št. 4. I. nadst.

Subskribirajte Shakespearea v županičevih prevodih pri Tiškovni zadrugi

Iz življenja in sveta

Grof Nardini

italijanski podkonzul v Parizu, ki ga je ustrelil laški emigrant Sergio Demodugno.

Teorija o dedičnosti pri človeku

Senzacionalni izsledki dunajskega profesorja Swobode.

Na internacionalnem kongresu za dedičnost, ki se je te dni vršil v Berlinu, je imel v sekciji za teorijo o dedičnosti pri človeku dunajski vseučiliški profesor H. Swoboda veleslaven predavanje. V svojem govoru je uvodoma odklonil teorijo, ki hoče deducirati zakone o dedičnosti pri človeku iz podedovalne teorije nižjih živali, ki jo danes zagovarja mendelistična hipoteza. Profesor Swoboda meni, da je stvar pri človeku mnogo bolj komplicirana, pri čemer se naslanja na dejstvo, da se sleherni človek v sedmih letih docela obnovi in izpremeni tako fizično kakor psihično, ter na Weinbergerjevo teorijo, ki pravi, da se moški in ženska komplementarno izpopolnjujeta, t. j., da ima vsak človek v sebi gotov odstotek ženskih in moških lastnosti.

Za primer je vzel profesor Swoboda rodbo z mnogostevilnimi otroci, od katerih so bili nekateri umobolni. Navajal je, da so bili ti (umobolni) otroci rojeni v 21., 28. in 35. letu starosti matere, ki je sama izvirala iz umobolne rodbe — torej natančno v tisti starosti matere, ki je deljiva s sedmimi. Analizno s to periodičnostjo se jav-

lja pri otrocih tudi preokret v spolu, ki se natančno sklada z ono očetovo starostjo, ki je takisto deljiva s sedmimi. Tako sta bila rojena sinova poslednjega ruskega carja in laškega kralja po dolgi vrsti deklic ravno v 35. letu carjeve odtodno kraljeve starosti. Posledica te dedičnosti je tudi femininska primes sina-edince v rodbini, ki ima sicer same hčere, in maskulinska primes hčerke-edinke v rodbini s samimi sinovi. Na podlagi historičnih podatkov iz vladarskih rodbin je dokazoval profesor Swoboda, da so generacije, v kateri so prevladovali deklice, sledili v pretežni večini dečki, pri čemer se je razmerje med dečki in deklicami v obeh generacijah čisto skladno upravljal z matematično natančnostjo, seveda v obratnem redu.

Toda profesor Swoboda ne postavlja teorije komplementarne izpopolnitve samo za zakonce, nego tudi za starše in deco in prihaja pri tem do sledečih zaključkov: Če sin povsem nalikuje femininski materi, je vedno izrazito maskulinski, torej v odstotkih natančno toliko moški kakor je mati ženska. Obratno bo sin maskulinske matere femininski. Tudi glas odgovarja spolnemu tipu, sopran femininski, alt maskulinski primesi žene, tenor femininskemu, alt maskulinskemu možu. Zato bo sin altistke tenorist, sopranistke pa basist — če sta podobna materi. Če pa se mož in žena ne komplementirata, če sta torej oba maskulinska, bodo otroci femininski sinovi in maskulinske hčere.

Iz vseh teh razlogov profesor Swoboda odklanja aplikacijo mendelizma pri človeku in zahteva, da se raziskovalci dedičnosti opirajo zgolj na opazovanje dejstev, ki jih očituje dedičnost.

Novi uspehi v boju zoper duševne bolezni

Te dni se je zaključilo zborovanje psihiatrov, ki so se zbrali na Dunaju, da pretrpejo pereča vprašanja in probleme moderne psihiatrije. Za širšo javnost so bili posebno zanimivi referati posameznih strokovnjakov o terapiji (zdravljenju) duševnih bolezni. Pokazalo se je, da se celo na tem težavnem in kočljivem znanstvenem terenu vedno bolj uveljavljajo moderni nazori, ki jih posebno karakterizira to, da se skuša tudi duševni bolnik kolikor mogoče priključiti na življenje. Pri proučevanju in zdravljenju nekaterih bolezni te panoge se v zadostni meri upoštevajo izsledki psihoanalize. Tendence gre za tem, da se ustanavljajo posvetovalnice za bolnike, ki so, kakor pravijo Nemci, »gemütskranken«, n. pr.

hipohondri in podobno. Tudi za pijanec se ustanavljajo posebne posvetovalnice. V blaznicah se uvaja zdravljenje z delom. Bolnik se zaposli, hkrati pa se zdravi z vsemi sredstvi in po vseh preizkušenih metodah psihoterapije. V doglednem času se bo opustil sistem zaprtih, od ostalega sveta izoliranih zavodov. Celotno v najtežjih primerih besnila se je pokazal blagodejni vpliv primerne zaposlitve in ondi, kjer se je tak bolnik zainteresiral za kakšno delo, so se le redkokdaj uporabljala nasilna sredstva, zlasti prisilni jopiči. Ravnatelj neke blaznice doktor Thumer je poročal, da s 500 bolniki svojega zavoda prireja redne vožnje po Bodenskem jezeru, ne da bi se bila le enkrat pripetila kakšna nerednost. Dresdenski Higijenski muzej je razstavil zelo instruktivne slike o tej novi zdravilni metodi.

Živahno se je razpravljalo o zdravljenju progresivne paralize. Znani so poizkusi dunajskega psihiatra profesorja Wagner-Juregga, ki je začel zdraviti progresivno paralizo z malarijo. Na tem zborovanju je predstavil prof. Wagner-Juregg tri svoje paciente, ki jih je pred 10. leti zdravil z

malarijo. Paraliza je izginila in tudi zdaj po desetih letih ni sledu o njej, čeprav žive pacienti v dokaj težkih življenjskih razmerah. Raziskaval je kri in druge telesne soku z malarijo zdravljenih paralizitov in sklepa, da je ozdravljenje trajno. Njegov asistent dr. Herschmann je poročal s izsledkih zdravljenja paralize na dunajski kliniki. Izmed novih bolezenskih slučajev se je ozdravilo 81 odst., pri zastaranih pa 30 odst. Zato je silno važno, da se konstatira paraliza brž na začetni stopnji in takoj smoteno zdravi. Zanimiv je izsledek breslavskega zdravnika Georgija, da se dá z izvlečkom iz možganske snovi dognati v krvi bolnikov, ki so disponirani za paralizo in drugim boleznim postsifilitičnega značaja, določena reakcija.

Zanimivo perspektivo je odprl graški profesor Hartmann, ki je odkril pri springomyeliji (neki boleznini hrbtne možga) in celo pri melanholiji, v bolnikovi krvi posebne živi, ki so podobne povzročiteljem malarije. Hiromantija (t. j. tolmačenje značaja po človekovih rokah), ki jo mnogo izrabljajo razni šarlatani, pa je dobila novo znanstveno podlago o izvajanju dr. Friedemana iz Freiburga, ki potrjuje, da je oblika človekovih rok v zvezi z nekaterimi njegovimi duševnimi lastnostmi, predvsem pa kaže to, kar imenujemo karakter.

Izadora Duncan

in njen drugi mož Sergej Jesenin, ki si je pred dvema letoma prerezal žile in umrl.

Ženski Domela

Iz Waldenburga v Šleziji poročajo o veliki pustolovski aferi, ki zelo spominja na goljufijo lažnega hohenzollernskega princa Domela. Razlika v obeh aferah je v glavnem le v tem, da je junak to pot — ženska.

Že več let sem je v poletnih mesecih ložirala v neki gostilni o gornjem Altvasserju neka dama, ki si je znala s svojim nastopom priboriti dostop v rodbino najodličnejših meščanov. Dama, ki je bila z zlatino in v dragulji uprav obložena, se je rada hvalila, da ima zveze z najvišjo berlinsko družbo ter je ob vsaki priliki dala namigniti, da je bila že večkrat v posetih pri cesarju Viljemu II. v Doornu. Dama, ki se je dala klicati za »privatno docentko«, se je zvala Otilija Gerlach in se je pečala z zdravljenjem ljudi. Pripovedovala je, da je podedovala znatno količino radija, naker je napravila bolnišarski kurz, hoteč se posvetiti zdravljenju trpečega človeštva. Njena praksa v Altvasserju je rapidno naraščala, pri tem pa je »docentka« skrbno pazila, da je imela opravka zgolj s petično klientelo. Temu primerna je bila tudi cena njenih medikamentov.

Nimbus te čudotvorne zdravnice je zavzel pomalec toliko obseg, da je dama dobivala dan za dnem vabila na avtomobilske izlete in družabne prireditve. Neki posestnik ji je pošiljal v hišo najimovitejše ljudi, ki jim zdravniki niso več vedeli pomagati, njena gospodinja pa ji je bila tako udana, da ni zahtevala nikake najemnine. Za gospodično Gerlachovo ni bilo bolezni, ki bi ji ne bila kos. A vse bolezni je zdravila na isti način, s preparati, v katerih se je nahajal radij, kakor je zatrjevala.

Vse to je slednjič prišlo do ušes kriminalne policije, ki je sklenila, da si damo ogleda nekoliko bliže. Izkazalo se je, da so njene personalije točne: ime ji je v resnici Otilija Gerlach. Njeno stalno stanovanje je v Berlinu, kjer je zaposlena z gospodinjstvom svojih dveh sester, ki živita dokaj skromno. Ni pa res, da bi bil njen oče legacijski svetnik, kakor se je rada ponašala, nego je preprost strojnik. Besedičenje o čudodelnem radiju je bila navadna raca, njeni dragulji in zlatnina pa so seveda ponarejeni in brez slaherne vrednosti. Prevečano sleparko so kakopak aretirali in jo spravili pod ključ.

× Glupa stava. Neki lekarniški vajenec iz Liebstena, star komaj 17 let, je stavil, da bo v dveh urah popušil sto cigaret. Stav je dobil, toda malo potem mu je postalo slabo in se je zgrudil na tla. Umrl je na zastrupljenju z nikotinom.

Spomenik

na Meusi leta 1914. padlim francoskim vojakom, ki so ga prošlo nedeljo odkrili v Dinantu.

Profesor, ki se hoče oženiti z opico

Da praktično dokažejo Darwinovo evolucijsko teorijo, so sklenili sovjetski učenjaki v Suchumu (Turkestan) izvesti celo vrsto senzacionalnih poskusov, ki bodo kulminirali v koitusu med človekom in opico. Dr. I. A. Tolbolkin, ravnatelj moskovskega inštituta za eksperimentalno antropologijo, si je v ta namen že nabavil devet odraslih šimpanzovih samic, ki jih je dal prepeljati iz Afrike v Suchum. Tam jih hoče najprej prilagoditi tamošnjim klimatičnim razmeram, ki se bistveno razlikujejo od afriških življenjskih pogojev. Živali bodo nameščene v velikanskem vrtu »Eden«, ki je vse na okrog obdan z visoko železno ograjo.

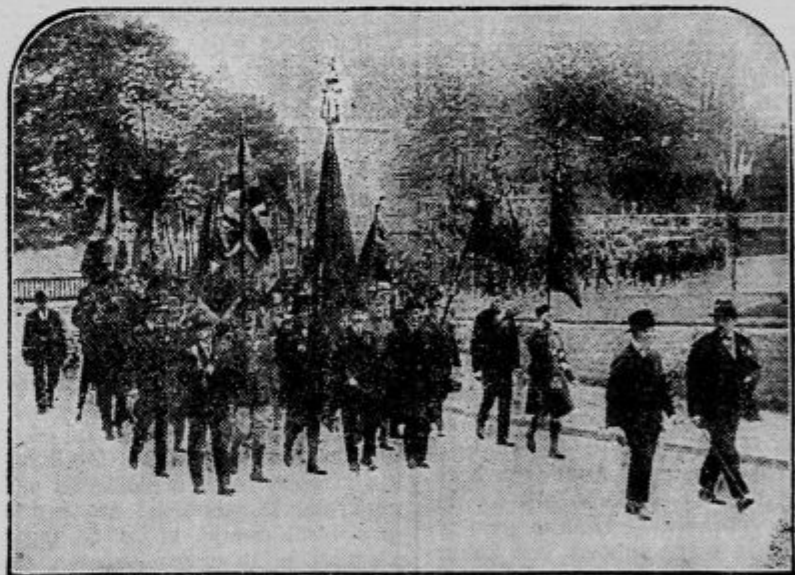
Ko se bodo opice privadile ruskim podnebnim prikljam, bo izvršil profesor Ivan Ivanov iz Leningrada odločilen eksperiment, ki utegne biti, ako se posreči, velepomemben za vso razvojno teorijo. Profesor namerava nič več in nič manj kakor oploditi šimpanzovo samico s človeškimi spermatozoi! Razvijanje ploda bo potem stalno opazovala in nadzirala cela skupina zdravnikov, ki bo proučevala sleherni stadij

Vi z nami, mi z Vami

vsi bomo zadovoljni, ako si pri nas nabavite površnik, ali ul-ter za jesen. Postregli Vam bomo z našimi m. koverkot ali kakim drugim finim blagom. V cenah smo najcenejši v izdelku najiskrenejši. Vabimo! Drago Schwab Ljubljana.

Za dober denar

zahtevaj tudi dobro blago kakao »Van Kaster«.

Proslava 13. obletnice prve bitke na Marni

se je z velikimi spominskimi svečanostmi vršila 10. t. m. ob prisotnosti množestvenega prebivalstva v Meauxu na Marni. Naša slika prikazuje sprevod praporov na proslavo odposlanih delegacij pred mestno hišo.

Deauville,

francosko morsko kopališče, kjer se zbira najimovitejši mondenski svet iz Evrope in Amerike, uživa na polju ženskih modnih novosti še večji sloves nego Pariz. Tamkaj se zdi, da narava sama naravnost izziva ustvarjajočega duha k vedno novim variantam in kombinacijam. Letošnje jesen so zavladale mladostne svetle toalete z lahimi resami; ljubka in gracijska moda, ki bo gotovo kmalu našla odmeva tudi drugod.

J. Vardian, Sisk 54. Hrv. priporoča kot stara izdelovalnica svoje najboljši tamburice vseh vrst. Ceniki na razpolago. 184-a

Fr. Z.:

Nik Carter

Nik Carter je najsijajnejši detektiv vesoljne Amerike.

Dosedaj je razvozljaj že 875 jako zavoljanih slučajev, vsak vozle obsega 32 strani velike četverke in ima sprejeto barvasto sliko. Nekateri vozeli je bil tako zavoljan, da je zanj bilo treba pol leta in še ni bil čisto razvozljan, nego je kos vozla ostal še za sledečo knjigo.

Kdor bi se upal in bi se lotil, da prečita vseh 875 zgodb, bi mu za samo čitanje treba bilo tri leta in vsako leto dva meseca odmora in enainvajsetdnevno zdravljenje v Rogaški Slatini. Ko bi jih pa do konca prečital vseh 875, jih ne bi bilo več le 875, nego že 1185, in bi moral čitati še eno leto ali dve in potem bi jih bilo že preko 1400 in en sam bralec sploh ne bi bil kos branju, nego bi si moral najeti pomočnika, da bi oba skupaj došla Nik Carterja.

Tem manj bi bilo eno samo pero kos pisanju Nik Carterjevih zgodb in če bi pisalo z vsemi štirimi. Tudi dvajset peres ne bi bilo kos vsem zgodbam in mislim, te zgodbe se sploh ne pišejo, nego jih stroji kar tiskajo — tiska-

nje gre dokaj hitreje od rok kakor pisanje.

Nek sijajen je Nik Carter. Ne vem, koliko je star. Če se je ob vsakem vozlu povprečno zamudil en mesec in če se vzenah, da z vozliji ni pričel takoj v planice, ne more biti dosti mlajši od sto let.

Po barvastih slikah spred na zgodbah pa jih ne šteje več kakor štirideset in je čudno: v vseh 875 zgodbah je enako star in v nobeni ne preko štirideset. Tudi osebno ni videti starejši. Kajti sem se bil z njim seznanil tudi osebno, bilo je v prijazni veži »Jarega polja«, in je lahko oficijal Nace za pričo, da sem se res, in pa Pepe, oni, ki sedi v uredništvu. Pepeta ni bilo zraven, toda je prijatelj in značaj in se ne bo branil, da bo pričal. Bil pa je Nik Carter tudi to pot preoblečen kakor v vseh zgodbah, da ga ne bi spoznal živ krst. Mrtev krst seveda še manj.

Povedal je gospod Carter, da je bil na Bledu. Na Bled, da ga je zvalil iz daljnje Amerike neodoljivo ugoden »pension«: samo 65 Din na dan. In ni ta pension nikakor ne varljiva reklama, nego kruta istina, in ako si človek naroči dvojen, recimo trojen pension na dan, mora biti sit, ako ne spada v družino aligatorjev.

Veselo nas je, da je bil svetovno sijajni detektiv zadovoljen med nami, in je oficijal Nace sprožil misel, ali ne bi hotel gospod Carter, da bi ostal kar pri nas. Dela da bo zanj dovolj tudi tukaj; za to da bo že skrbela priznana gostoljubnost jugoslovanske, ki se ne bo ustrašila niti osebnega truda niti žrtve, le da bo odlični strokovnjak zaposlen tako, kakor zasluži njegove izredne sposobnosti.

Odgovoril je, da je pension na Bledu res tako ugoden, da bi bil že ob sebi in brez ozira na druge ozire kos, v bogati meri vplivati na njegove presudarke.

V drugo roko pa, je dejal, da si ne more kaj, da ne bi priznal, da goji prelepa naša kraljevina izredno zanimive kriminalne volje, take, da nas lahko zanje zavida ves svet, in nam je odkritosrčno čestitati.

Segel nam je v roke, gipjeni smo se mu zahvalili.

Slavni detektiv pa je nadaljeval. Rekel je: Ko je bival na Bledu, da je z obilnim zanimanjem čital o drznem vltomu tako rekoč pred očmi očesa postav; premeteni svedroci da so poleg bogatega plena igrabili hkratu tudi policijskega psa, da jim oko postavne ne pride na sled. Ta poteza s poli-

cijskim psom, da mu je silno všeč!

Oko postav, da je seveda bilo ogroženo in mu ni zameriti, da je bilo. Niti ni oko postav s svoje strani nameravalo štetiti z nasprotnimi potezami, nego si je s polno paro pripravilo črnilo in pero, da z neizprosnim energijo predrznim zločincem nastavi zanjko, da se vanjo ujemo.

Toda kaj se zgodi? Sledečo noč sta bili očesu postav ukradeni še črnilo in pero in je tako bila ukinjena sleherna možnost poizvedb za toliko časa, dokler da ni Glavna kontrola dovolila drugega peresa in črnila.

Kar da se je seveda tudi zgodilo. Tako, da je stvar z nekoliko zamudo slednjič dospela na preiskovalno sodišče, da preiskavo nadaljuje z uporabo najbolj zvitih in uspeha obetajočih paragrafov. Tedaj pa, da so se vznemirjeni tatje pojavili vnovič in so preiskovalnemu sodišču sledu ukradli hlače in črevlje, da se ne more ganiti iz sobe, nego počiva v postelji, z njim vred pa seveda počiva tudi preiskava in bosta preiskovalno sodišče in preiskava počivala še marsikak dan in teden in mesec, kajti ima Glavna kontrola utemeljene pomisleke zoper navtovo novih hlače in črevlje in visi sedaj pritožba na državnem svetu.

Kar se tiče naših tatov, je rekel gospod Nik Carter, da je naravnost očaran o smotrenem in uspešnem njihovem delovanju. Sicer pa, da se pri nas tudi druge panoge zločinstva ne zane marjajo nikakor ne. Izredno visoka stopnja naše kriminalitete, da je njega, Nik Carterja, napotila, da se je iz lastnega nagiba že pečal z mislijo, da posveti skromne svoje moči naši kraljevini in uglednim njenim zločincem.

Gospod Carter je obžaloval, da je moral prijazno to misel pokopati. Kajti žal da nima potrebnih spričeval. Namreč šolskih. Eno šolsko spričevalo, da bi mu žal zaleglo več nego vseh 875 zavoljanih slučajev skupaj. Zato da mu Glavna kontrola po veljavnih zakonih žal ni mogla nuditi višjega ranga, nego 10. grupo III. kategorije. Kot činovnik III. 10. da bi moral pričeti, da je dejala Glavna kontrola, ker nima spričeval — tako, da ukazuje zakon. Po zakonu, da se lahko pri nas postane samo minister, drugega nič, da je dejala Glavna kontrola. Zakon pa da je zakon, in če tatovi ukradejo ves svet, je dejala Glavna kontrola, naj ga ukradejo, da le ostaneta zakon in pa Glavna kontrola!

Za III, 10 seveda ni mogel sprejeti službe, je dejal gospod Carter. Za III,

D'Annunzijeve komedija z dramo

D'Annunzio kot menih. — Ugrabljena vila. — Poetovi dolgovi. — Svečanosti v «Vittorialu»: vstopnice po 1000 lir. — Komedijantsko sprejemanje gostov, cvetje, topovski streli. — Solnce v službi d'Annunzija. — Razkošje «Vittoriala».

Zadnja leta, posebno odkar je Italija anektirala Reko, je d'Annunzio obmolnil. Podoba je bila, da se je umaknil v ozadje, da bo dal svetu mir in da hoče tudi sam v miru preživeti večer svoje življenja. Lani, v letu sv. Frančiška, so se jeli celo raznašati glasovi, da je vojaški pustolovec nehal biti razvratnik in da se je spremenil v svetnika. Govorilo in pisalo se je, da si je naš D'Annunzio nadel meniško kuto in da živi v postu in molitvi. Vesti so bile seveda lansirane namenoma, kajti prehrupno je takrat odmevala po evropskem časopisju afera Thodejeve vile, katero si je reški pustolovec prilastil ter se vselil vanjo.

Konec klavzure.

Komaj so vesti o krivici, katero je napravil D'Annunzio Thodejevi vdovi, nekoliko potihnile, so se začeli buditi v javnosti novi glasovi. Že lani so objavljali italijanski ilustrirani časopisi slike, ki so predstavljale Mussolinia kot gosta D'Annunzija na njegovem posestvu. Postalo je jasno, da je Mussolini odobril nasilno D'Annunzijevo prilastitev poslopja in vsega kar je spadalo k njemu. Mimogrede bodi omenjeno, da je bil Thode nemški učenjak, arhitekt in zbiratelj starin in da je nakopičil v svoji vili, kjer sedaj biva D'Annunzio, velikanske vrednosti. Njegova vdova je zahtevala posestvo in starine nazaj, toda v Rimu so se ji smejali. Tako spoštujejo v Italiji zasebno lastnino!

Vittorialo.

D'Annunzio je krstil svojo vilo «Vittorialo». Do lanskega leta je bila vila skoraj zaprta in nedostopna tujcu. Letos se je vse okrog nje izpremenilo. Tu se sestajajo novinarji, književniki, režiserji in igralci — kajpada samo Italijani in sicer taki, ki so privrženci fašističnega režima. Ure in ure trajajo posvetovanja, po cele dneve se vrše zborovanja, spijrtus rector vsega tega vrveža in življenja pa je D'Annunzio, ki hoče še na svoja stara leta izpričati, da je nezlomljenega duha in da je njegov pustolovski talent še vedno zmogel ikakega gibanja in hrupnih manifestacij.

Poeta laureatus.

Dolgovi D'Annunzija niso prav nič manjši od številca umazanih afer, katerih je ta mož imel v svojem življenju nešteto. V zadnjem času se je govorilo posebno mnogo o D'Annunzijevi denarni katastrofi. Viri so mu usahnili. Zaloga, ki so se preostale od reškega podjetja so se izčrpele. Mussolini je ukazal D'Annunziju stalno državno podporo, ki naj bo nagrada za njegovo pesniško delovanje. Toda s tem denarjem D'Annunzio ne more izhajati. Nele da ne plačuje tekočih izdatkov, tudi starih dolgov ne poravnava D'Annunzio nikoli. In da mu finančno pomore, se je obravzovala v Italiji posebna družba, ki nosi D'Annunzijevo ime in ki bo letos potovala od mesta do mesta, predstavljala D'Annunzijeve drame ter osrečevala italijanski narod s pustolovsko retoriko. Na vzporodu teh gostovanj bodo pred vsem drame. Francesca da Rimini. Parisina. Gloria. Nave, o kateri pravi D'Annunzio, da je tragedija italijanske rase, in najnovejša D'Annunzijevo delo «Jorieva hčerka».

Pod cipresami in olivami.

Vittorialo leži ob Gardskem jezeru na zeleni griču, po katerem so razmeščene oljke in ciprese. Kraj je kakor našel ustvarjen za slikovito pozornico. D'Annunzio je vedel, zakaj si ga je izbral za svoje starostno bivališče ter določil v dogovoru z Mussolinijem, da ima postati Thodejeva vila po njegovi smrti narodni muzej, katerega bo prevzela v last italijanska vlada. Ta kraj sam na sebi pomeni D'Annunziju bore malo. Večjo vrednost ima zanj to, za kar se da vporabiti in D'Annunzio je res naredil iz njega mnogo več kakor si je smel privoščiti njegov predhodnik v tem bivališču, Nemec Thode.

500 vstopnic po 1000 lir.

D'Annunzijeve načrt je bil tale: Gledališka družba, ki odide na turnejo ši-

rom Italije ter bo predstavljala v 60 mestih njegova dela, mora otvoriti niz svojih gostovanj baš v Vittorialu. Za ta svečani dan je bil določen 11. september. Dolgo pred tem dnem so se vršili v Thodejevi vili poskusi z igralci. Ozadje drame je tvorila narava sama s svojim zelenjem, grmčevjem in dreviem, z žužnim nebom in solncem, z zvezdami in mesecem. Vse to je D'Annunzio spretno prevdral in rafinirano izbral ter vpel v scenerijo svojega zadnjega dela «Jorieva hčerka».

Parada.

V soboto, 10. septembra so se v Gardonu začeli zbirati gosti. Vse gostilne so bile polne. Ta dan se je vršila zadnja skušnja za premijero D'Annunzijeve drame. Gardsko jezero je bilo pokojno. Zarko italijansko solnce je sijalo na sinje vode, vetrč se je poigraval z drevesi in le tu in tam se je prikredel na nebo oblček. Nad pokrajino je leglo svečano razpoloženje. Zadnji poskus za premijero se je dobro obnesel. Režiserji, igralci in inscenatorji so se pomirjeni podali k počitku v pričakovanju naslednjega dne, ki naj bi prinesel slavo njim in njihovemu pesniku.

Naliv pred solncem.

Napočila je nedelja. mrk in neprijeten dan. Nebo so zastrili oblaki, že dopoldne je dvakrat deževalo in takoj popoldne je bil naliv. Vse se je s strahom spraševalo, kaj bo. Prostor za predstavo je obsegal 500 sedežev in je vsak sedež veljal 1000 lir. D'Annunzio je že vnaprej vnovčil svojega pol milijona in se ni bil za uspeh. Njegov uspeh je bil trden in siguran.

Strel iz topa.

Proti 4. uri popoldne, ob času, ko je bila napovedana predstava, se je zvedrilo. Megle so se razmaknile in solnce je posijalo na mokro zemljo. Mokri sedeži so se takoj napolnili, kajti pet sto D'Annunzijeve žrtev je napeto pričakovalo, kakšno odškodnino jim bo nudil pesnik za visoko plačilo. Ob 5. je ustrelil top. Kaj pomeni to? Začetek predstave seveda. D'Annunzio je že od nek daj prijatelj hrupne reklame in če ne more glasno govoriti njegova duša, zakaj bi ne streljali mesto njega Mussolinijevi kanoni!

Revija gostov.

Ko so se zbrali D'Annunzijevi velikušni plačniki, se je pojavil v njih sredi poeta laureatus; vodil je pod pazduho svojo ženo, princeso Snežniško, in je začel šteti svoje zveste. Videl je med njimi zastopnika kralja, generala Montasinija in polkovnika Villasanto; odposlanca Mussolinija in vlade; ministra Fidela. Suarda. Cavallera in Balba. Od letalcev je prišel znani De Pinedo, katemu so italijanski emigranti v Ameriki zažgali aeroplan. Tudi zastopnik revežev invalidov se je pridružil manifestaciji: prišel je slepi Carlo Delcroix. Poleg D'Annunzija sta stala njegova dva sina, kapetan Manzutto in poročnik Cabrana. In poleg njih je bila še cela vrsta drugih: poveljnik rimskega korpusa, šef generalnega štaba fašistične milice, generali, župani italijanskih mest in fašisti — odličniki sedanjega režima, ki jim je težko naštetih imena. Z Reke je prišel zloglasni Host Venturi s Prodanom; Trst je zastopal Menesini. Dalmacijo neizogibni Dudan. In da bo posmehovanje pravici še očitnejše, je bil navzoč tudi predsednik tržaškega prizivnega sodišča August Margara.

Kanonade, ploskanje, razhodi.

Pet sto privilegirancev, izbrancev ali žrtev — kakor že hočete — je gledalo D'Annunzijevo komedijo od 4. popoldne do solnčnega zatona. Ob koncu vsakega dejanja ni bilo ploskanja ne konca ne kraja. D'Annunzio se je priklanjal in pobiral cvetje, ki so ga mu metali gledalci pred noge. Začetek vsakega rovega dejanja je oznanil strel iz topa, zaključek komedije pa je bil zvečer, ko je zahajalo solnce. D'Annunzio si res ni mogel želeti boljšega aparata kakor razpolagajo z njim v nebesih. Ko je bila

predstava končana so se začeli gostje razhajati.

Noč ima svojo moč.

Kakšno življenje živi D'Annunzio, da ga stane tako ogromne svote denarja? O tem se čujejo zelo različni glasovi. Nekateri pravijo: D'Annunzio ima sobe v vseh barvnih niansah in dela ob svetlobi velikanskega lampijona, v katerem gori za 3000 sveč elektrike. Dragocenosti, ki so bile prej last Thodeja, plavajo v morju luči. V zadnjem času je pesnik napisal štiri nova dela, med njimi roman «Nagota». V tem romanu ni več skril svojega imena za psevdonime, kakor je delal v svojih prejšnjih delih. Takšen kakršen je, je stopil pred javnost in se razkril do gola.

Srečen narod, ki mu je dano vživati tako literaturo v originalu...

Orientalci v Ženevi

Delegati jesenskega zasedanja Društva narodov

(od zgoraj dol): Adati, naslednik barona Išija (Japonska), S. A. Mohamed Ali Khan Foranghi (Perzija) in Wang Ting Tsang, novi zastopnik Kitajske.

Pazite na medikamente!

Dunajski zdravniški izvedenci stoje pred težko nalogo. Policija zahteva od njih pojasnila, kakšni so lahko učinki kinina in strihnina. Povod za raziskavanja tega vprašanja je dala 26 letna delavka Marij Seitz, ki trpi že delj časa na pljučnem katarju. Nekega dne je šla v lekarno ter je zahtevala od magistra kinin, da bi si ž njim olajšala vročino. Magister ji je dal originalen zavitek zahtevanega zdravila in Seitzova, katere je vročina neusmiljeno mučila, je vzela kar štiri tablete hkrati. Kmalu so jo napadli močni krči in morali so jo prenesti v bolnišnico.

V bolnišnici se je njeno stanje tako poslabšalo, da je oslepla. Zdravnik je velel preiskati želodec pacientke in kemična analiza je pojasnila, da je težko obolenje posledica zavzitega strihnina. Seitzova pa je na vsa vprašanja zdravnikov zatrjevala, da ni povzela strihnina, ampak, da je v lekarni zahtevala kinin in da se je popolnoma zanesla na magistra, ki ji je izročil zavojček.

Sledila je seveda policijska ovadba, ki

je klicala na odgovornost lekarnarja dr. Seliga Holmerja, češ da je mesto zahtevanega kinina izročil pacientki strihnin. Dr. Holmer pa je izjavil pred sodnikom, da je kupovalki izročil samo to, kar je zahtevala, kajti medikament, po katerem je vprašala Seitzova, ni podvržen prodaji na podlagi recepta. Poleg tega je bilo na zavojčku jasno napisano, da se ne sme zavžiti več nego dve tableti na dan. Seitzova je to opozorilo ignorirala in je sama zakrivila posledice.

Oškodovanka trdovratno vztraja pri svoji navedbi, da je zahtevala kinin in ne strihnin, na kar se je sodišče obrnilo na izvedence, kakšen je učinek 4 tablet kinina in če je po zavžitju tega zdravila mogoče oslepljenje, ki se je pojavilo v tem primeru.

Boksarski match Tunney : Dempsey

Kakor znano, se bo vršila dne 22. t. m. v Chicagu ena največjih in najsensacionalnejših boksarskih tekem letošnjega leta: tega dne se bosta namreč srečala v revanšem boju sedanji svetovni prvak vseh kategorij Tunney in bivši svetovni prvak, lanski Tunneyev rival Dempsey. Prognoze za izid matcha so vrlo nejasne: za Tunneya govori njegova mladost in svežost, Dempsey pa se opira na veliko rutino. Sanse utegnejo biti nekoliko boljše za Tunneya, vendar bi zmaga Dempseya, vsaj po točkah, nikogar ne presenetila.

O velikanskem zanimanju za ta historični dvoboj svedoči delstvo, da je bilo do danes prodanih vstopnic že za poldrugi milijon dolarjev (84 milijonov dinarjev). Če pojde tako dalje, je pričakovati, da bo manager Tex Rickard kasiral 3 milijone dolarjev, kar je tudi za ameriške prilike izredno visoka številka.

Priprave za proslavo 10letnice boljševiške revolucije v Rusiji

V Rusiji se že sedaj vrše velikanske priprave za proslavo desete obletnice boljševiške revolucije, ki bo 7. novembra. Vodilni krogi moskovskih sovjetov pripisujejo tej proslavi posebno važnost ter si obetajo od nje novih uspehov. Namen proslave je trojen: pojasnjevati bo vsebino in pomen revolucije pred 10 leti, tolmačiti bo pomen prehoda od kapitalizma k socializmu in skušala bo pritegniti vso Rusijo k aktivnemu delu za državo.

Največji pomen polagajo boljševiški mogotci na tolmačenje prehoda od kapitalizma k socializmu. Saj je vsakomur znano, da se komunistične obljube pred 10 leti niso prav v ničemer izpolnile. Takrat so boljševiški skušali z nasilnimi metodami realizirati svojo teorijo. Poskus je propadel in Lenin je bil primoran ustvariti osnove za novo ekonomsko politiko, ki je stranko precej oddaljila od boljševiških teorij. Današnji voditelji sovjetske Rusije, predvsem Stalin in njegova skupina, pravijo, da se nahaja Rusija danes v prehodni dobi, ko kapitalizem izginja, ker je prišel pod državno kontrolo. Ruski listi že sedaj pišejo o pomenu slavnosti, ki bodo spojene tudi z vojaškimi paradami, ki so baš v sovjetski Rusiji, v posebni modi.

«Nu, nu, dekliš, počemu toliko skrbi, če te hočem fotografirati!»

(Judge)

SVETLA GLAVA

PEČE LE Z

Dr. OETKER

JEVIM

BACKINOM

Najbolj preiskušene recepte razpošilja na željo brezplačno in prosto od poštne pristojbine

Dr. Oetker, d. z o. z., Maribor.

Recept za zakonsko srečo

Gospod Burchie, sodnik v Chicagu, ki je obravnaval nešteto tožb za ločitev zakona, prebrskal delikatne skrivnosti mnogih zakoncev in slednjič izkusil na samem sebi sladkosti in tegobe zakonskega življenja, je izdal drobno knjižico o srečnem zakonu. Nanizal je veliko nasvetov za žene posebej in za moške posebej; če bi se ti papirnatih migljaj izvrševali, bi se nemara kdo osrečil. Za slučaj, da je tudi med našimi čitatelji kak nesrečen zakonec, mu postrežemo z modrostjo sodnika Burchiea; seveda posnemamo le par najvažnejših nasvetov.

Ženam se priporoča med drugim sledeče:

Ko boš zašla v prepir s svojim možem, ga najlažje pomiriš, če priznaš, da nisi imela prav. Nič za to, ako sicer imaš prav. Mir je v zakonu več vreden nego tisti le preklaničani »prav«.

Ne pričakuj se. Skušaj se izogniti prvi surovi besedi, prvemu žaljivemu stavku. Tu je izvir vsega zla.

Ne zaspi zvečer, preden se nisi s soprogom pomirila. Žene so za take kompromise bolj ustvarjene nego moški.

Ce ti je soprog bogat, skrbi, da boš lepo oblečena in zahtevaj od njega denarja; ako pa nima velikega zaslužka, ne gremi mu še ti življenje z nezmožnimi zahtevami.

Ne trati denarja. Napravi si trden proračun, koliko boš izdala in ne izdajaj denarja preko njega.

Prepričaj svojega moža, da je najboljši soprog na svetu. Boš videla, da bo tako lažje postal vzoren soprog, ne bo pa se poboljšal, če ga boš venomer devala v slabo luč.

Zdaj pa še nekaj nasvetov možem:

Kadar nimaš prav, ne obotavljaj se priznati, da ima žena prav. Seveda to te stane truda, ali tak trud se vedno obilno poplača.

Ne godrnjaj.

Ne dopusti, da bi ti minil dan v prepiru. Pobotaj se takoj na začetku.

Skrbi, da bo imela žena češče kako prijetno razvedrilo, zakaj njeni domače delo je vrlo enolično. Kadar ti je mogoče, jo spremilaj.

Navadi se, da boš delal ženi poklon. To te nič ne stane, žene pa take reči radi silijo in dobivajo večje veselje za materinske, gospodinjske in družabne dolžnosti.

Ni veliko nasvetov, vendar pa bi zakoncem kazalo, da kakega tu in tam izvedejo. Na vse zadnje so tudi poizkusili zelo ceneni.

PURGEN

splošno znano sredstvo za čiščenje želodca in črev.

10 ne bi službe sprejel niti hlačni gumb njegov, kam li on!

Sicer bi bil morebiti odločil, je dejal, in bi ostal pri nas. Kakor reče, ugaia mu: najprej ukradejo policijskega psa, potem črnijo in pero očesu zakona prav izpod krempljev in nazadnje še preiskovalnemu sodišču hlače in črevlje, in ukradejo vse brez sence sledu, brez duha in sluha! Takih mož nimamo niti Amerika! On, Nik Carter, da radoveden čaka samo, kdaj da bodo ukradli še Glavno kontrolo!

Oziroma, je dejal, da ne dvomi, da bi jo lahko ukradli, če bi jo hoteli. To da je dejal, da misli, da je ne bodo, ker je nočejo. Ne kaže jim, da bi jo. — Oficial Nace je zmajal glavo, kajti je bil kozarec prazen. Mrko je vzdihnil in vprašal, kaj bo zdaj.

Gospod Nik Carter pa je mignil natakariči, naj se prinese. Potem je dejal, da nam ni treba obupati. Saj ima naša kraljevina tudi brez njega dovolj sobnih moči. N. pr. one tatove, ki so ukradli policijskega psa, črnijo in hlače. Ti tatovi n. pr. bi bile moči prve vrste. Seveda, če bodo zadovoljni z rangom III, 10.

Ce pa bodo zadovoljni, je dejal, da misli, da ne bi bilo ovire, da prevzamodetektivske posle.

Tu pri nas, je dejal, ne bo ovire. Kjer so tolovaji, kakor čuje, lahko srezki poglavarji, je dejal, in veleizdajniki postanejo ministri, tam ni ovire, je dejal, da tatovi poslušajo kot detektiv.

Karl Ehrhardt:

Pogumni Jack

Ce začnemo pričujočo zgodbo z ugotovitvijo, da se je pripetila v Ameriki, nam ni na umu, da bi hoteli cenjenim čitateljem omajati vero v njeno istinitost.

Junaku povesti je ime Jack, Jack Morrisson, in je doma v Peti aveniji. Mimo tega tudi v razkošni vili v Floridi. Igra golf in rugby ter pije whiskey s sodo. Gentleman je od glave do pete in velja za izborna partijo.

Bilo je v pondeljek po veliki tekmi v Albanyju, ko je Jack posetil svojega zvestega prijatelja Billa Irvinga.

«Good morning, Bill!»

«Good... grom in peklo! Kakšen pa si danes, Jack?»

«Nič hudega, je zagodrnjal Jack in malomarno odmahnil z levico. S ti sto neposnemljivo kretnjo, ki se posreči le stoicizmu, noulasantnemu ameriškemu dečku, ki ne ve, kako bi do poslednjega centa potrosil obresti

svojega imetja in ki mu je največja skrb vprašanje, kako se lososova barva samovozneje v delikatnem borju električnih žarnic sklada z golfsko obleko.

S tem pa nikakor nočemo trditi, da bi imel Jack smisla zgolj za odtene barv in da ne bi imel ne čustva ne duha. O, ne! Jack je zaljubljen, zaljubljen daleč čez ušesa. A baš ta okolnost je povod tragičnih, zanj sila nesrečnih zapletljajev.

Bill je natočil prijatelju čašo whiskeyja.

«Kdo te je neki tako hudo zdelal? In kaj te je prignalo k meni?»

«Bil sem v Albanyju. Tekma, saj veš. Dobili smo jo. Dobil sem tudi jaz svoje, iz nerodnosti. A to bo v nekaj dneh dobro. — Kaj me je dovedlo k tebi, vprašaj?»

Jack je napravil krepak požirek in je nadaljeval:

«Ali poznaš miss Ellen Scouttovo, hčer veleindustrijca z Red Rivera?»

«Seveda jo poznam in še prav dobro. Ljubka mlada dama in...»

«Nel!» je presekala Jack. «Nel! Povem ti, da je simply fine, divna je!» In pozablja na svoje ameriško dostojanstvo, je udaril s pestjo po mizi, da je whiskey zaplesal: «Pravim ti, da sem

blazno zaljubljen vanjo, in če ne bo v štirih tednih moja žena, skočim v Hudson, kakor goto o sem Jack Morrisson.»

«Yes!» je pritrdil Bill razvnetemu gentlemanu. «Kaj ti pa brani, da se ne oženiš z njo? Saj si čeden dečko, mlad in bogat, zelo bogat. Ali te ne mara?»

«Narobe!»

«Nu vidiš!»

«Nu vidiš! Nu vidiš! Dragec, ti ne poznaš njenih prokletih pogojev! Če jih ne izpolnim, je konec. Da, konec!»

Jack se je zgrudil na stol.

«In kakšni so njeni pogoji?» je oprezno vprašal prijatelj.

«Pravi, da njen mož ne sme biti bojazljivec. Dokazati ji moram, da sem pogumen in neustrašen. Tako, zdaj veš!»

Zamolka tišina je zavladala v sobi.

«V Albanyju, je potrto povzel Jack, v Albanyju sem si skoro razbil glavo, minuli teden sem v Brightonu skočil z deset metrov visokega stolpa in predvčerajšnjem sem ukrotil splešnega konja.»

«In miss Scottova to ve?»

«Ve, ali ona meni, da ni nikaka umetnost ustaviti konja, glave pa da si razbijajo norci. Pravi, da za take stva-

ri ni treba ne poguma ne junaštva.»

In zopet je bilo tiho v sobi.

Nenadoma je Bill planil pokonci. Potrepil je presenečenega Jacka po ramnih in se je zmagovalno zasmejal: «Pogodil sem! V štirih tednih bo miss Ellen Scottova tvoja zakonska žena, ali pa sem sušmar. Staviš kaj?»

«Veš, da mi danes ni do šal, je odgovoril Jack in nejeverno skrčil obrvi.

«Ali dovoliš, da zaupam stvar nji-nemu prijatelju Georgeu Smithu?»

«Ce meniš, da je potrebno, stori; to da zanesem se na vajino najstrožjo diskretnost.»

«Ne skrbi! V nekaj dneh zveš vse.»

«Thousand thanks! Good-bye, Bill!»

«Good-bye, Jack!»

Minilo je teden dni, Miss Ellen Scottova je sedela v svojem elegantnem hudoarju in krmila angorske mačke. Tedajci je zapel zvonec.

«Halo!» Prosim? Pri telefonu! h, ti si, pozdravljen, Jackie! Hvala, izborni!... Kako?... Seveda, zakaj ne!... Ko vziđe mesec?... Dobro, pričakovala te bom... Na svidenje, dragec!»

Ob sedmih zvečer. Jackov avto je obstal pred parkom milijonarja Scotta.

Kraljestvo mode

Nove frizure

Kakor vse, kar prinaša in odnaša moda, se izpreminja tudi damske frizure. Dandanašnji brivec mora biti v svoji stroki cel umetnik, če noče, da mu podjetje propade in da izgubi odjemalke. Tudi tukaj vidimo, kako se je čut za praktično lepoto preusmeril. Od brivca - strokovnjaka se danes zahteva več kot spretno manipuliranje s kleščami in škarijami; od njega se zahteva, da zapopade individualnost ženske lepote ter jo prilagodi zakonom splošnosti. Na njem je, da spravi zmanjšanost dame v stilno harmonijo z ostalimi pojavi v življenju ter ustvari idealno podobo, ki ni nikomur v spotiko.

Boj o vprašanju kratkih ali dolgih las je že davno dobojevan. Zmagale so kratke frizure — z malimi izjemami starejših dam, ki so ostale pri tradiciji, ker niso hotele priti v navskrižje s preteklostjo. Pri mlajšem svetu pa je kratko ostrizena glava zmagala nad vsemi predsodki. V kratkih lasih ne vidi danes nihče kaj nenaravnega, takega, kar ne spada v naš čas. Frizure so se prilagodile dobi, v kateri živimo.

O frizurah, ki bodo aktualne letošnjo jesen in zimo, nekaj besed:

Prva glava na vrhu predločuje frizuro mlade dekletke. Lasje so gladko počesani, spredaj na čelu pritrženi, ob straneh glave pa segajo do konca uhljev. Tako frizuro nosi znana pariška plesalka Dolly Sisters, ki žanje velike uspehe v New Yorku in Parizu.

Plavalaskam se bolj prilaga frizura, ki jo kaže glava v drugi vrsti na desni; ta frizura

je mehkejša, se deli na desni strani s prečo in docela pokriva uhlje.

Frizura v drugi vrsti na levi povdarja posebno izgled mladostnosti; njeno bistvo so kodri, ki izstopajo prosto na vseh straneh, kar daje glavi povdarek razposajenosti.

Nekaj ališnega kaže tudi podoba v sredini slike, samo, da vidimo tukaj nakodrano glavo s strani; stranske partije so tu nekoliko gladkeje. Ta frizura se posebno prilaga k večernim oblekam.

V tretji vrsti na desno vidimo tipično športno glavo, kakršne so sedaj moderne; lasje so kratko pritrženi in padajo spredaj nekoliko na čelo. Ušesa so prosta kljub temu, da se drugače jasno kaže tendenca las, ki pokriva uhlje do kraja.

Za večerne zabave je v modi posebno frizura s priškosko po sredi glave. Nekatere dame si lasje uredijo tako, da si jih zberejo v dva čopa na desni in levi strani tilnika. Navadno se uporabljajo v ta namen umetni kodri.

Nekak kompromis med novo in staro modo pa kaže zidna slika v spodnji vrsti na desni. Lasje so daljši kakor pri drugih vzorcih in godni za spenjanje z glavnikom. Pripominjamo pa, da je ta vrsta damskih frizur izjema in da se sme uporabljati le po individualnem okusu.

Med finalom in uverturo

Po vsakem začetku — konec, po vsakem koncu — nov začetek. Neprtrgani večni krogotok.

Počitnice so završujejo, otvarja se — delo, z novo močjo in svežo voljo! Se hipce ob izvenevajočem finalu, še pogled v božansko solnčno luč, ki ravno v zadnjih počitniških dneh tako milo svari.

Že zdavnaj bomo pri delu, a naše misli se bodo še nešteto krat zaustavile ob solnca bogati počitniški dobi.

Samo do Bleda me je letos vedla pot. Ni se mi hotelo potovanja. Po srečnem ali nesrečnem naključju je bil moj finančni minister upravljal istega razporeda. Počitek!

Bo pač že dokaj dolgo, ko sem bila prvič v Poljski dolini. Tamkajšna dekleta so mi pravila, da Visoka gospa in gospodična čisto ob nedeljah prihajata v cerkev v narodni noši. Dekleta, ki so to pripovedovala, so bila navdušena. Jaz še bolj. Nisem mirovala, dokler nisem prišla do kompletne noše — z marelo, caharjem in kožuhom.

A ni mi še bilo dovolj, saj to je porabno zgolj ob slavnostnih prilikah.

Za vsakdanjo praktično uporabo, zlasti v počitnicah sem torej sestavila »dečevco«.

To je narodna noša skrajšanega krila brez pokrivala, rute in okrasja. Ob vročini opeštelj kratkih rokavov, sicer dolgih.

Svoj čas sem v »Vesnic« skušala zbuditi med našim ženstvom veselje do »dečevce«; žal, nisem našla razumevanja.

Jaz sama pa dečvo nosim, zlasti na Gorenjskem, silno rada in s ponosom. Nosim tudi prireško slično, kakor so jo nosile naše stare matere.

Ze iz tega vzroka in iz ljubezni do čestiljive, narodne noše in nje vsestranske pravilnosti, se ne bodo nikdar škarje dotaknile mojih las.

Kjerkoli pa sročam starejšo Blejko ali staro gorenjsko ženo, prav vsakrati zaigra v vsem obrazu blažen nasmeh ob pogledu na dečvo.

Marsikatera pokramlja z menoj ali mimogrede pripomni »kako ste bršči, kako ste zali, oh ošpetelj prav tako kakor smo jih včasih nosile! Da, takrat ko sem bila še mlada« itd.

Ginljivo je gledati ženo, kateri dečva tako nepričakovano vzbudi mladostne spomine. Že daleč sem od nje, a še vedno se obrača in gleda za menoj.

Da je vsak blejski gost od blizu ali daleč, ko ugleda našo narodno nošo, zadržan, ni treba posebej povdarjati.

Zal, da sem edina zastopnica te noše. Tolaži me pa misel, da se v bodoče številno pomnoži, seveda s pravimi »dečvami« — ne s kakimi spakami, ali tujerodnimi »dirndlic«. Svežost in mladostnost prave »dečve« je brezprimerna. Istotako je tudi vsestransko praktična.

Torej predno nam prične udarjati na uho uvertura k jesenski modi, posvetimo vso svojo pozornost razstavi narodnih noš o priliki »Pokrajinske razstave«.

Pogled na oblačila naših starih mater mora nedvomno zbuditi v vsaki Slovenki željo, da bi se tudi v njeni garderobni omari morala nahajati narodna noša ali vsaj »dečvac«. Relikvije, ki so jih v starih skrinjah zapustile naše babice — nam morajo biti svete.

Štirikrat letno se kar najintenzivneje bavimo z našimi toaletami — odnosno nepotriganje je naše zanimanje za modo. Sedaj pa se zopet enkrat po dolgem času posvetimo študiju in nabavi čestitiljivega narodnega oblačila, v čemer tudi naš moški nikakor ne sme zaostajati.

Tu glasne misli in želje sem si dovolila zgolj iz ljubezni do vsega, kar je naše.

Marija Šarčeva.

Lisičji kožuhi

so letos zopet postali neizogiben rekvizit jesenskih damskih kolekcij. Navadno se našije kožuškovina na rob plašča, če ne drugam, vsaj na ovratnik. Lisičji kožuhi pa se nosi

tudi lahko kot stola. Hvaležni so kožuhi naše domače, dalje polarne, bele, črne in srebrne lisičje; cene se ravno po izbiri. Apartna novost so posebno lisičje glave in repi, s katerimi se garnirajo rokavi. Tako okrasje dela damske plašče posebno elegantne.

Moderna kožuškovina

vseh vrst

izbira plaštev, jop itd.

L. ROT LJUBLJANA

Mestni trg števil 9

Oglejte si našo izložbo na Jcsenski pokrajinski razstavi paviljon »H«.

Kino

Noge Lily Damite

Casih so govorili, da ima najlepše noge na svetu Mistinguett. Zdaj pravijo, da ni več tako.

Tako vsaj zagotavlja nemški novinar F. W. Koebner v filmski reviji »Das Magazin«. Tam je izšel izpod njegovega peresa članek pod naslovom »Lilyne noge«, v katerem poje ditirambe na čast prelestnim nogam francoske dive.

»Zaljubljen sem«, jadicuje Koebner, »na smrt sem zaljubljen v dvojico krasnih, vitkih in gracioznih nog s finimi gležnji, iz katerih veje nepopisen čar.«

»Noge Lily Damite se mi zde inteligentne. Videl sem že lepše in popolnejše noge, toda nikdar še nisem videl nog, ki bi bile tako očarljive in tako duhovite.«

»Poln teh nog se kakor slonova kost svetlika skozir prosojno svilnato tkanino, skozir katero vdarijo modrikasti odcetki prelestnega žilja.«

»Kadar Lily Damita stopa, se njeni gležnji nalahno zibljejo ob slehernem koraku in se harmonično obližijo. Njen korak je kakor stopnja galeze.«

»Kako očarljiv je pogled na noge Lily Damite, kadar nervozno udarjajo ob tla ali se vihravo vrtijo v ritmu charlestona ali »passa dobala«!

»Razumem, da so te noge zmešale glavo vojvodom in knezom, ki jih je naklonjena usoda v filmu posadila ob stran Lily Damiti.«

»Hotel bi videti film, kjer bi same noge Lily Damite igralo edino in poglavito vlogo. Kje je na zemlji avtor, da napiše scenario o najlepših nogah sveta?«

Zakaj ne? Scenarij o lepih nogah! Originalna ideja, brez šale...!

Avtorji, na plan! Pesniki, zgenite se! Filmski honorarji niso, da bi človek zame-tal.

Drobne vesti

— Aleksander Corda snema v Hollywoodu »Lepo Heleno«, v kateri igra njegova žena Marija naslovno vlogo. Za Parisa je bil določen Lars Hanson, ki pa je ponudbo odklonil in jo je prepustil Ricardu Cortezu.

— Eden (paradiž) je naslov prvega filma, v katerem bo Carinne Griffith nastopila za družbo »United Artists«. Film bo in-sceniral režiser Lewis Milestone.

— Sydney Chaplin, polbrat Charlieja, je odpotoval na Angleško, kjer je angažiran za več filmov. Njegovemu vzgledu je že dni sledil tudi Raymond Griffith, ki se je z neko londonsko tvornico pogodil za 6 filmov. Mesto prvega komika, ki se je s Chaplinovim odhodom izpraznilo pri firmi Warner Brothers, je prevzel Clyde Cook.

— Douglas Fairbanks je dovršil film »El Gauchito«. Njegov naslednji film se bo imenoval, kakor čitamo v »Cinémagazine«, »Nove pustolovščine treh mušketirjev« z nadaljevanjem »Dvajset let pozneje«. Film bo imel dvanajst aktov, od teh bo prvih sedem namenjenih »Mušketirjem«, ostalih pet pa »Dvajsetim letom pozneje«.

— Charlie Chaplin se je vrnil v Hollywood. Kakor znano je umetnik ostavil Kalifornijo koncem leta 1926, ko je izbruhnila afera v njegovi rodbini. Takrat je ostalo Chaplinovo poslednje delo »Cirkus« nedokončano. Charlie upa v šestih tednih dovršiti nekatere manjše scene, ki se niso dokončale, in se bo neugotoma vrnil na montažo, ki bo po priliki trajala dva meseca. Premijera »Cirkusa« bo predvidoma meseca februarja v New Yorku. — Nedavno so se širile vesti, da se hoče Chaplin preseliti v Nico. Kakor kaže, iz te namere ne bo nič. Chaplina je stala afera z Lito Greyeye toliko, da se momentano ne more spuščati v riskantno seljenje v Evropo in prenašanje ateljejev v Nico. Kakor čitamo, mora plačati državi na zaostalih davkih milijon dolarjev, drugi milijon pa mu bo pogostila Lita. Zato bo moral prihodnji dve leti kaj trdo delati, če se bo hotel iznebiti denarnih nevolj. Chaplin namerava izdati v letu 1928 serijo šestih dvodejavk, s katerimi upa, da si bo toliko opomogel, da bo mogel misliti na izvedbo svojega starega načrta: ufilmljenje Napoleona. Proračun za »Napoleona« presega baje 5 milijonov dolarjev (280 milijonov Din!).

— Prvi Janningsov film, ki je bil posnet v Ameriki, predvajajo že nekaj tednov v Los Angelesu. Naslov mu je »The Way of all Flesh«. Ameriški listi trde, da Jannings v tem filmu celo preseka svoje kreacije v »Varijeteh« in »Poslednjem človeku«. Film

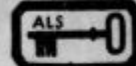
je režiral Victor Flemming. — Nasprotno pa je baje prvi Veidtov ameriški film »A. Man« s paste ponesrečen. Tako vsaj zatrjuje Robert Florey, hollywoodski poročevalec pariškega »Cinémagazina«, ki toži, da je francoski duh, ki bi imel veti iz filma — »A. Man« s paste se odigrava v Alžiru — docela netočen.

— Ljubimkanje (Liebelei) je naslov novega nemškega filma, prirejenega po istoimenski Schnitzlerjevi drami. Film sta režirala J. in M. Fleck. v glavnih vlogah pa nastopajo Evelyn Holt, Vivian Gibson in Louis Lerch. Vsakdanja zgodba o sladki in neumni študentski ljubezni, ki pa je vendar naslikana nebanalno in tudi ne solzavo-sentimentalno.

— Turizanski, ruski režiser, ki je zadnja leta deloval v Parizu, od kod se je pred meseci preselil v Ameriko, pripravlja za »United Artists« »Kozake«. Glavno vlogo bo igral John Barrymore.

— Agnes Ayres se je zopet vrnila k filmu. Poslednjič je bila nastopila v »Šeikovem sinu« z Rodolфом Valentinom, nakar je na željo svojega moža, mehiškega vicekonzula Manuela Reacchia, opustil film. Zdaj se je od moža ločila.

— Nemški filmi »Mata Hari«, »Iz nižin berlinskega življenja« in »Aftermath« so v Los Angelesu doživeli fiasco. Publika naj-večjega filmskega mesta na svetu je izbirala!

NA VRHUNCU STOJE NOGA VICE Z ŽIGOM: KLJUČ

Moda v pleteninah

Za damo, ki je vajena, da se lepo oblači in ki zna tudi sicer sama presojati opremo in kakovost oblačila, ni nič bolj neprijetnega, kot, če tekom sezije zapazi, da si je nabavila obleko, ki ne odgovarja povsem najnovejši modi.

Obleke iz blaga si da vsaka dama lahko napravi; to izbere pri svoji šivilji in če treba, si jo da tudi prenarediti. Oblek iz pletenin pa ni mogoče prenarediti, ker so tovarniški izdelek.

Nalvečje važnosti je zato tako za dame kot za gospode, da se pri nakupu izdelkov iz pletenine prepričajo, da so pletenine izdelane od zanesljive in prvovrstne tvornice. Za to jim nudi jamstvo varstvena znamka, s katero so prvovrstni izdelki za-varovani.

Prvovrstnost izdelkov iz pletenin se izraža v tem, da so izdelani iz najboljšega materiala in na preciznih in finih strojih, ki jamčijo za brezhibno izdelavo in v tem, da so izdelani od prvovrstnih delavskih moči in pod vodstvom strokovnjakov. Leti namreč jamčijo po svoji strokovni narobrazbi, da so pletenine po kroju, izdelavi in sestavi barve izdelane tako, da odgovarjajo najnovejši modi in dobremu okusu.

Vse te prednosti nudijo izdelki iz pletenin, ki so opremljeni z varnostno znamko »IKKOLI« z dvema zajcema, ker so izdelani po najboljšem okusu in šivani s pristno svilo. S to znamko so opremljeni najnovejši telovniki za dame in gospode, jumerli (žemperji), puloveri, leंबरjaki, leंबरčki, kostumi, in plašči.

Damam in gospodam se torej priporoča, da zahtevajo povsod le pletenine z znamko »IKKOLI« z dvema zajcema.

Na vratih se je pojavila miss Ellen v prelestnem sportnem kostumu. »Čuj, Jackie, ali ni nekoliko lahko-miselno? Vzemiva rajši šoferja!« »Bojiš se dete? Poglej, kako mi lo-sije luna! Voznja bo prekrasna. A, če nama kdo stopi na pot, bo imel oku-siti pesti Jacka Morrissona. Tako mi verel«

In oči so mu ob teh besedah tako bojevitost zažarele, da je miss Ellen vsa vzhlečna udarila v roke. Da, takega Jackieja si je želela!

Lagotno je avto premeril park. Cesta je vodila mimo zaliva ob Long Islandu v New Rochelle. Pošastno, nalik okamenelim stražam, so brzela drevesa mimo njiju. Jack je pogledal z vsem plinom.

Miss Ellen se je nežno naslonila na prijateljevo roko.

Tedajci se je zgodilo nekaj strašnega. Miss Ellen je z lahkim vzvikom omahnila nazaj: tik pred vozom sta se v svetlobnem stožcu žarometrov pojavili dve zlovesči postavi. Jack je z vso silo zavrl.

»Stop! Hands up!« je viknilo v noč. Jack je dvignil roke. Miss Ellen je zmeden in nekam razočarano storila po njegovem zgledu. To naj bo njen neustrašni Jack??

Revolver se je zablskal v mesečini in nosiljač glas je izpregovoril: »Gospoda naj izvoli oporosti nad-legovanje. Vljudno vaju pozivam, da neutegoma izstopite in peš nadaljujete svojo pot. Denarnice blagovolita ostaviti kar v vozu.«

Jack, ki je dotlej sedel kakor vko-pan, se je tisti mah pognal s svojega sedeža na cesto, po bliskovito izbil enemu razbojniku orožje, ki se na čudo ni sprožilo, sunil po boksarsko v njegov podbradek in pripeljal njegovemu pajdašu dobro namerjeno klo-futo, ki mu je odtrgala črno krinko z obraza. Glasno tuleč sta bandita izginila v temo.

Miss Ellen je zrla na boj bolj z ra-dovednostjo nego z bojaznijo. Ko je razbojniku odletela krinka in je za tre-nutek uzrla njegov obraz, se je zdrz-nila: kje je neki že videla to lice? Po bliskovito so ji šle misli. In tedajci jo je izpreletelo spoznanje in zasmejala se je na ves glas.

Jack, ki si je bil v tem sopezu in krhajoč uredil obleko, se je znezapno ozrl nanjo. Ellen ga je pomirila; vsa razigrana ga je objela in nežno zaše-petala:

»Ljubi, dragi moj Jackie, kako sem ti hvaležna, kako sem ponosna nate,

o junaki! Poslej je moje srce tvoje na vseh vekov vekel«

Blažen je vnek stisnil miss na svo-je neustrašne prsi.

Ko sta potem ljubezni pijana krma-tila domov, je lepa Ellen hudomušno pogledala svojega dragca od strani in je rekla:

»Veš, Jackie, če naju Bill Irving še kdaj napade s svojim prijateljem, mu preje povej, naj si oskrbi boljše krin-ko... Za ono, ki jo je imel nocoj, je bila tvoja zaušnica prekreпка...«

Friderik Zeckendorfi:

Ars amandi

V hotelu »Evropa« je postalo brez primere dolgočasno. Gostje so se na-sitili vsega: morja, palm in igralnice. V tednu dni se je vsakdo seznanil z vsem; vedel je, da so palme vitke, da je morje sinjezeleno in da lahko v igral-nici zapravi svoje imetje. Tako se je zgodilo, da je vse prežalo samo na sen-zacijo.

Markiz d'Orval je celo poklical ravnatelja podjetja in mu je izjavil pri zaj-trku, da bo odpotoval, če ne bo kmalu takega doživljaja. Obtožil je vodstvo

hotela za samomorilno - dolgočasno ozračje, ki je postajalo bolj in bolj nepeto. Pravi hotel je izjavil razjet, bi vpriporil vse mogoče, še prevrat, samo da bi se gostje kratkočasili in bi dobili kaj snovi za razgovore. Trije ostali gospodje, ki so sedeli za markizovo mizo, so govorniku v vsem pritrdili.

»Gospoda,« jih je tolažil ravnatelj, »bodite ljubezni in potrpite še do ve-čera. Senzacija je že tu! Imamo damo, gospoda moja, izredno damo! V svoji dolgoletni praksi sem videl že marsi-katero žensko bitje, takega lica, takega stasa, take postave — bogme, nisem še videl! Ta dama je uprav brez primere!

Bivši častnik von Horst, ki je bil v svetovni vojni odlikovan z nešteti kolajnami, je vprašal odsekano:

»Kako se piše? Kaj je po poklicu? Kje stanuje?«

»Stanuje na številkah štirinajst do šestnajst — v naših najelegantnejših apartmanih! Podoba je, da je zelo bo-gata. Potuje pa očividno za zabavo. Piše se Blanche.«

»Kako dolgo ostane tukaj?« se je zanimal mister Robinson, najbogatejši med gosti.

»Če sodim pravilno, štiri dni!« je

odvrnil ravnatelj in dodal: »Gospoda — dama priha! pravkar po stopnicah.« Markiz in von Horst sta takoj na-taknila monokel. Robinson je bil mir-nejši. Navadnal si je okrogle naočnike, Mladi študent Flacke, ki ga je bil oče poslal na prvo potovanje po svetu, pa je samo zinil od začudenja.

Madame Blanche je šla po stopni-cah kakor plavajoč oblak. Plava, fino oblikovana glavičica je bila videti na tenkem vratu kot cvet. Stopala je po-nosno, ni se ozirala ne na desno, ne na levo. Pod teraso je čakal nien avto-mobil. Šofer je planil pokonci in je od-prl vrata. Madame Blanche je izginila v vozilu.

Von Horst je rekel: »Kaj naj človek naredi v tem pri-meru?«

Družba je razumela zmisel njegovih besed in je prasnila v smeh. Mister Robinson je vzel iz svoje dragocene doze cigaro, jo vtaknil v ustnik in do-stojanstveno pripomnil:

»Treba je imeti sistem.« Markiz si je pogladil golo bradico in je začel:

»Mister Robinson ima prav. Vsak moški ima svoj sistem, s katerim osva-

Zadnji žarki poletnega solnca

Se ni vseh lepih dni konec, prav re-
snično ne! Če se šetalec, ki še ni snel
iz omare po pelinu dišeče jesenske su-
knje, potrudil malo v ljubljansko okolico,
vidi, da je narava še vsa razbohotena.
Hitro, kar s prvim oblakom, ki nam

kopalna sezona že minila, je ob vodi
ostalo še toliko veselja in neprisiljene
zabave, da se stalni kopalci težko ločijo
od nje. Ob lepih dneh se še sestajajo in
v veseljem razpoloženju preživljajo zad-
nje dneve. Sedaj, ko je voda že nekaj

huronskim vpitjem navadno obe stran-
ki zmagata: vse se kobaca pod vodo in
s tem je namen dosežen. Nič ne poma-
ga, če se kdo brani. Mrzel curek ga
povsod doseže. Tudi kdor samo opazuje
to razposajeno početje v vodi in se bra-
ni udeležbe pri viteških igrah, pride na
svoj račun. Zahrbno ga zgrabijo dekli-
ške roke. Kdo bi se v takem slučaju
brnil mehkih prijemov! Z združenimi
ženskimi močmi frči vitez nagega telesa
v velikem loku v tolmun. Zopet ni kon-
ca smeha in zelene zavisti. Ni čuda, če
se po takih utrudljivih igrah oglasi že-

Podrlo se bo!

Pedenj-človek na motociklu

Kvartopirska strast

poganja bicikelj proti mestni periferiji.
Pogostoma vozi tudi svojega nadvojvo-
do na pripravi, prav nalašč v ta namen
sestavljeni in pritrjeni spredaj na kole-
sih. Viški farmacevt pa se je v te vrste
šport poglubil z dušo in telesom, ter je
napravil iz njega vse, kar se da na-
praviti. Vso famijilo natrpano na enem
kolesu veselo poganja motovilo proti
romantični Brezovici.

Nedeljski avtomobilski sport je zav-
zel razveseljevalne dimenzije v veselje tr-
govcem in mehaničnim delavnicam. V
pozni večerni urah tulijo po ulicah
sladko ginjeni in mehkih rok na volanu.
Ob pondeljkih pa vidimo po garažah
nestvore, ki so imeli včasih zveneče
ime »Ford«.

Gojitev najrazličnejšega sporta je
prišla mladini kar v kri in meso. V av-
tomobilu jih vidimo sedeti kot odrasle,
mali Virgil Kavčič iz Rožne doline pa,
čeprav nima niti šest let, vozi motorno
kolo in je, kakor s ponosom pripove-

duje, z bliskovito naglico pustil že
marsikateri kilometer za seboj.

Končala se je uradna sezona v na-
ših kopališčih. Deževne kaplje so pre-
gnale razvajene rahločutne goste. Po
hotelih delajo vesele bilance... Živahne
blejske promenade so skoraj prazne.
Obrežne terase gledajo same na otoček.

Tudi nedeljski turisti že štejejo lepe
urice. Vendar ob sobotah in nedeljah še
vedno oblegajo kolodvorske blagajne.
Sami visoki turisti z natrpanimi nahrbt-
niki, polnimi provijanta, ki bi zadosto-
val za teden dni. So med njimi, ki jim je
turistika nad vse resna zadeva. S cepi-
nom se podajajo v nevarnosti Kamniške
ga sedla, Šmarjetne in Šmarne gore ali
Sv. Jošta. Skromnejši se zadovoljujejo
z Golovcem, Rožnikom ali Sv. Katarino.

Če se ne držiš točno markiranih poti,
pogosto naletiš na idiličen parček, ki
mu ni do razgleda z vršička...

Letošnje poletno vreme je bilo za tu-
riste ugodno, da že dolgo ne tako. Ve-
selo je bilo gledati ohlačen gospodične,
hiteče proti postaji. Mi smo se jih že
privadeli. Polagoma prodira spoznanje
tudi na deželo. Kdo neki bi v teh prijet-
nih časih gojil skromne dolinske in ni-
žavske čednosti gori na planinah! Ve-
selo med skalovje, proč s filistrskim mo-
raliziranjem. Grehe gora kar sam kaz-
nuje, a radi par raztrganih hlač ne bo-
mo jokali. Naj ima tudi Kodak nekaj
veselja, nekaj, pa za spomin. Že nas
straši planinsko društvo, da bo zatvori-
lo koč. Zato hitro na vrhove, da se
stari prijatelji še enkrat skupno povese-
limo in navzajem božje narave, da še
enkrat zapojemo: Oj zdaj gremo, oj

zakrije solnce, se prikraide med sivo in
prsto mestno zidovje jesen, zunaj pa je
še vse v najlepšem zelenju. Večjeje
sadnega drevja se šibi pod obilno težo
dozorevajočega zlatega plodu, v travi
se oglašajo kosci, kladivo pa poje in v
taktu vdarja po jekleni ostrini. Duhteči
otavi izsesava toplo solnce poslednje
kaplje soku, z visoko naloženimi vozo-
vi vozijo skozi meste ulice v skednje.
Vse kaže, da gredo dnevi z dolgimi ko-
raki bližajoči se jeseni nasproti, vendar
je vreme še jasno in toplo.

Mladina, ki si je od zgodnjega poletja
utrjevala telesa v vodi in na solncu, je
vrgla od sebe obleko in nepotrebne
predsodke, pa še sedaj izrablja sleherni
prosti čas. Nič jo ne moti, če malo po-
roši izpod neba, komaj se posmeje soln-
ce, spet hiti k vodi. Čeprav je prava

stopinj hladnejša, kopalci le včasih otip-
ljejo mokri element, zato pa je tem več
časa za igre v solnčni kopeli.

Redki so že kopalci ob Ljubljani,
še manj jih pride k Savi, zato pa je na
ljubljanski domači rivijeri Gradaščici še
vedno živo. Z devizo: Prav do konca je
treba izživeti sezono! še vedno oblega
njene bregove mladi svet. Za mestom je
nogomet in orodne igre posebno v či-
slih, višje gori pri Bokalcih pa si s svo-
bodnejšimi igrami delajo zabavo. Neka-
tere izmed iger so kar srednjeveško
pobarvane. Turnirji so zopet oživelili —
z razliko, da se jih sedaj udeležuje tudi
drugi spol. Fantje so prav uporabni ko-
nji in vsak se potruji, da kot četvero-
nožec pokaže več sposobnosti kot dvo-
nožec.

Vrišča in cvilenja ne manjka. Med

Krotki četveronožci

lodec, za kar pa narava sama nudi po-
trebno podlago. Ta skoči po jabolka,
po krompir, drugi se oddolži za lep po-
gled s šopom sladkih robidnic, ki jih je
grmičje vse polno. Dekleta segajo po
mivki, pripravljajo žerjavico za pečenje
krompirja in igrajo karte, ki so postale
prepotrebne rekviziti letošnje sezone.
Posebno tarok! Pa so običajno dekleta
obsojena na neprostovoljno emancipa-
cijo pri tej igri. Fanje rajši igrajo sami,
ker reklamirajo samo zase ves smisel
pagat-ultima. V takem razpoloženju pri-
čakujejo pozni kopalci večernih meglic,
ki pomenijo zanje vojaški retré.

Tako nekako preživlja naša mladina
pozno sezono medtem, ko tudi meščan ni
brez veselja. Ves teden je v pratiki ali
pri vremenski hišici in srce mu je polno
veselega hrepenenja po lepem nedelj-
skem vremenu. Kakor drugod, se je tu-
di že pri nas izobilil tip nedeljskega
izletnika. Vidimo ga, kako v zgodnjih
jutranjih urah golorok z vihravo srajco

Tribut, ki ga zahtevajo planine

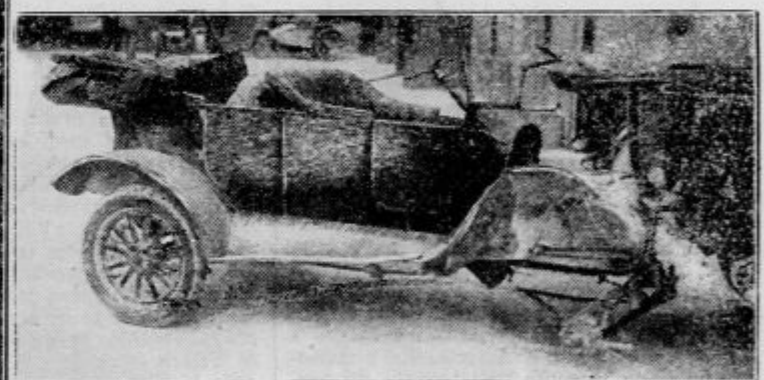
En, dva, tri — štrbunki!

Planinska idila

Planinski »Zbogom!«

Pondeljek v garaži

ja ženska srca. Hm, to je predmet, vreden
dolge in ostre diskusije! Če dovo-
lite, vam opišem svoj sistem.

Družba je postala pozorna.
»Vidite, jaz sem nasproti ženskam
vedno galanten. Seveda ne galanten v
plitkem, vsakdanjem pomenu besede.
Tako vdinjanje mrzim. Biti galanten,
pomeni posvečati ženski posebno po-
zornost, pomeni biti nežen. Taka ob-
zirnost vzbuja v ženski občutek, da
je ona edini objekt, ki ga cenimo na
svetu. Jaz grem na primer še dalje:
ženski običajno sugeriram, da je ne
more razumeti nihče razen mene. To ji
dokazujem tako dolgo, da omaga. Ko
proučim vse njene slabosti, ne more
nikamor več in postane moja.«

»Well,« se je oglašil Američan, »mar-
kiz, vaša metoda je morda pravilna, a
traja predolgo. Proketo se morate tru-
diti, preden uspete! Mi, poslovni ljudje,
ljudje, ki nam je čas denar, delamo druga-
če: mi zaslepimo, omamimo žensko! Bluff,
vidite, to je tisto, kar nam pri
ženski donaha visoke obresti! Žensko
je treba tako omamiti, da vobče ne
pride do sapa. Če si želi bisera, ji ku-
pim ogrlico! Če se želi peljati v prvem
razredu, ji naročim poseben vlak. Ver-
jemite mi, da to podžiga — in, če nam
sodi v račun, tudi vpepeljuje!«

Von Horst se je nasmehnil:

»Menim, da so še druge metode na
svetu. Kadar gre za žensko, vpreže
markiz v galejo svoja čustva, mister
Robinson pa svoj denar; jaz pa, jaz,
vidite, žrtvujem samo svoje mišice.
Dovolite mi iskreno priznanje: osvojil
sem si že mnogo žensk s tem, da sem
naložil na rame klavir in sem ga nesel
v sosedno sobo.«

»Kaj pa vaš sistem, gospod Flacke?
Mladi kandidat filozofije je zardel do
ušes in ni znil črne ne bele.

»Gospoda,« je presekala markiz nje-
govo zadredo. »V štirih smo in štirih dni
imamo časa. Naj vsakdo med nami po-
skuša svojo metodo. Vsak ima en dan
časa. Kdor doseže cilj, priredi banket
in plača šampanjec!«

»Well! Po letih torej se je oglašil
Američan. Najprej vi, markiz, kot naj-
starejši, potem jaz, nato von Horst in
na kraju gospod Flacke.« Tako govoreč
je ošinil študenta s prezirljivim pogle-
dom.

— — — — —
Madame Blanche je sedela zvečer v
veliki hotelski dvorani. Dvorili so ji
štirje kavalirji.

»Madame,« se je oglašil markiz, »do-
volite, da vam izjavim kolektivno lju-
bezen celokupnega našega omizja. Ker

pa smo drug na drugega ljubosumni in
nočemo dvobojev, bomo poskusili svojo
srečo vsaki in po letih. Prosim, nak-
lonite vsakomur izmed nas po en dan
pozornosti.«

Madame Blanche se je pomelljivo na-
smehnila; prikimala je in s tem pove-
dala, da se strinja.

Markiz je začel. Oblegel jo je s svojo
nežnostjo ter ji dopovedoval, da je
edini, ki jo more umeti...

Točno ob desetih zvečer ga je odslo-
vila.

Naslednji dan je izjavil tovarišem:
»Podlegel sem. Ne tajim resnice, po-
ražen sem. Mislim pa vendar, da je
moja metoda pravilna; samo več časa
je potreba zanj.«

Prišla je vrsta na Američana. Kupo-
val je madami krasne darove ter jo
zasipal z njimi. Po obedu jo je peljal v
igralnico, kjer je požrla kocka vso nje-
govo gotovino. Robinson ni trenil z oče-
som. Plačal je vse in je vzel od ma-
dame slovo kakor prejšnji dan markiz.
Sel je spat mrkega obraza, vstal je
zaskrbljen, pri zajtrku je pisal v belež-
nico številke in je opozoril von Horsta:

»Goddam, von Horst, na vrsti ste
vi!«

Von Horst je hotel osvojiti lepo ženo
z mišicami. Produciral se je pred njo

kakor atlet, prenašal je klavir iz sobe
v sobo in vsi so že mislili, da bo zmaga
njegova. A tudi njemu je izpodletelo.
Madame Blanche se je tudi od njega
hladno poslovila.

Drugi dan je von Horst izjavil:
»Napad je odbit. Vse izžubljeno. Zam-
an napor. Škoda truda.«

»Goddam,« je zagodnjel Američan.
»Sacre bleu!« je zarobantil markiz.

»Gospod Flacke, sedaj je vrsta na
vas. Poskusite srečo, izkažite se!«

Kandidat filozofije je vstal izza mize
in je rekel:

»Jaz ne štrpim več! Odpotoval bom.
Zaradi nje.«

»Tako?« se je začudila družba.

»Tako in nič drugače,« je zaključil
študent. »Vaše metode so vzbudile v
meni ljubosumnost. Upiral sem se ga-
lantnosti gospoda markiza in denarju
mistra Robinsona; fizični moči von Hor-
sta ne morem odolevati. Jaz nisem atlet
To je gluho in bedasto. Zbogom! Od-
peljem se čez pol ure z vlakom.«

Naročil je vozilo in je zdrvel na ko-
lodvor.

Deset minut pozneje je madame
Blanche plačala v pisarni svoj račun.
Vprašala je poraženo trojico, kam je
Flacke namenjen, in je odjadrala za
njim.

zdej gremo... Že vidimo vesele skaka-
joče gamse in kozle, ki bodo zopet sa-
mi zakraljevali v skalah in odnekod je
slišati glas gospoda doktorja, ki mi s
pastozno gest obrnjen proti planinam,
cvili svoj tenorski zbogom.

Družinica na kolesu

Kulturni pregled

Repertoar

Ljubljanske opere in drame med velesejmom

Nedelja, 18.: »Poljska kri«. Opereta.
Ponedeljek, 19.: Zaprt.
Torek, 20.: »Rajski vrt«. Dramska premijera.

Sreda, 21.: »Grofica Marica«. Opereta.
Četrtek, 22.: »Mnogo hrupa za nič«. Komedija.

Petek, 23.: »Traviata«. Opereta.
Sobota, 24.: »Rajski vrt«.

Nedelja, 25.: »Orlovo«. Opereta.
Začetek predstav točno ob osmih zvečer.
Predprodaja vstopnic od petka dalje pri dnevnih blagajni v operi.

Nedbal: Poljska kri. Danes, v nedeljo zvečer ob 20. uri se poje v ljubljanski operi Nedbalova opereta v treh dejanjih »Poljska kri«. Dejanje samo se vrši v bogatih dvorih poljskega plemstva ter je vsebinsko izredno zanimivo. Delo prepletajo bogate glasbene melodije, ki so popolnoma slovanskega izvora. Ta Nedbalova opereta so je z največjim uspehom vprižarjala po vseh večjih odrih srednje Evrope in je še danes stalno na repertoarju. Za predstavo velja 20% popust in sicer za vse posetnike gledališke razstave na jesenskem velesejmu. Pri nakupu vstopnice se morajo izkazati obiskovalci z vstopnico za gledališko razstavo. Priporočamo, da se prodajajo vstopnice na velesejmu pri gledališki razstavi sami, in pri dnevnih blagajni v operi. Opereto dirigira operni ravnatelj G. Mirko Polič, režira g. Jesip Povhe. Nastopijo v glavni vlogi g. Poličeva, poleg nje g. Vera Danilova ter g. Rakarjeva, Jeronima in Strniševa, dalje g. Povhe, Drenovec, Peček, Janko, Jerman, Simončič, Rus in Marolt.

Opozarjamo na razpis ljubljanskega gledališkega abonmaja za sezono 1927/28. Prilgi za premierski in za redne abonmaje se sprejemajo v veči dramskega gledališča od ponedeljka do sobote dnevno od 9-12 in od 3-5 popoldne. Cene za premierski in redni abonma so iste. Premierski abonma ima 28, redni pa 38 predstav. Stare abonente prosimo, da se čimprej oglašajo, kajti lanske sedelce so vsled novega načina razpisa nikomur ne rezervirajo.

Francoski esprit v nemškem intelektualnem svetu

«L'Europe nouvelle» iz dne 27. avgusta je priložila pismo svojega berlinskega dopisnika, ki opisuje intelektualno težnjo med nemško visokošolsko omladino. Vseučilišča so sploh postala prava pribežališča intelektualnega življenja v Nemčiji, zato jih je razmeroma veliko in so vsa dobro obiskana. Studentovsko življenje pa ni lahko. Večina tujcev in dijakov poteka iz tistega meščanstva, ki ga je denarna inflacija s svojimi posledicami gnetla skoraj do celice uprostila. Mnogi si morajo služiti kruh v uradih in v delavnicah, zato v takih razmerah ni želje po ustvarjanju in po kritičizmu. Vsak želi, da pride prej ko mogoče pod streho. Vžle temu pa je nemška omladina zelo ukazljiva in dovzetna za vse, kar je novega in velikega. Prav posebno se opaža živahno zanimanje za francosko literaturo, ki pa ni omejeno zgolj na visokošolske kroge, temveč je prešlo v visoke sloje. Kako daleč se nemški intelektualni naraščaj zanima za francosko literaturo, priča n. pr. to, da pripravila neki dijak v Frankfurtu disertacijo o Valéryu Larbaud, v Leipzigu se je vršil univerzitetni tečaj o Marcelu Proustu, v berlinskem filozofskem seminarju pišejo dijaki študij o najmodernejših francoskih literarnih strujah in pojavih. Ta penetracija francoskega duha bo imela brez dvoma znaten vpliv na nemško literaturo in na nazvoj mladih talentov. V slikarstvu, kiparstvu, glasbi in arhitekturi se že opaža prebujenje mladih sil, ki so se učile pri modernih vzorih Francije in Anglije. Nemški intelektualni naraščaj pa se ne omejuje zgolj na učni, ampak išče tudi novih virevle inspiracije. Ne zadovoljuje se s tem, da sliši samo bolj ali manj oddaljene odmeve, temveč tudi obilno črpa iz današnjega intelektualnega življenja Evrope. Profesor romanskega jezikoslovja na berlinskem vseučilišču Wechsler pripravlja 600 strani obsegač spisa »Esprit und Geist«, v katerem raziskuje, kaj lahko dobi nemški »Geist« iz francoskega »esprit«, in narobe. Za sedanje stanje nemško-francoskega intelektualnega zblizanja bo ta spis značilen dokument, ki sigurno ne bo brez vpliva na doraščajočo generacijo nemških intelektualcev.

Naše gledališče na razstavi

Ako gre beseda o slovenskem gledališču t. j. o našem gledališču, jo spremlja nepretrgano trpka beseda kriza. In je res tako. Vedno se je imelo naše gledališče boriti s težavami, ki so včasih bile tako velike, da je moralo komaj započeti in zasnovano gledališče svoja vrata zapreti. Če pogledamo na kratko zgodovino od vsega začetka, konstatiramo: najprej borba za doseg pravice, da sme slovenske gledališče zvesti z odra. Ko je bilo to dovoljenje izročeno, so nastopile težave v obliki prostorov, kjer se je igralo in pa v obliki pomanjkanja denarnih sredstev. Čitalnica in dramskiško društvo, matice slovenskega teatra, sta imeli prestopati obilico križev in težav in če gledamo danes nazaj na tisti čas, moramo čudovati najprej eno: da je bil rod, ki je živel tedaj, vztrajen, krepak in živ. In če ni rešil drugega, je rešil vsaj to, da so njihovim začetkom sledili zopet novi začetki.

Naš narod goji veliki ljubezen do teatra. Zadnji čas nam kaže to pobratimstvo posebej jasno. Ni je danes gorske vasice, da ne rečem mesta v provinci, ki ne bi imel lastnega diletantskega odra. Ne samo to, celo po dva, po tri odre ima in najrazličnejša prosvetna društva vprižarjajo s svojimi člani predstave. Ne sprašujemo, kaj je vzrok tej želji našega ljudstva po gledaliških predstavah. Ali je samo želja po zabavi, ali tiži za vsem še nekaj drugega, globljega. Dokaz o potrebi gledališča pa je tu: o tem govori eksistenca petdesetih — sto odrov, na katerih zveni naša beseda, ki prihaja iz ust našega priprostejšega človeka — kmeta, obrtnika, rudarja, delavca.

Našel se bo morda človek, ki poroča, da je zgodovina našega gledališča in vsega, kar se suče okrog njega, tako pila, da se bi dalo napolniti z njo drobno brošuro. Videti tako kaže. A baš to je zanimivo. V tem tiči

Nova drama O'Neillija

V Ameriki imajo danes največji uspeh drame Ica Evgena O'Neillija, ki ga je tudi evropska kritika uvrstila med najmočnejše dramatične naših dni. Priljubljen se je zlasti zaradi tega, ker mu je tuje filozofiranje dialogih; vsako njegovo delo je polno življenja in tako po snovi kakor po zgoščenosti dikciji res moderno, brez umišljenega modernizma nekaterih ruskih dramatičnih eksperimentatorjev. E. O'Neill je spisal zdaj novo dramo »Strange Interlude« (Čudna medigra), ki o nji sodi »The American Mercury«, da je njegovo najlepše in najbolje delo, ki je ne more prekositi nobena izmed dram obilne evropske produkcije, vsaj v kolikor so znane v Ameriki. Sprito tega dela obledi po mnenju ameriškega kritika vsi dosedanj komadi O'Neillija, ki jih ni malo in spadajo po večini med prve točke modernega repertoarja.

»Čudna medigra« je zanimiva tudi s tehnične strani, ker uvaja na oder neko novotarijo: kombinacijo med metodami pripovedovanja in drame. Dramatiko poizkus ostoji v tem, da pokaže mimo tega, kar njegovi karakterji počenejo in govore, tudi to, kar čisto mislijo med govorjenjem in dejanjem. Začetke tega imamo že v O'Neillovi drami »The Great God Brown«. »Čudna medigra« je razdeljena na devet dejanj in se bo na odru precej dolgo igrala, razen če se bodo za vprižoritev mnoge reči ertele. Lahko pa bi se razdelila na dva dela in igrala zaporedoma dva večera.

Smisel te drame? Vsakemu gledalcu bo dano, da ga reši sam zase. Nekateri bodo rekli tako-le: »Oni, ki gre preko vseh želja, bo dosegel slednjič vsi srečo. Drugi: »Trebja je s ponosom kazati na stare brazgotine, da se prepričamo o svoji hrabrosti in plemenitosti.« Tretji: »V smrti katerega koli človeka je nekoliko tajne radosti. Ona laska naši ničemurnosti in nam kaže našo premoč, ker smo ostali živci. Dalje: »Najbližje, kar lahko dosežemo, da spoznamo, kaj je dobro, je to, da smo srečni itd.

Kakorkoli že izločimo iz življenske obilnosti »Čudne medigre«, — sklepa »The American Mercury« — in kakorkoli bomo ponesli sabo, sigurno je, da je to eden najboljših komadov dramske literature, kar jih pozna ameriški oder.

Petr Bezruč — šestdesetletnik. Avtor »Slezkih pesmi«, Petr Bezruč, je v četrtek, 15. septembra stopil v 60. leto svojega življenja. Bard izpod Beskidov, ki je dal češkoslovenski narodu samo en zvezek pesmi, je bil javnosti dolgo nepoznan. Smatrali so ga za rudarja, daši je bil poštni uradnik, kar je ostal tudi po prevratu. Njegovo meščansko ime je Vladimir Vašek in danes živi v Brnu. Bezručeva popularnost med češkim narodom in tudi izven meja češkoslovaške republike je naravnost veličanska. Na Češkem pozna njegovo knjigo vsaka »Slezke pesmi«, ki so bile med vojno zabranjene, so prevedene tudi v slovenščino. Prevod je oskrbel pesnik Fran Albrecht.

Ga. Zaludova je že nastopila angažman v beograjski operi. Peta je v torek dne 13. septembra naslovno vlogo Verdijeve »Aide«. Kritika povdarja, da je njen sopran zdrav in svež ter zelo obsežen, njena muzikalnost pa velika obnem z go. Zaludovo je pela vloga Amneride goriska rojakinja gd. Siliglova, ki je bila prvotno angažirana v Ljubljani, lani pa v Zagrebu. O tej pevki poročevalec še ne izreka definitivne sodbe, ker smatra, da se nahaja njen mezzosopran sele v razvoju.

Prvi redni nastop basista Zupana v Zagrebu. Prošli teden se je vršila v Zagrebu predstava Puccinijeve »Manon Lescaut« v kateri so peli štirije bivši člani naše opere: Ga. Zikova ter g. Šimenc, Čvejič in Zupan. Basist Zupan je s vloga Geronta prvič pel na zagrebškem odru v svojstvu rednega člana Narodnega gledališča v Zagrebu. Kritika ocenjuje njegov nastop z zelo laskavimi besedami.

Robert Primožič v Budimpešti. V začetku oktobra bo pel slovenski kritik Robert Primožič naslovno vlogo Rossinijevega »Seviljskega brivca« v budimpeštanski državni operi. Kreacija bo tem pomembnejša, ker bo obnem s Primožičem gostoval kot don Basilio Rus. F. Šalajpin.

Ciril Pregelj, 30 troglasnih zborov. II. del. Pod tem naslovom je pravkar izšla zbirka narodnih in umetnih pesmi, ki jih je zbral znanil celjski pedagog Ciril Pregelj in jih namenil šolski mladini. Zbirka je pripravna za osnovne, srednje in meščanske šole ter predstavlja nadaljevanje predani izšle zbirke »30 troglasnih mladinskih zborov«, ki se je prav hitro priljubila in uveljavila. V pričetku zvezek je Pregelj zbral poleg 16 pe-

živce pokreta prireditve Ljubljanskega velesejma: zbrati po možnosti ves material, v kolikor je dostopen v raznih arhivih, knjižnicah, muzejih in gledališču.

Uprava velesejma si je nadela težko, vendar nadvse zanimivo nalogo, da priredi v zvezi z upravo Narodnega gledališča in organizacijo gledaliških igralcev, razstavo pod naslovom »Gledališče — Ljudstvo — Družba«.

Ta razstava gotovo ne bo popolna, saj niti ni mogoče, da bi bila popolna, kajti dokumenti o tej zgodovini so po večini raztreseni in njih eksistenca po večini sploh ni nikjer registrirana. To pa ne zmanjšuje čune dejanja, kajti prišel bo prej ali slej kronist, ki bo pisal knjigo o zgodovini in o razvoju slovenskega gledališča. Tistemu znanomcu bo delo olajšano, mogel bo svoje misli razprostiti bolj na široko in bolj temeljito kakor je to bilo danes nam.

Pod skupino »Gledališče« je šest skupin in sicer: literarni del; naši igralci; tehnični del; slikarski del; naša opera; slovenski oblikujoči umetniki in gledališče.

Literarni del prikazuje vse važnejše dokumente, literaturo, rokopise, podatke in statistiko Dramatičnega društva in sedanjeje Narodnega gledališča. V tej skupini najdemo tudi arhiv in repertoarje raznih sezon.

Skupina »Naši igralci« obsega po možnosti vse slovenske igralce odnosno igralce Neslovence, ki so nastopili na našem odru. Posebna pažnja bo posvečena našim prvakom Borštniku, Verovšku, Nigrinovi. Vse te kolege bo skušalo Udruženje gledaliških igralcev obnoviti v našem spominu, kajti mnogo nam je, ki smo poznali Deyla, Noskovo, Tišnovo, Bohušlavo in druge, ki so pustili najlepša leta in svoj najbolj cvetoč talent baš našemu gledališču v prospeh in korist.

»Tehnični del«, ki vae naših skromnih, domala beraških denarnih prilik ne more

smi lastne harmonizacije še 10 pesmi iz Adamičeve zbirke Kokošarjevih pesmi, dalje po eno Prelovčovo, Maroltovo, Ivavčovo, Mokranjčovo in Riharjevo. Mokranjac je zastopan z osmimi rukovetom (Pesmi s Kosova), ki smo ga čisto čuli na koncertih Glasbene Matice. Vse pesmi so vestno redigirane, nekatere zelo zanimive in pestro harmonizirane. Tiskovnih napak je prav malo, tisk v ostalem jasen in razločen — Knjižnica, ki ima tudi jako prikopno zunanjo opremo, se bo bržkone kakor njene prednice (Pregelj je poleg te in zgoraj omenjene zbirke izdal še dve knjigi »Nageljškovo«) jako hitro udomačila ter bo prav dobro služila vsem potrebam šolskega petja.

Celist Tkalčič ostavlja Zagreb. Čelist prof. Juro Tkalčič pedagog na Glasbeni akademiji v Zagrebu, je ostavil svoje dosedanje mesto ter se je odzval pozivu na beograjsko Glasbeno šolo. Na tem zavodu poučuje klavir naš slovenski rojak, pianist Ciril Ličar.

A. Jirasek, Oče. Drama v treh dejanjih. Poslovenil Fran Albrecht. V Ljubljani 1927. Izdala Zveza kulturnih društev. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Kot 17. zvezek priobjelne zbirke gledaliških iger »Oder« je izšla pravkar ena najboljših dram slovenskega pripovednika in dramatika Aloisa Jiraseka. Jiraseka poznamo Slovenci po romanu »Pasjeglavci«, povesti »Polozofska zgodba« in po drugih na naš jezik prevedenih spisih. »Oče« je krepka drama iz češkega kmečkega življenja in se bo dala učinkovito vprižoriti tudi na boljših diletantskih ogrih. Izobren prevod Fr. Albrechta je dal tej drami vrednost izvirnika. Priporočamo jo kot čtivo in za vprižoritev. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Računica — slikanica. Kako grenak je učencev — začetnikov prvi korak v kraljestvo števil, vemo vsi iz lastne izkušnje. Stremljenje sodobnih šolnikov je, da bi z živo nazornostjo pouka odpravili to težavo; in res niso računice dandanašnji nič več tista pusta računica kakor nekdaj. Tudi Slovenci se lahko pohvalimo, da korakamo v tem pogledu z duhom časa. Baš te dni smo dobili v Lavtar — Černejevi »Računski začetnici« za osnovne šole delo, s kakršnim se ne morejo postaviti niti največji kulturni narodi. To ni dolgočasna nič na knjiga, ampak ljubka, prezbavna slikanica, ki sta jo J. Poljanec in D. Humek napolnila s takim obiljem črtnih in barvnih podob, da skoro ne veš, kje bo bolj dobrodošla: na šolski klopi ali pod božičnim drevescem. Težavo osnovnega pouka v računstvu so s tem sijajnim učilom odpravljene — ne, še več: izpremenjene so v užitek za učitelja kakor za učenca. Vse priznanje prireditelju in ilustratorju, obenem pa tudi založbi, ki očitno ni gledala na troške, ter njenemu agilnemu vodji g. Hrovatu, ki si je stekel za preskrbo našega šolstva z vzornimi učnimi knjigami že toliko zaslug! »Računski začetnici« je po ministruvstvu prosvete odobrena za osnovne šole, kar velja tudi za novi učni načrt. I. del, 1. oddelek in III. del sta pravkar izšla. I. del, 2. oddelek jima sledi v nekaj dneh. Cena — I. del, 1. oddelek stane 18 Din — je spričo izredno bogate opreme več ko zmerna. 1387

Pedagog.

Radio

Izveček iz večernih programov

DUNAJ (517 m 7 kw), LONDON (Davenport 1604 m 25 kw), PRAGA (349 m 5 kw), STUTTGART (379 m 4 kw), FRANKFURT (428 m 4 kw), BRNO (441 m 3 kw), RIM (450 m 12 kw), LANGENBERG (468 m 25 kw), BERLIN (484 m 4 kw), VARŠAVA (1111 m 8 kw), MOSKVA (1450 m 15 kw).

Nedelja, 18. IX.

DUNAJ 18.: Wagner: Tristan in Izolda.
LONDON 20.15: Večernice. Ob 21.15 orkestralni koncert.
PRAGA 18.: Pevski večer Graener-Wolfovih pesmi.
STUTTGART 20.: Večerna glasba iz Markove cerkve.
FRANKFURT 20.30: Joh. Strauss: Rimski karneval.
BRNO 19.15: Prosvaznik. Poljub ljubezni. Opereta v 3 dejanjih.
RIM 21.10: Odlomki opere »Hernani«.
LANGENBERG 18.30: Gounod: »Faust«.
VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.
MOSKVA 20.: Poljuden nedeljski koncert. 23.55: Prenos zvonjenja iz moskovske katedrale.

Ponedeljek 19. IX.

DUNAJ 18.40: Predavanje o elementarnih katastrofah, orkanih, zemeljskih plazovih in snežnih plazovih.
LONDON 19.30: Odlomki iz angleških komičnih operet. (Orkester.)
21.35: Koncert italijanske vokalne glas-

biti bogat, obsega tehnične pripomočke, ki se uporabljajo na naših gledališčih; dalje kostume, narite, rekvizite, lasulje in podobno. Zanimal bo gotovo vsakogar, ki pozna gledališče samo kot publikum.

»Slikarski oddelek« čigar opravilnost sega šele v najzgodnejšo dobo, morda eno ali dve leti po vodnji, prikazuje osnutke in narčte naših scenografov predvsem g. Vavpotiča, arh. g. Spiničiča in drugih. Tudi modeli dramskih in opernih del, vse vprižore tekorn prihodnje sezone ter figurine in osnutki za kostume so zastopani v tem oddelku.

Naša opera skuša pokazati vse pevece in pevke, kapelnike in režiserje, ki so snovali slovensko opero.

V zadnjem oddelku skuša razstava pokazati občinstvu razmerje slovenskega oblikujočega umetnika do našega gledališča, v kolikor je bilo mogoče zbrati portrete naših igralcev, nadalje karikature, skupinske slike z eno besedo vse, kar je slovenski upodabljaljoči umetnik virgel na platno o gledališču. Brez dvoma bo to eden najzanimivejših delov razstave.

Skupina »Ljudstvo« nudi v mejah možnosti jasen pregled delovanja slovenskih prosvetnih organizacij, marionetno gledališče in slovensko narodno nošo.

Pot tretja skupina, ki nosi ime »Družba« je mišljena razstava, ki vsebuje vse predmete, nanašajoče se kakorkoli na gledališče. Šminke, puder — z eno besedo kozmetika, predmeti optike, binokli itd., gramofoni z ploščami, ki hranijo glasove naših umetnikov, filmi v katerih je nastopal naš Borštnik, nadalje moda in inozemska gledališka literatura, časopisi in revije.

Uprava velesejma si je nadela s to nalogo — veliko nalogo. Če jo bo izvršila tudi le v majhnem odstotku, ji gre priznanje, da je pokazala, da ima slovensko gledališče več, kot neprestano krizo, da ima za seboj dolgoleten razvoj in tudi zgodovino.

be. (Prenos iz Cardiffa.)
PRAGA 20.10: Ruska glasba. — 1. Glioka: Ruslan in Ljudmila. — 2. Čajkovskij: Jolanta. — 3. Ruske arije. — 4. Rimskij-Korsakov: Pravljica o carju Saltanu. — 5. Ruske pesmi. — 6. Borodin: V samostanu. — 7. Musorgskij: Perzijski ples.
21.30: Klavirski koncert Scarlattijevih in Skriabinovih skladb.
STUTTGART 20.15: Komorna glasba za kitaro. Sledi: »Ameriški ritem«.
FRANKFURT 20.: Prenos klavirskega koncerta iz Kassla.

BRNO 19.: Večer operet.
RIM 21.10: Koncert francoske glasbe. (Berlioz, Salo, Massenet, Bizet, Debussy, Ravel Saint-Saens).

LANGENBERG 20.15: Griegova proslava. — 1. »V jeseni«; uvertura. — 2. a) Večer v planinah, za godalni orkester, oboo in rog; b) Ob zibeli, za godalni orkester. — 3. Sigurt Jorsalfar. — 4. Liszt: Madžarska fantazija, za klavir in orkester. — 5. Rimskij-Korsakov: Iz opere »Car Saltan«.

BERLIN 21.: Komorna glasba. — 1. Gal: Trio v E-duru, op. 18. — 2. Dvořak: Trio v E-molu, op. 90.

VARŠAVA 20.30: Koncert komorne glasbe. — 1. Mozart: Trio, op. 16. — 2. Mozart: Arie iz opere »Tit« in »Figaro« svatba. — 3. Schubert: Tri skladbe.

MOSKVA 20.30: Koncert. — Pozabljene opere v novi predelavi.

Torek, 20. IX.

DUNAJ 20.05: Poljuden orkestralni koncert dunajskega koncertnega orkestra.
LONDON 19.30: Orkestralni koncert italijanske glasbe.
PRAGA 20.10: Koncert Bendlovih skladb. — 1. »Stari grad«, uvertura. — 2. Pesmi. — 3. Iz opere »Lejla«. — 4. Godalni kvartet v F-duru, op. 119. — 5. Češka svatba; balet. — 6. Iz klavirskih skladb. — 7. Jugoslovanska rapsodija, op. 60.

STUTTGART 20.: Najnovejši delavski pesniki (Recitacije, čitanje, orkester). Sledi orkestralni koncert. — 1. Goldmark: »Sakuntala«, uvertura. — 2. Bizet: Otroške igre; suita. — 3. Glazunov: Idila, Sanjariš. — 4. Sibelius: Zlati valček. — 5. Kienzi: Iz opere »Evangelinik«. — 6. Grieg: Poklonilna korčunica.

FRANKFURT 20.15: Komorna glasba. — 1. Fauré: Klavirski kvintet op. 115. — 2. Dohnanyi, Klavirski kvintet op. 26.

BRNO 19.: Koncert Dvořakovih klavirskih skladb.

21.20: Orkestralni koncert. — 1. Offenbach: »Orfej v podzemlju«; uvertura. — 2. Bayer: »Lutkina vila«; fantazija. — 3. Michaelis: Turška straža. — 4. Kálmán: »Predpustna vila«. — 5. J. Strauss: Vragova korčunica.

RIM 21.10: Prenos iz gledališča.

LANGENBERG 20.05: Simfoničen koncert. — 1. Händel: Concerto grosso št. 11, v A-duru. — 2. Haydn: Koncert za čelo, v D-duru. — 3. Bruckner: Simfonija št. 3, v D-molu.

BERLIN 21.: Pevski večer, nato pa koncert zborov A-coppella.

MARŠAVA 20.30: Večerni koncert.

MOSKVA 19.50: Prenos opere iz moskovskega državnega gledališča.

Sreda, 21. IX.

DUNAJ 20.05: Orkestralni koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 1. Čajkovskij: Simfonija št. 5. — 2. Saint-Saens: Klavirski koncert v F-duru, op. 103. — 3. Massenet: Slike iz Napolija, Koncert lahke glasbe.

LONDON 19.15: Bach: Preludij in fuga v B-molu. — 2. Fuga v D-molu.

PRAGA 20.: Koncert. — 1. Thomas: Raymond; uvertura. — 2. Saint-Saens: koncert za čelo in klavir. 3. Massenet: Slike iz Napolija. — 4. Saint-Saens: Danse macabre; simfonična pesnitev.

FRANKFURT 20.15: E. Rostand: »Cyrano de Bergerac«.

BRNO 19.: Orkestralni koncert Fauréjevih, Szymanovskijevih, Prokofijevih in Serresovih skladb.

20.45: Pivske pesmi nato koncert orkestra na pihalu.

RIM 21.10: Koncert lahke glasbe.

BERLIN 19.30: Bizet: »Djamilah«. Romantična opera v 1 dejanju, Mascagni: »Cavalleria rusticana«. Opera v 1 dejanju. Večerni koncert lahke glasbe.

VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.

MOSKVA 20.: Vojaško predavanje o bodoči vojni.

20.30: Večerni koncert.

Četrtek, 22. IX.

PRAGA 20.: Prenos simfoničnega koncerta iz Smetanove dvorane v Pragi. (Sodelujejo češka filharmonija.)

STUTTGART 20.15: Simfoničen koncert. 1. Schubert: Uvertura iz »Rozamunde«. — 2. Fantazija v F-molu. — 3. Simfonija št. 5, v B-duru.

FRANKFURT 19.: Wagner: Lohengrin.

BRNO 19.: Komorna glasba. — 1. Fibich: Kvartet v C-duru, op. 8. — 2. Novak: Slovaške narodne pesmi. — 3. Dvořak: Valseček. — 4. Pospešilove pesmi.

RIM 21.10: Odlomki iz Broglieve opere »Balk v Toskani« in iz Mascettijevih opere »Marki Grillo«.

BERLIN 20.30: Simfoničen koncert.

VARŠAVA 20.30: Večerni koncert.

MOSKVA 19.50: Prenos opere »Sadko« iz velikega moskovskega opernega gledališča.

Petek, 23. IX.

DUNAJ 20.: R. Heuberger: »Operni ples«. Komična opera v 3 dejanjih.

LONDON 19.15: S. Anne: Preludij in fuga v E-duru.

PRAGA 19.: Bendl: »Otrok svobode«. (Prenos iz praškega Narodnega gledališča.)

STUTTGART 20.: Koncert komorne glasbe.

FRANKFURT 20.15: Mešan večer. (Koncert solistov in orkestra).

BRNO 19.15: Rossini: »Viljem Tel«.

LANGENBERG 20.: Predavanje o filmskih problemih.

BERLIN 22.30: Serenade. — 1. S. Jadasohn: 1. Serenada op. 80. — 2. Mozart: Serenada.

VARŠAVA 20.30: Koncert. — 1. Ed. Salo: Violinski koncert. — 2. Pesmi. — 3. Pessard: Slovo od Jutra. — 4. Bemberg: Tebi! — 5. Dvořak: Uspavanka. — 6. Lorenz: »Vsaka moja pesem«. — 7. Rogovski: Arleta. — 8. Dvořak: »Rondo in Sol Vizez«. — 9. Plotow: Iz opere »Marta« itd.

Sobota, 24. IX.

DUNAJ 19.30: Ženska ljubezen in življenje. (Predavanje s petjem.)

LONDON 20.: Promenadni koncert. (Prenos iz Queen's Hall v Londonu).

PRAGA 20.10: Odlomki iz čeških oper. — 1. Smetana: »Prodana nevesta«; uvertura. — 2. Smetana: »Libušina preobkba«. — 3. Potpuri iz Dvořakove opere »Jakobinec«.

Sport

Današnje prireditve v Ljubljani

Hazena: Maribor: Ilirija

Danes ob 11. se vrši na igrišču Atene odlična hazenska tekma za prvenstvo Slovenije med Mariborom in Ilirijo. Obe družini bosta predvidoma nastopili kompletni. Pričakovati je izredno napete igre, kajti zmaga določa letošnjega prvaka. Maribor goji hitro igro in je posebno nevaren vsled izredne odločnosti pred golom. Ilirija ima vsekakor plus v pogledu tehnike in kombinacije. Vprašanje je, ako bo to zadostovalo za zmago. Zmaga naj vsekakor boljša družina, ki nas bo lahko častno zastopala v državnem prvenstvu, ki se odigra meseca oktobra.

Nogomet: Prvenstvene tekme: Ilirija: Slavija in Slovan: Jadran

S tekmaroma med Ilirijo in Slavijo ter med Slovanom in Jadranom se odpre danes ob 14.30 oziroma ob 16. na igrišču Ilirije jesensko prvenstveno tekmovalje v Ljubljani, ki bo mnogo bolj zanimivo kot so bile pomladanske tekme. Ljubljanski I. razred tvori letos Ilirija, Primorje, Jadran, Slovan, Hermes in Slavija. Ako kolikor toliko izvirajo podsestevnega prvaka Ilirijo, bo tekmovala jeseni za prvenstvo petorica precej enako močnih klubov in bodo ostajali izid posameznih srečanj do zadnjega negotov. Privlačnost in sportna vrednost prvenstvenih tekem bi se s tem gotovo znatno stopnjevale, na svoj račun bi prišla tudi sportna publika, posebno bujno sezono pa bi imeli klubski dirkačji.

Rezervna moštva tekmujejo danes ob 10. dopoldne. Rezervi Ilirije in Slavije igra na igrišču Ilirije, rezervi Slovana in Jadrana na igrišču Primorja.

Izmed drugorazrednih klubov igra danes Krakovo in Reka, dva enako močna nasprotnika, ki sta oba sposobna dobre igre. Igrata ob 16.15 na igrišču Primorja po tekmi Hašk: Primorje.

Prijateljska tekma: Hašk: Primorje

Danes gostuje v Ljubljani simpatično moštvo zagrebškega Haška, ki je ob vsaki priliki s svojim brezhibnim nastopom zapustilo v Ljubljani najlepše vtise. Hašk spada brez dvoma med elite jugoslov. nogometa, zato je bilo njegovo moštvo vedno dobrodošlo. Goji lep nogomet, ki mu je v mnogih borbah pripomogel do znatnih rezultatov. Se pred nedavnim je premagal v pokalni tekmi domačega rivala Gradjanskega, kar znači, da se nahaja v dobri formi. Moštvo Primorja je tudi v treningu, torej lahko pričakujemo, da se nam bo nudila lepa, napeta igra.

Tekma prične točno ob 14.45 in se vrši na igrišču ASK Primorja na Dunajski cesti. Vstopnina: sedeži 15 Din, stojšča 10 Din, dijaška stojšča 6 Din.

Današnje prireditve v Mariboru

Motociklistične dirke na Teznu

V ospredju današnjih sportnih dogodkov je stopilo zanimanje za mednarodne motociklistične dirke in dirke za državno prvenstvo, ki se bodo vršile danes popoldne na Teznu. Inozemski dirkači, kakor tudi domači tekmovalci se že dva dni pridno vežbajo na dirkališču, ki je sicer radi dežja nekoliko razmočeno, vendar še dovolj ugodno. Po dosedanjih prijavah sodeč, bo današnja prireditev glede obsega in ostre konkurence prednjačila dosedanjim. Zlasti bo ostra borba za državno prvenstvo, katere se udeležijo naši priznani najboljši konkurenti. Dopoldne se bo vršila skozi mesto propagandna vožnja vseh udeležencev, kar bo v znatni meri dvignilo zanimanje občinstva.

Mednarodni Lawn-tenis turnir za prvenstvo Slovenije

se danes zaključuje. Točen izid ostrih tekmovalj bo znan šele opoldne, vendar se po odigranih matchih pripisuje več izgledov rutiniranim inozemcem, dočim so domačini pokazali velik napredek in nepričakovano ugodno presenetili. Poslednje in odločilne runde se odigrajo še danes dopoldne. Prepričani smo, da bodo današnja srečanja najboljših med najboljšimi privabila na igrišča mnogo prijateljev belega sporta, ki se s vsakim dnem bolj popularizira.

Kolesarska dirka »Peruna«

Ob 8. zjutraj startajo dirkači »Peruna« na Kralja Petra trgu za klubovo prvenstvo na progi Maribor-Vojnik-Maribor, ki je dolga točno 100 km. Med tekmovalci se nahajajo priznani dobri kolesarji. Najresnejši kandidati za prvenstvo v klubu so: Naberger, Jurič, Kramaršič in Šibenik; ni pa izključeno, da si pribori zmago kateri izmed mlajših tekmovalcev. Zmagovalec se bo vrnil na cilj, ki je tudi na Kralja Petra trgu okrog pol 12 ure.

Edina nogometna prireditev

se bo vršila ob 10. dopoldne na igrišču ISSK Maribora med mladino Maribora in prvim moštvom Merkurja, ne pa s SK Ptujem, ki je tekmovalje odpovedal.

Izgledi evropskih plavačev na olimpijadi v Amsterdamu 1. 1928

Letošnja evropska plavalna prvenstva v Bologni so prinesla vsestransko izvrstne rezultate, tako da je Evropa upravičeno smatrala, da je skoro dosegla Ameriko. Na vseh dosedanjih olimpijadah je Amerika absolutno dominirala. Njeni plavači so vselej zasedli vsa prva mesta in prepustili Evropejcem le slebeža. Nekateri senzacionalni rezultati v Bologni so vzbudili pozornost v sportnem svetu in vse je za napetostjo pričakovalo poročilo ameriških prvenstev. Rezultati ameriških prvenstev, ki so se letos vršila na Havaju v mestu Waikiki poleg Honolulu, so pa pokazali, da smo še vedno daleč za Ameriko.

Ameriška prvenstva so se vršila v 110 yaflov dolgem bazenu in so trajala 5 dni. Nastopili so tudi Japonci. V sijajni formi je Weissmüller, ki je zmagal na 110 y., 440 y. in 880 y. in postavil nove ameriške rekorde. Na 110 y. je dosegel čas 58 sek., kar znači v bazenu 110 y. svetovni rekord. Tik za njim se je plasiral 17letni newyorški dijak Kojac, ki je nova nada Amerike za Amsterdam. Trejler je bil japonski vrhvac Takashi. Kojac je zmagal tudi na 220 y. hrbtno pred Lauferjem in izrednem času 2:36. Na 100 m. ima Amerika v Amsterdamu torej I. in II. mesto, dočim se bosta za naslednja mesta borila tudi Sved Borg in Madžar Barany. V hrbtnem plavanju bo imel edino Nemec Küppers šanse za placement. Kakor v Bologni na 1500 m. je tudi v Waikiki potekla točka 1 milja (1609 m) — s presenečenjem. Pojavil se je popolnoma neznan plavač Clarence Crabbe, ki je zmagal s časom 80 y.

v času novega ameriškega rekorda 21 : 52.4. drugi Glancy. 3. Japonec Arai. Crabbe sicer po času ne dosega fenomenalnega Borge, vendar zelo prekaša ostale Evropejce, ki so se plasirali za Borgom. Crabbov čas, prerazuman na 1500 m, bi bil 20 : 24. Glancy pa 20 : 45. Italijan Perentini je rabil za 1500 m 21 : 50 in bi ostal torej 100 m za Crabbom. Rademacher, ki je kot tretji z 22 min. postavil nemški rekord na 1500 m, je dosegel slabši čas, kakor Američan na 1609 m!

Na četrti milje (402.25 m) prosto je sved zmagal Weissmüller s 4 : 52 pred Crabbom, Glancijem, Takashijem in Arajem. Isti vrstni red je bil na pol milje (804.5 m), čas 10 : 22.2. Arne Borg je plaval 400 m 5 : 08.6, vendar se ni napejal; to je dokazal s tem, da je porabil za 400 m pri 500 m samo 4 : 56.4 in bi torej gladko potekel Weissmüllerjev čas. Točka 400 m bo polag 1500 m v Amsterdamu vsekakor najbolj interesantna. Borg je na 800 m dosegel čas 10 : 09, kar je znatno boljše od Weissmüllerja. Vsekakor ima Evropa z Borgom na vseh progah od 400 m dalje plavača, kateremu Amerika nima postaviti enakega. Najnevarnejši je brez dvoma Avstralec Carlsson.

440 y. prsno je odnesel Walter Spence pred Japoncem Tsuruto in Petersenom v času 6 : 19.8. Tudi na 110 y. prsno je zmagal Spence pred Tsuruto v času 1 : 19.2. Svetovni rekorder Nemec E. Rademacher bo imel v Amsterdamu hudega tekmečarja, vendar je Evropa v prsmem plavanju zmaga sigurna. Vsestransko sposobnost Spenceja posebno potrjuje njegova zmaga v sposobnostnem plavanju. Ta točka, ki v Evropi ni običajna, je v Ameriki zelo popularna in je najvišji cilj vsakega plavača zmagati v tej točki. Plavati je treba po 110 y. prsno, hrbtno in prosto. Spence je dosegel čas 4 : 14.6 in zboljšal ameriški rekord za 5 sek.

V skokih z deske in stolpa je zmagal Peter des Jardins, ki ga v Ameriki splošno smatrajo za zmagovalca v Amsterdamu. Najbolj nevarni konkurenti mu bodo Nemci.

V štafeti 4 × 220 y. prosto je postavil Illinois Athletic Club Chicago v postavi Weissmüller, Kimball, Halloran in Miller nov svetovni rekord 9 : 35. Rezultat je naravnost fenomenalen, ako se upoštevata, da ga je postavila klubska štafeta, dočim je državna štafeta Nemčije zmagala v Bologni z 9 : 49.6. Štafeta Zedinjenih držav v postavi Weissmüller, Kojac, Glancy in Laufer je dosegla v štafeti 4 × 220 y. naravnost neverjeten čas 9 : 20.2 (nov svetovni rekord). Weissmüller je kot prvi plaval 220 y. 2 : 13.6, medtem ko je Borg dosegel na krajši progi 200 metrov isti čas. Povprečen čas ameriške štafete je 2 : 20 (11), in ako odračunamo Weissmüllerjev čas, za ostale tri 2 : 22.61.

Kongres evropske plavalne lige je v Bologni sklenil, da naj se ob zaključku olimpijskih iger v Amsterdamu vrši v štafeti 4 × 200 m prosto borba Amerike z Evropo. Ako seštejemo čase štirih najboljših evropskih plavačev v Bologni: Arne Borg 2 : 13.6, Heinrich 2 : 23.4, Barany 2 : 24, Heitmann 2 : 25, dobimo čas 9 : 26. Povprečni čas je 2 : 21.5, tako da bi Evropejci podlegli za približno 6 sek.

Kakor se vidi, smo še vedno precej za Ameriko. Amerika sicer nima Arna Borge, zato pa ima polno drugih plavačev, katerim se Evropa niti od daleč ne more približati. Amerikanski plavalni stadion bo zopet videl pri večini točk na zmagovalnem drogu plapolati zastavo Zedinjenih držav.

Celovški »Sturma« na Jesenicah. Danes igra sportni odsek »Edinosti« na igrišču v Mojstrani pod Možakljo nogometno tekmo s Sturmom iz Celovca.

Mariborski Železničarji v Ptuj. Danes gostuje v Ptuj SK Železničarji iz Maribora. Tekma je otvortvena nogometna prireditev v Ptuj. Za prvi nastop novega sportnega kluba vlada veliko zanimanje, zlasti ker se od domačinov, ki so dolgi odmor izražali za trening, pričakuje dobro igro.

Službene objave LNP. (Iz seje posl. odbora dne 16. IX. 1927.) Na utemeljeno prošnjo ASK Primorja se naknadno dovoljuje prijateljska tekma Primorje: Hašk (Zagreb) dne 18. t. m. v Ljubljani in to z gotovim pridržkom, ki se sporoči ASK Primorju pisemnim putem. Prvenstvena tekma Krakovo: Reka, določena prvotno ob 14. uri na igrišču ASK Primorja, se vsled tega vrši ob 16.15 uri na istem igrišču po tekmi Primorje: Hašk. Rediteljsko in blagajniško službo oskrbi tudi za to tekmo ASK Primorje, službujoči odborniki LNP ostane prvotno delegirani g. Uršič. — Tajnik II.

Včetrjašnji nogomet na Dunaju: Wacker: Teplitzer FC 3 : 2 (4 : 0). Prvenstvene tekme: Sportklub: FAC 2 : 1 (1 : 1), Hakoah: WAC 2 : 1 (1 : 1) in Hertha: Simmering 3 : 2 (1 : 2). Obisk slab.

Koturski savez kraljevine SHS. Z ozirom na razpis dirk za kolesarsko gorsko prvenstvo Slovenije, ki jo priredita pododbora v Ljubljani, dne 25. t. m. na progi Vrhnika: Logatec (6 km) se naznaja, vsem kol. društvom, da se vrši istočasno tudi za prvenstvo pododbora Ljubljana.

SK Jadran. Danes ob 9.30 morajo biti sledoči igrači in reditelji na igrišču ASK Primorja: Seidl, Markič, Gärtner Ladis, Sever, Koman, Hudales, Logar Peter, Banovec, Varoga, Kocjan, Gärtner Stefan. Povodno ob 15. morajo biti sledoči igralci na igrišču Ilirije: Vidmar, Zor, Steiner, Bončina, Rogac, Bracar, Znidaric, Kos, Pokorn, Raspe, Logar, Januš. Ob 14. se morajo javiti služb. odborniku kot reditelji Benedetič, Bezjak in Hudales. Opozorjamo radi opreme, da si vsak imenovanih preskrbi manjka, joče kose opreme. — Načelnik.

SK Krakovo. V tekmi proti SK Reki, ki se vrši danes ob 16.15 na igrišču Primorja določam postaviti: Mahič, Novak I., Marinko, Marjetič, Koser I., Demšar, Kalaš, Grabrijan I., Rak, Bončar, Jeršek, Černy II. Stranski sodnik Černy I. Blagajna: Stiene, reditelji: Klančar, Grabrijan II, Kukovca. Navedeni morajo biti pol ure pred tekmo na igrišču. — Nač. nog. sekcije.

SK Slovan, tekočateljska sekcija. Pričetek rednih treningov 5. oktobra v telovadnici učiteljske. V ta namen se vrši sestanek vseh članov, kateri nameravajo gojiti tekočatelstvo in onih, kateri mislijo na novo pristopiti, v četrtek, 29. t. m. točno ob 20. uri v restavraciji Lloyd. Člani, kateri ne pridejo na ta sestanek, bodo črtani iz seznama, in se jih v telovadnico ne bo pripustilo. Podrobnosti v kratkem na klubovi deski. — Načelnik.

Koturski savez kraljevine SHS pododbora Ljubljana razpisuje za nedeljo dne 25. t. m. dirko za »Kolesarsko gorsko prvenstvo Slovenije« na Vrhniki. Obenem se praznuje 40letnica obstoja slovenskega kolesarstva, ob kateri priliki podarilo ta

kratni člani »Kluba slov. kolesarjev Ljubljana« ustanovljenega 1887 prehodni pokal. Pozdravljamo ta hvalvredni korak takratnih članov in ustanoviteljev prvega slovenskega kluba in želimo, da bi bil ta korak v čim večjo spodbudo sedanjim dirkačem Slovenije. Poročilo o obstoju in delovanju slovenskega kolesarstva sledi.

Tenis

Davisov pokal v Evropi

O priliki francoske zmage v Filadelfiji. Ko so prišli v septembru 1925 v izjavalno rundo proti ediniim državam Francozi — prvič v zgodovini Davisovega pokala, — ni mogel pač nihče pričakovati njihove zmage. Izgubili so 5 : 0. A čeprav nista mogla ne Lacoste ne Borotra izvajevati niti ene točke za Francijo, je manjkalo le za las, da ni Tilden izgubil obeh svojih partij. V zimi istega leta so se Američani in Francozi srečali na pokritih igriščih — in Lacoste je potolkel Tildna v treh setih! Zmaga mladega Francoza nad rutiniranim ameriškim šampijonom, ki je bil in je še na glasu najgenialnejšega teniškega igrača, kar jih je videl svet, je pobudila velikansko senzacijo, in tedaj je Američane prvič obšel strah, da jim utegnejo Francozi ugrabiti Davisov pokal. Ostalo je zgolj pri bojazni: lani je ameriško moštvo odpravilo Francoze v sigurni maniri in le Tilden je izgubil namramur Lacostu v štirih setih — pri čemur velja poudariti, da so imeli Američani končno zmago takrat že v žepu. Na turnirju za ameriško prvenstvo, ki se je začel nekaj dni po izjavalni rundi, pa se je list obrnil: Tilden in Johnston sta izpadla že v semifinali, prvi v boju s Cochetom, drugega pa je potolkel Borotra. Američani so bili konsternirani in skoro niso mogli verjeti svojim očem: da izgubi Johnston, bi bili še kako pomilili, ali da se da poraziti njih nedosežni šampijon in Tilden — ne, to je v normalnih prilikah povsem izključeno!

Letos je prišel Tilden v Evropo po revanšo. Prepotoval je s Huntrom pol Evrope in si kupil zmago na zmago. Izpodelstvo mu je le v Parizu: dasi je po sistemu the best of three zmagal v dveh setih nad Lacostom in Borotro, vendar ni mogel preprečiti, da ne bi Francozi odločili meddržavnega matcha Francija: Usa v svoji prvi. To je bil že drugi usodni omen, ali, če hočete, tretji... Naslednji je bil oni famozni finale za francosko prvenstvo v Parizu, ki ga je dobil Lacoste, in poslednji Wimbledon. Tudi tam je Tilden omagal že v semifinali: imel je na dobrem dva seta in pet gamov v tretjem ter mu je manjkala do zmage le še ena točka; toda svetovni šampijon te edine borme točke vzlic nadčloveškemu naporu ni umel dobiti! Njegov protivnik je bil mladi Francoz Cochet, o katerem pravijo, da v genialnosti ne zaostaja za Tildom, prekaša ga pa v tem, da nima nečesa, česar ima Američan v poslednjem času očitno: preveč živcev...

Taka je bila torej slika obeh glavnih rivalov, ko je bila otvorjena letošnja borba za Davisov pokal.

Tekmovalce evropskega pasa bi mogli deliti v tri razrede. V prvem, najvišjem, stoji Francija, ki danes v Evropi nima sebi enakega, v drugega bi deli Češkoslovaško, Dansko, Južno Afriko, Nemčijo in morda tudi Anglijo, vse ostale pa v tretji razred. Kakor je bilo pričakovati, je Francija gladko odpravila Rumunijo, Južno Afriko in v finalu Dansko, le v tretjem kolu bi se ji pri Italiji kmalu zateknilo: Lacoste si je bil blesiral dlan in je imel pet setov polne roke dela, da se je otrese! Morpurgo, Cochet pa si menda še ni bil opomogel od vindbeldonske elave ter je, očitno podcenjevalje nasprotnike, izgubil v singlu in v dvojbi z Brugnom. V ameriški coni je zmagala Japonska, ki pa ji je proti vsemu pričakovanju Kanada zadajala v finalu težke borbe. Boj obeh finalistov, Francije in Japonske, je bil kaj enostranski: s tremi lahko izvojevanimi točkami so se Francozi kvalificirali za odločilno borbo z imetnikom pokala, z ameriškim Zedinjenim državami.

Boj z Američani na njih lastnem terenu ni lahek. Evropejem ne prijajo tamšnja igrišča, žoge so jim prelahke, podnebje prevroče. Publika je seveda šovinistična, kakor povsod, ali to bi se še preneslo; mnogo hujše je za evropske živce vrvenje množic, brnenje aeroplanov nad igrišči in ropotanje pisalnih strojev — reporterji sede v prvih vrstah, vsak s svojim strojem, in sproti kajko posamezne faze bojev in sproti njih seli z motocikli in avtomobili odnasojo v redakcije. Tudi vprašanje hrane in pijače ni postranskega pomena, gotovo ne za Francoze, ki so vajeni dobre kapljice. Vse te okolnosti igrajo nemalo vloge, in Američani bi najbrž nikdar ne bili obdržali sedem zaporednih let pokala v svoji oblasti, če bi bila našta imponderabilia padla s protivniških ledij. Francozi so se v tem pogledu dovolj naučili iz predlanskega in lanskega poraza; dobro vedo, da jim vse znanje ne bo mnogo pomagalo, ako si ne vzamejo časa za aklimatiziranje, so prišli v Ameriko en mesec pred pričetkom izjavalne runde, teden dni pred interconskim matchem z Japonsko.

Američani so bili preverjeni, da bodo zmagali. V tem so jih utrjevali neuspehi Francozov, ki so se udeležili malo prej tekmovalje za ameriško prvenstvo v dvojbi in izgubili že v prvih rundah. Tudi v singlu so jih njihovi mladi Doeg, Lott in Hennessey brez posebnih težko odpravili v igrišča.

Tilden je v resnici dobil proti Cochetu, čeprav ne lahko, v štirih setih. Toda Johnston ni bil kos Lacostu: v treh setih ga je Francoz zmel. Dragocen pouk za Američane, ki so ga pa prezrli. Tilden je moral uvideti, da bo Lacoste tudi njemu opasen nasprotnik in da Johnston ne more imeti rešnih izgledov na zmago proti Cochetu. Zato bi se bil moral štetiti in se drugi dan odpotiti. V dvojbi Američani prekašajo Francoze, zato bi bili storiili prav, če bi bili izbrali dvojico Williams — Johnston ali pa Williams — Hunter, proti katerima so imeli Francozi prav tako malo šans kakor proti Tildnu in Huntu. Tilden je menil, da je bolje, če igra on sam s Huntrom. Usoda! — Tretji dan: Tilden poražen od Lacosta! Francoz je bil v izredni formi; vrh tega je bil spožit in je v tretjem in četrtem setu potil Američana po igrišču, da je Tildnovim oboževalcem pohajala sapa. Dve proti dvema! Čigava bo zmaga? Američani so še vedno upali, in Johnston je pokazal vse, kar zna. Ali Cochet je Lacostova zmaga ohranila, in kadar je mladi Lyonec v elementu, ga ni pod solnce, ki bi mu mogel do živga. Smrtna tišina je zavladala na tribunah: Francija je zmagala, Davisov pokal je izgubljen za Ameriko!

Francozi so si zmago izvojevali pošteno in fair. Zmaga nad Johnstonom in Tildnom — o katerem so ameriški listi pred tekmo pi-

sali, da je v briljantni kondiciji — na tujih tleh in v tako neugodnih prilikah, kot smo jih zgoraj ilustrirali, so preveč jasne in nedvoumne, da bi jih mogli Američani bagatelizirati, češ: Tilden je bil utrujen še od prejšnjega dne, Johnston pa momentano ni v formi. Podobne izgovore so navajali tudi lani, ko si je Tilden baje izpahnil nogo, in letos o priliki Tildnovih porazov v Parizu in Wimbledonu. Tako omalovaževanje protivnika gotovo ni častno za Američane in kaže le pomanjkanje sportne kulture.

Z zmago nad Ameriko je Francija dokazala, da ima najmočnejše teniške igrače na svetu. Njim gre zasluga, da bomo Davisov pokal dobili v Evropi, na evropski kontinent, kjer ga dozdaj še nismo videli. Lacoste, Cochet, Borotra in Brugnon so rehabilitirali Evropo, ki jim je dolžna hvalvestno. Francija in z njo vsa teniška Evropa pa je dolžna dragoceno trojele braniti in ubraniti pred vsemi navali novega sveta.

Šah

Boj za svetovno šahovsko prvenstvo

Sedanji šahovski svetovni vrhac Raoul José Capablanca nosi svoj naziv že nad 6 let. Kakor smo že omenili si je pridobil prvenstvo v matchu z dr. Emanuelom Laskerjem spomladan leta 1921 v Havani. Match ni bil odigran do konca. Lasker se je podal pri stanju 10 remijev in 4 izgubljenih partij. Lasker je sicer imel še vedno željo, da se ponovno polzkusi s Capablancom, vendar niso bili v tem pogledu podveziti nikaki resnejši koraki. Temu je precej krivo stališče obeh mojstrov. Capablanca zahteva namreč kot pogoj za prvenstveni match 15.000 dolarjev, ki naj se razdele v gotovem razmerju med oba igralca. Vsoto mora preskrbeti izzivač. To stališče je pač popolnoma

Capablancia

Aljechin

upravičeno, kajti povsem zadostuje, da se branitelj naslova stavi pod sprejemljivimi pogoji na razpolago, ne da bi pri tem pomagal nasprotniku pri zbiranju denarnih sredstev. Lasker je bil sicer vedno pripravljen ponovno nastopiti proti Capablanci, vendar ni hotel imeti s finančnim vprašanjem nikakega opravka. Obadva sta pripravljena nastopiti ako bi šahovski svet uredil vsa ostala vprašanja.

Medtem pa se je oglasil nov pretendent za šahovsko prvenstvo, ruski veleemost Aljechin, eden najuspešnejših turnirskih igralcev vseh časov.

Capablancia je bil sicer pozvan že po Rubinstejnu, Bogoljubovu in Niemcoviču, pogajanja pa so se razbila na denarnih vprašanjih. Aljechin v tem oziru ni imel nikakih težav. Prijatelji šahovske igre v Argentini so iz simpatije do Rusa sami zbrali potrebno svoto. Pogajanja so se zaključila s tem, da se vrši match sredi septembra 1927 v Buenos Airesu. Zmagovalec je, kdor dobi šest partij, remiji pa ne štejejo.

Govoriti o šansah enega ali drugega je težavnejše, kakor bi si kdo mislil. Velika večina bi brez dolgega pomišljanja dajala Capablanci večje izgledje. Po dosedanjih srečanjih obeh mojstrov ima namreč Capablancia znatno boljše bilanco. Capablancia in Aljechin sta se srečala na štirih turnirjih. V Petrogradu sta leta 1914 igrala štiri partije, od katerih je »Capa« dve dobil in eno remiziral. Partiji v Londonu 1922 in v New Yorku 1924 sta končali remis. Na letošnjem turnirju v New Yorku je Aljechin trikrat remiziral in enkrat izgubil. Skupna bilanca bi bila torej: Capablancia 3, Aljechin 0, 7 remijev. Ako vpoštevamo, da Aljechin 1914 še ni bil na višku (kulminacijo je dosegel šele po letu 1921), dobimo sledeče stanje: Capablancia 1, Aljechin 0, remis 6. Po tem razmerju torej nikakor ne moremo priznati Capablanci absolutne premoči. To edino partijo, ki jo je Aljechin izgubil na newyorškem turnirju, je igral zelo riskantno, ker bi bile v slučaju zmage Aljechinove šanse za končno zmago v turnirju precej velike. Pri matchu taki obziri odpadele, kajti neodločene partije ne štejejo.

Turnir, kjer se nasprotniki vedno menjajo, stavi na igralca povsem druge zahteve, kakor pa dvomatch izkušnja učil, da je zelo malo mojstrov, ki bi na obeh poljih pokazali iste zmožnosti. Capablancia je brez dvoma igrač, kojega genij se enako izraža na turnirjih in v matchih. Aljechina v tem pogledu ne poznamo. Do sedaj ni še nikdar nastopil v kakem večjem dvomatchu s prilično enakim nasprotnikom.

Aljechin kot šahovski umetnik gotovo ne zaostaja za Capablancam. Oba obvladata vse faze igre enako virtuozno. Aljechin slovi kot eden najboljših kombinatorjev. Capablancia igra izredno lahko in hitro. V šahovskih krogih ga splošno nazivajo »šahovski stroj«. Kljub vsem njegovim genialnim lastnostim se njegovi igri ne da odrekat nekaj pacifičnem. Prečesto se zadovolji z remijem. Nekaj povsem nasprotnega je Aljechin. On je fantast v šahu ter se z nekajim demonikom veseljem zatopi v najtežavnejše pozicije. V tem je njegova moč in po Laskerjevem naziranjju tudi njegova — slabost. Lasker meni, da bo Aljechin uspel, če bo skušal v vseh partijah streti Capablancu z globoko zasnovanimi kombinacijami. Nemški šampijon sodi namreč, da se Capablancia namramur energičnim bojevitim naravam ne počuti dobro, nasprotno pa ga je nemogoče premagati z indiferentnim, čakajočim načinom igre.

Na vsak način si bosta v Buenos Airesu stali nasproti dve povsem različni naravi, eden miren in ravndušen do skrajnosti, drugi entuzijast in v pravem pomenu besede. Borba bo zelo interesantna in bo najbrže značila nov mejnik na polju šahovske igre.

Ljubljanska pošta*

Slovenec izumitelj poštne znamke.

Tajnik naše poštne direkcije Fr. Semrov je napisal knjižico, ki ima pa mnogo bogatejšo vsebino, kakor jo obeta naslov. Obdelal je namreč zgodovino pošte v vsej Sloveniji od najstarejših početkov tako zanimivo, da jo bo občinstvo prav rado čitalo. Škoda, da ni zbral tudi domnevanj o stari rimski pošti po naših krajih, in začenja šele z l. 1406., ko je cesar Maksimilijan I. vpeljal prvo redno poštno zvezo samo za državne potrebe skozi naše dežele. Za splošni promet je pa osnoval pošto s tekači šele nadvojvoda Karel I. 1573., ko so mu delžni stanovi kranjski privolili 200 goldinarjev prispevka. Prvi znani poštar v tej dobi je bil v Ljubljani Franc Leberwurst in prvi poštni sel Andrej Kapus. Kmalu so postarji morali pritegniti tudi konje za ježno pošto, vozne pošte pa še celo v XVII. stoletju ni bilo radi slabih cest. Za poštnega konja iz Ljubljane v Gradec je n. pr. plačal l. 1670. grof Turjaški, delžni glavar kranjski, 11 goldinarjev 30 krajcarjev.

Za Valvazorja je imela Ljubljana že poštne zveze z Gradcem, Benetkami, Karlovcem, Celovcem in Reko. Iz knjižice zvezo o tedanjih poštih zvezah in postajah, o postarjih, uradovanju in cenah.

V III. poglavju je zbral marljivi pisatelj mnogo gradiva iz XVIII. stoletja. Ljubljanski bodo posebno radi čitali, kako je leta 1784. pismonoša Zanetti za novo leto že razdeljeval prvo ljubljansko poštno knjižico, ki smo jih do XX. stol. dobivali od pismonoš za noveletno voščilo. Kakor upravitelji, so iz te dobe znane tudi vse hiše, kjer je bila pošta. Voziti so začeli tudi že poštni vozovi, ki so imeli ta privilegij, da so le oni smeli prevažati potnike za denar od postaje do postaje, ki so v knjižici navedene vse v naših deželah. To so one velike hiše s starodavnimi gostilnami ob glavnih cestah, ki so po večini do danes obdržale kredit. Kakor potniki so tudi postarji imeli velike težave in stroge predpise o pristojbinah in uradovanju, kar bo zanimalo posebno postarje.

V XIX. stoletju nas zanimajo posebno razmere pod francosko okupacijo, ki je dala slovenskemu jeziku tudi na pošti pravico. Pismonoše in postiljoni so morali takrat imeti našive v francoskih barvah, na rokah pa našite ploščice s slovenskim napisom »Pisemka pošta za ilirske pokrajine«, postarji so pa nosili francoskega orla v vezivu. Za navadne pismo za tuzemstvo je bilo treba plačati 4 krajcarje, 8 krajcarjev pa za pisma v Dalmacijo in inozemstvo. Postarji so dobro zaslužili, ker so dobili za konja do vsake poštne postaje 1 frank 50 cent., za postojlino 75 cent., za odprt voz pa 1 frank 50 cent. Kolikor oseb se je peljalo, za toliko konj je poštar dobil odškodnino, čeprav jih je zapregel manj.

Po odhodu Francozov je dolgo ostalo vse pri starem. Posebno bogato žetev so imeli postarji l. 1821. ob velikem kongresu vladarjev v Ljubljani. Tuji so že prvi mesec samo za stanovanja plačali 70 tisoč goldinarjev. Kmalu po kongresu, l. 1825. se je pošta zadnjikrat selila v privatno hišo k Maliču v Selenburgovi ulici, kjer je ostala do l. 1896., ko se je preselila v sedanjo palačo. Razen postarjev so bili v dobi, ko še ni bilo železnice posebno imenitni poštni hlevarji, a najbolj znan je gotovo Prešernov prijatelj Andrej Smoleč.

Z železnico izgine romantika poštnih voženj in postillonov. Poslovanje se pomenstavi posebno, ko država za državo začne uvažati tako zvani penny - sistem, t. i. enostavno pisemsko tarifo in ji sledi poštne znamke.

Večina smatra za izumitelja poštne znamke Angleža Rowlanda Hilla radi njegovega penny sistema, filatel

Zbirka znamk carja na dražbi

Prihodnji teden bo v Londonu na javni dražbi prodana zbirka znamk zadnjega ruskega carja. To zbirko je vzel car pri svojem begu iz Petrograda v Tobolsk leta 1917 s seboj. Ko je bila carjeva rodbina zavratno umorjena, se je zbirke polastil neki komisar in jo vtihotapil na Litvansko. Kasneje se je krasna zbirka pojavila na filatelističnem trgu v New Yorku. Bila je že takrat na prodaji, toda ni bilo kupca. Prodajna cena je namreč horendna in dosedaj se še ni našel ljubitelja, ki bi bil pripravljen riskirati ogromno svoto za lepo zbirko.

Za zbirko se zanimajo sedaj zlasti muzeji, pa tudi številni londonski filatelisti in starinarji ki posvečajo precejšnjo pozornost. Ruski caristični emigranti pa se odločno protijo prodaji, odnosno dražbi in grozijo vsakomur, ki bi kupil zbirko, s sodnim postopanjem. To motivirajo z dejstvom, da je bila zbirka zasebna last carja ter mu je bila ukradena.

Obnovitev procesa proti sežgani čarovnici

Pri szegedinskem okrožnem sodišču na Madžarskem je vložil neki ondodni meščan čudno tožbo, iz katere bi se utegnil izcimiti še bolj čuden, skoraj fantastičen proces, če bo sodišče priznalo, da so tožiteljeve zahteve upravičene. Pred nekaj sto leti je bilo v Szegedinu obsojeno na smrt in sežgano na grmadi mlado, prekrasno dekle Judita Dévai. O nji so trdili, da je čarovnica, ki je tri moške začarala in jih spravila v prezgodnji grob. Pri takratnem sodišču so se oglašile priče in izpovedale, da so jo videle, kako je letela na metli po zraku. Druge priče so jo baje zaslele v reki Tisi, ko ji je dvorila cela truma hudičev in se pulila med sabo za njeno zapeljivo teko. Nekateri so jo zalotili, ko je pripravljala ob belem dnevu čarobni napoj, ki je lahko slehernega moškega zmedel, da se je zaljubil vanjo do blaznosti in smrti. Skratka: vse priče so izpovedale reči, zaradi katerih so se njim samim in čučenim sodnikom ježili lasje. Sodniki so kajpa vse verjeli in obsodili čarobno szegedinsko lepoticico na grmado.

Potomci Juditine rodbine se niso nikdar sprijaznili s kruto obsodbo. Izročilo, da je bila lepa Indita po krivici obsojena na smrt, je šlo od rodu do rodu. Vedno je kateri potomec skušal izposlovati obnovo procesa. Poslednjič je od bilo sodišče to zahtevo l. 1880. Sedanjí predstavitelj Dévaievskega rodu je zopet vložil zahtevo, v kateri dokazuje, da se je zgodil justični umor, ker so izpovedi takratnih prič gola izmišljotina. Na osnovi ohranjenih službenih listin o čarovniškem procesu zoper Judito Dévai trdi tožitelj, da so sodniki postopali docela napačno in da je krivdorek neveljaven, zaradi česar mora dobiti Judita Dévai, oziroma njeni potomci polno zaodščenje.

Ni nam znano, ali gre tožitelju le za ime, ali pa za zahtevo tudi denarno odškodnino. Sodišče se še ni izjavilo, kaj bo storilo s to čudno, za navadne pojme že zdavnaj zastarano zahtevo.

Boj med ženskim krilom in nogavicami

Naslega naslova ne smemo umeti dobesedno, zakaj vsi vemo, da se kratko žensko krilo in svilene nogavice tem lepše ujemajo, čim lepša je ženska. Če ne bi za kratkimi krili in dolgimi nogavicami »tičalo« kaj drugega, bi ta tiha skladnost ostala toliko časa, dokler bi se zaljubilo vsegamogočni kraljici civiliziranih žensk — Modi. Ali za kratkim krilom in svilenimi nogavicami »tiče« težke številke in zastran teh števil se bjejo tudi boji, pri katerih so ženske noge kot take docela nedolžne.

Odkar je namreč moda upeljala kratka krila, se je znižala volnena produkcija, a narasla produkcija umetne svile. Znižanje je težko prizadelo industrijo volnena blaga in prineslo visoke dobičke industriji umetne svile. Le-ta je izdelala lansko leto po vsem svetu za 100 milijonov kg svile, to se pravi štirikrat več kot l. 1922. Zato pa je morala volnena industrija znižati produkcijo za 40 odst. in je samo v Zedinjenih državah ameriških izgubila l. 1926. več kot 30 milijonov dolarjev.

Vsega tega so krive ženske noge, četudi — bodi povedano v tolažbo našim čitateljem — dejansko niso nič krive in jih zaradi tega možki ne obsojamo. Drugače veliki industrijci. Koncerni volnene industrije in koncerni industrije umetne svile so si napovedali boj. Ta boj za ženske noge se je začel v Ameriki. »Cotton Textile Institute« se je izprijemil v generalni štab. Ženske se z vsemi sredstvi vabijo k uporabi zoper njih kraljico — Modu. Izdajajo se veliki letaki, troslo letaki, svetlobna reklama oznanja, v radiju se sliši modrost te-le vrste:

Kratka krila so narodna nesreča. Zakaj: ali razgaljajo nožice, ki so zares lepe in žaliho prirojen ženski čut za skromnost in pravost ter dajejo lačnim moškim pogledom priliko, da se pasejo na diskretni ženski lepoti. Ali pa razgaljajo noge, ki niso lepe in žaliho prirojen čut za lepoto, ne da bi delale reklamo imejtelcem takih nog. Skratka: ženskam so kratka krila iz raznih razlogov škodljiva.

Boj zaznamuje že lepe uspehe. Prodaja volnenih izdelkov je poskočila, ker

Gaberden za jesenske plašče Din 95, 110, 120
Koberkut „ „ „ 145, 190, 240
Svila črna „ „ „ 120, 140, 160

Volneno blago za kostume Din 120, 160, 220
„ „ obleke „ 65, 95, 120
„ kripe „ bluze „ 65, 75, 100

Mode ladne za moške obleke Din 145, 180, 240
Koberkote „ „ „ 165, 190, 260
Original angleške šofe „ „ 320, 400, 480

JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg (poleg Zalaznika)

so cela mesta in pokrajine, kjer so si ženske po večini podaljšale krila. Hudo mušneži trde, da se prav v teh krajih večina žensk ne ponaša z lepimi nogami.

Brivec kralja Edvarda VII.

Brivec angleškega kralja Edvarda VII. je bil uprav patološko netočen. Kralj se zbog njegovih zamud niti ni več razburjal; videč, da ne pomaga nikak ukor, se je polagoma navadil na stalne zamude in se je udal v božjo in brivčovo voljo.

Naposled pa mu je bilo večnih zamud vendarle preveč. Pogodil je sredstvo, od katerega si je obetal velikega uspeha. Kupil je lepo zlato uro ali bolje kronometer, ki kaže čas natančno na sekundo, in ga je podaril brivcu.

Ali brivec je bil netočen kakor poprej in njegovemu odličnemu klijentu je naposled pošla potrpežljivost. Ob neki priliki, ko se je brivec zopet zakasnil za dobre pol ure, ga je kralj vprašal na moč prijazno:

»Ali imate še vedno ono zlato uro, ki sem vam jo poklonil?«

»Da, sire, še vedno.«

»Nu dobro, gospod brivec, ker vam ta ura očitno ne kaže prav, vam je hočem zamenjati za drugo.«

In kralj je vzel zaprepasčenemu brivcu njegov zlati kronometer ter mu je namestu nje dal niklasto uro, ki ni bila vredna niti pet frankov.

Nesrečni kralj

Pravijo, da je monaški princ edini suveren na zemlji, ki ne more popuščiti smotke z balkona svoje palače, da bi ne odpihal dima preko mej svoje države. Toda na zemlji so še druge kronane glave, kojih dežele sicer niso tako majhne kakor monaška kneževina, ki pa se vseeno lahko primerjajo z rutenim knezom po svojih tesno omejenih vladarskih pravicah.

Norveški kralj Hakon na primer je prav za prav suveren le na papirju. Po ustavi, ki je v veljavi v njegovi deželi, nima skoro nikakega vpliva na državno poslovanje. Ob neki priliki, ko se je udeležil ljudske veselice, se mu je pripetilo, da mu je padel robc na tla. Nekdo iz množice je priskočil, pobral robc in ga spoštljivo izročil kralju. Hakon se mu je zahvalil, češ:

»Ne morete si misliti, kako pomemben je zame ta kos perila, ki mi je pravkar padel na tla, in kako srečen sem, da ga imam zopet v roki! Zakaj, prijatelj dragi, moj robc je edina stvar v kraljestvu, v katero sme vaš kralj vtikati nos.«

Knjigovodja

popolnoma samostojen, dober balancist, ki prevzame tudi korespondenco in drugo pisarniško delo **se sprejme takoj**. Ponudbe s kratkim curriculum vitae in prepisi spričeval se naj pošljejo pod šifro „Knjigovodja“ na Oglasni zavod Kovačič, Mar bor.

Restavracija hotel Lloyd v Ljubljani.

Priporočam se cenj. občinstvu v poset kakor tudi **posetnikom jesenske razstave**. Sprejemam abonente. Točim pristna stajerska in dolenska vina, domača kuhinja, solidne cene in točna postrežba. Društvom in organizacijam na razpolago renoviran salon. Dvorana za sestanke, zborovanja in prireditve.

Franc Bučar, restavrater.

Urejevanje vrtov

Vzorni vrtni sadonosniki — parki — domači vrtovi — sportna igrišča

kakor tudi predelovanje že obstoječih nasadov po najmodernejšem načinu prevzema v najskrajnejšo, strokovnjaško izpeljavo po najnižji ceni

Drevesnica „Vrt“ Džamonja i drugovi

držba z o. z.

Maribor, Tržaška cesta 64, telefon 301.

Strokovne nasvete, osnutke in skice radi dajemo.

Izkoristite svoj prosti čas.

Brez strokovnega znanja si zagotovite sijajen zaslužek s prodajo državnih vrednostnih papirjev na odplačila. V poštev prihaja samo zanesljiva inteligentna gospoda. Pismene ponudbe na Jugoslav. Rudolf Mosse a. d. Beograd, pod šifro „Sigurna zarada“.

Jabolka

namizna prevzame inozemska trdka, vsako vagonsko količino, za takojšnjo in poznejšo dobavo. Ponudbe na poštni predal št. 1, Maribor.

Slovanska baletna šola.

Poučuje se ritmična gimnastika, balet in narodni plesi. Pojasnila in dopise pod šifro „Balet“ na oglasni oddelek „Jutra“.

Voivodinsko koruzo

v vagonskih pošiljkah v storžih ali oluščeno ter debele prašiče

v zimskih mesecih tudi posamezne zaklane prodaja najceneje

Ivan Puppl, trgovec-izvoznik, Bel. Manastir, (Baranja)

Gotov denar — takoj!

Pri malem delu najmanj 200 dinarjev dnevno. Sprejemamo zastopnike za prodajo vrednostnih papirjev na mala odplačila.

Zumbulović, Aleksandrova c. 12.

Za industrijsko podjetje

v notranjosti Srbije se išče za vrtanje arterijskega vodnjaka

mojster ali podjetje

s svojim orodjem in pripravi za vrtanje. Vrtati se lahko prične takoj.

Reflektant: naj se s svoimi ponudbami in pogoji obrnejo pod šifro „Vrtanje“ na Aloma, oglasni in reklamni zavod, Beograd, Kolarčeva 7.

V dneh razstave na velesojmu

velika prostovoljna javna dražba

rabljenih osebnih in tovarnih avtomobilov ter motociklov s priklopi ali brez. Najraznovrstnejši fabrikati! Cene izredno ugodne! Plačilne olajšave! Redka prilika!

Avtogaraža O. ŽUŽEK
Ljubljana, Kolodvorska ul. 31.

Pohištvo

elegantno, fino, cenovredno po lastnih in danih načrtih **A. AMANN, Ljubljana**
Dvorni trg št. 1.

Še vedno dobite

moške šofe, klobuke, dežnike perila, ter vse drugo zimsko blago najceneje pri

Ivan Krošelj

(Martinov) Kette-Murnova c. št. 15. Izdelujejo se tudi moške obleke po meri, po izvanredno nizkih cenah.

Popolnoma suha, lepa

bukova drva

v polnih ali razžagana

kakor tudi mehka drva dobavlja trdka „ARBOR“ d. d., Dunajska c. 50

v vsaki množini od 1 m³ naprej Dostavi se tudi na dom. Telefon št. 2546.

Neprijetne dlake!

na licu, rokah ter sramu brke odstranjuje se vedno preizkušeno sredstvo „Rapidenth“ št. 1. od dr. Dorraine & Cie., Paris. Ta preparat je že 30 let v obli porabi po vseh kulturnih deželah, ker ne samo da momentalno odstranjuje dlake, nego jih zopetoma abija in odstranjuje iz samega korena. Garnitura Din 60.— „Rapidenth“ št. 1. služi izključno samo za odstranjevanje velikih površnih dlac po rokah, nogah in prsih, 80 Din.— Dobi se po vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. „Centifolia“, kozmetični zavod, Zagreb, Illica št. 37. Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte! 64a/1

Mladenško izgledanje lica!

Tisoči in tisoči prelepih in zanimivih dam vpohtevljiva nam odlična krema od dr. Dorraine & Cie., Paris. — Crema Rose Centifolia, prvotna krema suha dnevna krema, edina, ki daje licu ono ljubko, sveže in samamljivo izgledanje, poleg tega čuva in štiti lice vseh dnevnih nevarstev. 50 Din.— Crema de France, naprečnica sa mastna in sušna lica, ker ne samo da odstranjuje odvečno maso, nego lica dobi za vselej zdravo in lepo izgledanje. 35 Din. Gold Cream original, mastna nočna krema s radioaktivnim dejstvom, hrani, jači in neguje kožo lica. Odstranjuje do vrhove vse nečistoče, ogroze in nagubano kožo. Daje sveže in mladenško izgledanje v keno starost 50 Din.— Crema elise daje licu porcelanasto alabastrovo polt, razstirano nežljivo 35 Din.— Vinaigre Ambre, odlični francoski toaletni kis za jačanje in očiščenje kože lica. Nenadomestljivi pri-datek vodi za umivanje 30 Din.— „Centifolia“, kozmetični zavod, Zagreb, Illica 37. Zahtevajte brezplačne ilustrirane prospekte! 64a/1

Mlajši uradnik

samostojen zanesljive dopisnik, kemično in barvno stroke s tovarniško prakso, več vsemu pisarniškemu poslovanju, želi spremeniti službo tudi takoj. Cenjene ponudbe pod „Marljiv“ na oglasni oddelek Jutra pod št. 9816.

Tvornica pločevinastega blaga išče

mojstra

popolnoma večjega izdelovanja vseh predmetov te stroke in docela vajenega pocinkovanja, zlasti železnih sodov in posodja. Prednost imajo oni prosilci, ki dokažejo, da so dalj časa samostojno opravljali tak oddelek v kaki tvornici. Nastop takoj, plača po dogovoru. Ponudbe na poštni pretinac 41 Zagreb 1.

Specijalna trgovina vozickov in koles

Sprejema v popravilo vozčke, kolesa, šivalne stroje. Ponikljanje, lakiranje, avtogenično varenje.

ZEMELROK OTON

Lastna tovarna Glince — Tržaška c. Prodajalna Marijin trg 8.

GIOVANI BOCCACCIO:

DEKAMERON

Prevel Dr. ANDREJ BUDAL.

I. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

II. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

III. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna izdaja na boljšem papirju, polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne Zadruga v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Parfums
KHASANA
Dolgotrajen

Pesniki davno pesmi so peli vonju, ki od lepih dam le prihaja, ki nas z upom novim navdaja, da vidimo lepoto dam in deklet. Lepota pa damam prava je dana kadar uporabljajo dolgotrajen Khasana

Dr. M. Albersheim
Frankfurt a. M. — London

Ne pozabite na „Khasana Eau de Cologne“ priljubljeno orozkujoče sredstvo v lepih steklenicah posebno pripravljen za potovanje s čepom za brizganje.

Brez orodja ni rokodelstva

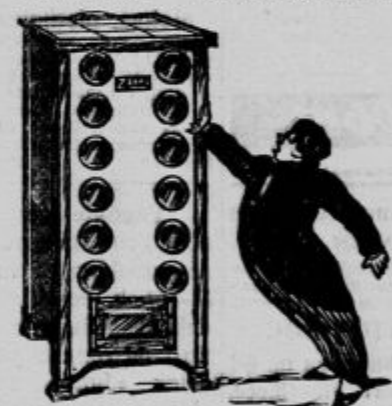
Posnemalnik za briček, zalamčeno za večno dobro ostrino in izključuje vsako drugo ostronje. Po dveh tednih preizkušnje vrnem denar, ako ne odgovarja. — Prospekt pošlje zastoj in poštne franko.

ST. SCHNUR — SLAV. ORAHOVICA.

Svetovni patent „ZEPHIR“

Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

Traja večno! — Večletna garancija!

Kurjava z lesom je najprijetnejša in najcenejša s „ZEPHIR“

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur

najštedivejša in najbolj zdravo izdeluje:

„ZEPHIR“ tvornica peči **BARZEL d. d., Subotica 33.**

Zahtevajte cenike!

Zastopstva v vseh večjih mestih!

Svetovnoznane

LUTZOVE PEČI

iz Bludenz-a

in emajlirane z napisom

ima v zalogi od 1. oktobra 1927 inž. MATE GUZELJ, LJUBLJANA-SISKA, Jernejeva cesta 5 (tik stare cerkve). — Naročila se že zdaj sprejemajo.

Crno vino

staro prvotredne kvalitete na vagone po Din 5-50 manjše količine Din 6-25 **prodaja**

OPSKRBA d. d.,
Zagreb, Frankopanska 12

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 104

J. O. Curwood:

Preganjanja žena

Roman.

»Pojdite spat, Mac Donald, to, kar ste danes opravili, vas je dovolj utrudilo. Jaz prevzamem prvo stražo. Skrijem se petdeset ali šestdeset yardov od tabora in če dobimo pred pomočjo kak pošet, bo vsa komedija moja stvar.«

Ko je prišel na svoje mesto, je bil uverjen, da je Mac Donald čez petnajst minut zaspa. Dasi minulo noč skoro ni zatisnil oči, je bil vendar neobičajno čuječ. Navdajala ga je ostra slutnja, da se nekaj pripravlja. Toda ure so minevale, maces je spet ozaril dolino, konji so se pasli brez hrupa in nič posebnega se ni zgodilo. Namenil se je bil, da ne zbudi Mac Donald a po polnoči, toda Mac Donald je sam vstal in prišel še pred dvanaesto uro, da zavzame svoje mesto. Odslej pa do štirih zjutraj je spal Aldous kakor ubit. Zelo se je zavzel, ko je vstal in je videl, da gori v Janinem šotoru sveča in da je Mac Donald že zakuril ogenj. Počakal je Jane in je šel z njo k rečici nedaleč od tabora, kjer sta si oba umila obraz v ledeni vodi z gorskih vrhov. Jana je trdno spala celih osem ur in je bila zdaj sveža in srečna kakor ptička. Utrujenost jo je bila malone že minila in čutila se je dovolj čilo za današnje pot.

Ko so drug za drugim krenili po dolini, med tem ko je zgodnje solnce izpreminjalo visoke s snegom pokrite vrhove gor v raj barv in toplote, je Aldous začutil, da v svoji notranjosti skoro ne more verjeti v to, da bi jim grozila resna nevarnost. Mac Donaldu ni povedal te svoje tajne misli. Ni mu priznal, da bi najrajši smatral človeka, ki ga je bil starec videl na snežnem grebenu, za kakega lovca ali iskalca zlata, vračajočega se v svoj tabor v sosednji dolini, in napad v Tête Jaune za Qudavo prvi in poslednji poizkus, da bi se polastil Jane. Nekaj ur poprej toliko da ni pričakoval neposrednega zaskoka — a zdaj je bil čedalje bolj trdno uverjen, da se je

68

Quade odrekal vseh nadaljnjih nakan. Seveda pa je bil z Mortimerom Fitz Hugom vred vzlic temu opasen in strašen nasprotnik v trenutku končnega obračuna.

Vsekako se ga je bal Aldous čedalje manj; nič več se mu ni zdelo, da bi pretila Jani z njegove strani kaka neposredna nevarnost. Jana in razpoloženje današnjega jutra sta bili izpremenili njegove prejšnje misli o tem. Nekajkrat so imeli razgled po več milj daleč naprej in nazaj. Radost, s katero se je oziral na Jano, je rasla od ure do ure. Neprestano je opozarjala njega in Mac Donald a na lepote gor. Sleherni novi vstop in sestan v dolino ji je prinašal nova krasna presenečenja; v strmih vrhuncih je videvala gradove, stolpe in ogrebeničene trdnjave davnih knezov in kraljev. Njena misel je bila ljubko in nebrzdano strnjena fantazije, občudovanja in sreče in njeno razpoloženje je vzlic važnemu namenu potovanja razveseljevalo celo Mac Donald a, ki se je smejal in govoril z njima, ko so brzo nadaljevali svojo pot na sever.

Zdaj so bili v raju lovcev. Najprej je opazila Jana bele, premikajoče se točke visoko na pobočju gore, o katerih ji je Mac Donald pvedal, da so gorske kozice. Opoldne so videli gorske ovce, pasoč se na brdu pol milje daleč od njih in Jana jih je celih deset minut vsa zasopla opazovala z daljnogledom. Dvakrat so pridrili jeleni tik pred njimi preko ravnice. Toda solnce se še ni bilo nagnilo k zatonu, ko je Jana uzrla nekaj, kar bi bila težko opazila na pobočju gore. Mac Donald se je iznenada ustavil, kimaje jima, naj zajašeta naprej. Ko sta prispela do njega, je pokazal na breg, ki je zelenel dve sto yardov pred njima.

»Evo vam grizlyja, Jana,« je dejal. Mogočna rjavočrta zver je počasi kobacala na vrhu pologa. Ko jo je Jana zagledala, je pridrušeno vzkriknila.

»Za glodavci iztika,« je pojasnil Mac Donald. »Nič ni videti, da bi se mu mudilo. Ne opazi nas, zakaj medvedje oči so slabe, a začutil bi nas na pol milje, samo če bi pihal veter z naše strani.«

Tako govoreč je snel svojo dolgo puško z ramena. Jana je stala baš dovolj blizu, da ga je ujela za roko.

»Ne streljajte, prosim vas — ne streljajte!« je moledevala. »Videla sem leve in tudi tigre — potuhneli so in ne maram jih. Toda v medvedih je nekaj takega, da jih imam rada kakor pse. V primeri z njimi lev ni kralj živali. Nikar ne streljajte, prosim vas!«

»Saj ne mislim streljati,« se je nasmehnil stari Donald. »Pripravil sem se le, da bi mu pošteno stresel šapo, če bi si umislil in bi nam krenil naproti. Vidite, Jana kar jaz vem, se grizzly ne boji ničesar na svetu — in kadar rapade je opasnejši od dinamita. Evo, krenil je na ono stran grebena!«

»Zaduhal nas je,« je rekel Aldous.

Krenili so dalje. Janin obraz je bil rožnat, kakor da ga je porbarvalo solnce, ki se je spuščalo v zaton. Utaborili so se dve uri pred mrakom; Mac Donald je povedal Aldousu in Jani, da so danes prejahali več nego dvajset milj. Moža sta stražila tabor enako kakor minulo noč, a dolge ure bedenja so jima spet minile brez dogodkov. Naslednji dan je še bolj pomiril Aldousa glede na možnost, da bi jih utegnil Quade napasti, in v noči po tistem dnevu, četrtem, ki so ga prebili v gorah, je razodel Mac Donald svoje mnenje.

Stari lovec je nekaj trenutkov mirno puhal iz svoje pipe in pre-mišljeval. Nato je izpregovoril:

»Ne vem — a prav imate, Johnny. Če bi nam bili za petami, bi bili gotovo že kaj poizkusili. Toda brezskrbnost je v zakonih gorā neznanca beseda. Paziti morava vendarle.«

»Strinjam se z vami, Mac,« je rekel Aldous. »Ne smeva si dovoliti, da bi naju le za trenutek minila opreznost. Vzlic temu, da je položaj vražje dober, čutim isto kakor vi. Da bi le mogli pred njimi dospeti na cilj!«

»Ako je Quade z njimi, imamo upanje, da jih prehitimo,« je zamišljeno odvrnil Mac Donald. »Okoren je, Johnny — lenuh tiste vrste, ki je z njimi težko potovati v gorah; žganjarsko meso imenujem take ljudi. Culver Rann, čeprav ga cenim komaj za polovico samega sebe, je kakor železo. Quade bi jih oviral in zadrževal. A Jana prenaša napore kakor prava junakinja; Bog ve, da jo hvalim po zaslugi!«

»In polovica poti je skoro že za nami.«

Kvalitetni avtomobili

in motocikli

najnovejši modeli

svetovnoznanih tovarn:

»PEUGEOT« osebni in tovarni avtomobili
potniški (državne takse prosti).

angleški svetovno zmagovalni, v kvaliteti
nedosegljivi motocikli 1- in 2-cilindrski.

Oest. Automobil-Fabriks A. G. vormals
»AUSTRO-FIAT«

2, 3, 4 tonski brzovozni, tovarni avtomobili,
požarne brigadne, avtomobili za vsak poklic
»BUGATLAMILCAR«
sportni avtomobili.

Vsa gornja vozila v ekonomiji neprekoslji-
va! — Cene kljub prvovrstni kvaliteti kon-
kurenčne! — Plačine ugodnosti!

»EXCELSIOR and HENDERSON«
najboljši svetovni ameriški 2- in 4-cilini-
derski motocikli

Oglejte si izložbo na Pokrajinski razstavi
na velesojmu!

»porabljajte «Wakefield»

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11.

Med. univ.

dr. Leo Šavnik

specialist za ženske bolezni in
porodništvo

ordinira vsaki dan razun nede-
lje in praznike od 10 — 12. ure
dopoldne in od 3 — 4. popoldne

v LJUBLJANI Tavčarjeva (Sodna) ul. št. 6.

Telefon št. 2614.

Malinovec

zajamčeno pristen, izborne kakovosti, izdelan
samo iz pravih gorskih malin, prodaja v
vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z

Ljubljana, Kolizej

9009

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, oglejte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
Izredna cenovna 15-letna garancija.
Telefon št. 980.

TVORNICA KEM. IN OBL. BARV LAKOV, FIRNEŽA IN STROJNEGA
Družba z o. z. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI
TERPENTIN
STROJNO OBL.
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO OBL.
PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLETO TRGOVINA
SCHNEIDER & SVOVOŠEK
PRVOVRSTNI MATERIAL — NIZKE CENE!!

Pisalni stroj „Halda“ model 12

je švedski izdelek in ne o čen v kon-
strukciji in materijalu.

Generalno zastopstvo za vso
Jugoslavijo

Ant. Rud. Legat & Co.,
Maribor, Slovenska ulica 7.
Telefon št. 100.

Na pokrajinski razstavi v Ljubljani, pa-
viljon „E“ 52 — 54

„SPECTRUM“ d. d.

inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Medvedova ul. 38, tel. 343
Zagreb, Beograd, Osijek, Središnjica:
Zagreb

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5—6 mm, ogledala, brušena
vseh velikosti in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstevanje v med. Pina, navadna
ogledala.

DALIN

DALIN, najboljšo ogledje za likanje,
prodaja Jos. Šerec v Mariboru.
Samoprodaja za S. H. S.

L. Mikuš
Mestni trg št. 15
Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalni-
palic.

Felix Toman
kamnoseški mojster
Ljubljana
Lesjeva cesta št. 30

prilaga bogato
zalogo nagrobnih
spomenikov od
marmorja in
granita, plo-
šče za grobnice,
marmorne plo-
šče za mobilije
po najnižjih
cenah.

Vaša obleka bode izgledala zpet kakor
nova, ako jo pustite **kemično čistiti** v
tovarni Jos. Reich

Tovarna: Poljanski nasip 4-6 Ljubljana.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Plisiranje v najmodernejših vzorcih tekem
24 ur.

Barvanje oblek v različnih barvah.

Znižane cene in največje skladišče
dvokoles, motorjev,
otroških vozičkov, šivalnih strojev,
vsakovrstnih nadomestnih delov,
pneumatike. Posebni oddelek za po-
polno popravilo, emajljanje in ponik-
lanje dvokoles, otroških vozičkov,
itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Revmatizem
izjava zahvalnosti.

Gosp. dr. I. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43

Vaš lek RAD. O BALSAMIKA je izvrsten. Moja soproga болоvala
je več let na reumatizmu, a zadnji čas ni radi silnih bolečin ostala polne
iz postelje. Po uporabi pet steklenič Vášega leka, prestala so bolečine
in počuti se dobro. Radi tega lek RAD. O BALSAMIKA lahko vsakom
priporočite. Prosim Vas pošljite mi še 3 steklenice.

S posebnim spoštovanjem
Luka Baburić, trgovec.

Crikvenica, 18. avgusta 1927.

Lek Radio Balsamica izdeluje, prodaja in razpolaga po povzetju
Laboratorij Radio Balsamica dra. I. Rahlejeva, Beograd, Kosovska 43

Športisti, planinci baš za Vas je znamka

„ORCO“

zir.

Zastopstvo:
Fr. Srdar & Co., Zagreb, Gjüre Deže-
lića Prilaz 79. Telefon 14—56.

Glavni dobitnik drž. razredne loterije
je zadel kupec srečke 12.950
pri Komercijalni banki d. d.
Ljubljana, Dunajska cesta

Srečke za 4. razred 14. kola na razpolago.

„Juniper“

Iranosko žganje je najboljšo sredstvo proti
revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, že-
ločnim boleznim itd. Dob se povsod

Glavna zaloga:
Vitomir Dolinšek
Celje, Gosposka ulica št. 26
H št. 442 v Ljubljani od 17. do 27. septem-
bra 1927.

**NOTARSKEGA
KANDIDATA**

z nekaj prakse v spornih zadevah

sprejemem takoj.

Cenjene ponudbe nasloviti na notarijat v
Kostanjevici na Krki.

Hektografični aparati,
zvitki, masa, hektografični trakovi vedno in najceneje
v zalogi pri

LUD. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/I. 49 4 telefon št. 2950

Zahvala.

Ob priliki prerane smrti naše ljubljene sopro-
ge, mame, sestre itd., gospe

Mete Zemljak

čutimo se dolžne zahvaliti se tem potom, vsem,
ki so nam v težkih urah s tolažilnimi besedami
lajšali našo težko bol.

Posebno se zahvaljujemo darovalcem vencev
in šopkov, gg. pevcem „Sloge“ za ginljive žalo-
stinke, osobu Mestne elektrarne ter vsem prijate-
lem in znancom za številno čaščje spremstvo na
njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat: tisočkrat hvala!

V Ljubljani, dne 18. septembra 1927.

Globoko žalujoči ostali.